INDEX RHETORICUS ET ORATORIUS,

Scholis, & Institutioni tenerioris ætatis accommodatus.

Cui adjiciuntur

FORMULÆ ORATORIÆ, ET INDEX POETICUS.

Opera & Studio

THOMÆ FARNABII.

Editio novissima prioribus emendatior.

SENEC. 64. Epist.

Etsi omnia à veteribus inventa essent: hoc tamen semper novum erit, usus & inventorum ab aliis scientia & dispositio.

LONDINI,
Impensis *JOH. WRIGHT*, in vico vulgo vocato Little Britain. 1676.

6 1.

Walter Harvey

F. of S. Bartholomew: 06

John Crawforde his Booke

INDEX
RHETORICUS
ET
ORATORIUS,

Scholis, & Institutioni tenerioris ætatis accommodatus.

Cui adjiciuntur

FORMULÆ ORATORIÆ,
ET
INDEX POETICUS.

Opera & Studio

THOMÆ FARNABII.

Editio novissima prioribus emendatior.

SENEC. 64. Epist.

Etsi omnia à veteribus inventa essent: hoc tamen semper novum erit, usus & inventorum ab aliis scientia & dispositio.

LONDINI,
Impensis *JOH. WRIGHT*, in vico vulgo vocato Little Britain. *1676.*

I

M

nec
col
pra
ſiſſi
nii
tiæ
ditu
ſi,
que
viſu
indu
ſequ
tur.
inge
ſtra
hed
ris
qui

Illuſtriſſimo Viro,

DOMINICO MOLINO.

Senatori Veneto.

MAturius ſolicitare Gratias, felicius ciere Muſas, jamdudum oportuiſſe me ſenſi; & debui certe, tam gratis invitamentorum, tam Muſæis literarum beneficiis, neque privatis tantum iis, ab Excellentia tua toties cohoneſtatus: Sed & has invitas funeſtaſſe, & illas præcipites traduxiſſe me vereor, qui virum in excelſiſſima virtutum & honorum arce extra omnem ingenii aleam poſitum, à ſummo prudentiſſimæ Eloquentiæ faſtigio in ludi hujus Rhetorici pulverem, nec eruditum ſatis, devocare auſus ſim. Cujus ex præceptis, ſi, ut fabricæ hujus veſtibula honeſta eſſent additusque illuſtres, iniquam Nominis tui rationem habuiſſe viſus fuero; Tu pro ſingulari tua humanitate veniam indulge, ut ſi gratiam, quam indipiſci volueram, aſſequi neutiquam liceat, offenſam tamen eluctari detur. Quod ſi inter lemniſcatas illas tibi à tot claris ingeniis, Italis, Gallis, Belgis delatas lauros, & noſtras haſce Helicone procul ſub Arctoo ſidere natas hederas non dedignatus ſerpere patiaris; ad uberioris gratiæ ſpem ales tenuem utcunque muſam illius, qui eſt, erit uſque.

Excell. Tuæ ſervus humill.

THO. FARNABIUS.

AD LECTORES.

VErulam è famulitio Rhetorico Troposchematologum ante annos viginti manu emiseram. Rudi quidem illum versu conditum; inconcinnum, fateor, & incomptum. Sed in quem, postquam publicum indeptus obtinuerat, jamque in precio esse, & lucelli aliquantulū spendere cœperat, involavit plagiarius quidam; eumque, sub nullius nomine aut patrocinio errantem, in servitutem asseruit, suæque adscripsit familiæ, non cessurus ipsi patrono, peculiū suum in libertatē secundum vindicias postulanti. Cujus editionem ut anteverterem, & frustratui haberem, videbam mihi properandum. Consilium itaque tanquam gladiator in arena cepi, & temere vel sic non pauca immutavi, alia quædam ejusdē generis adjeci, quæ olim à me congesta recensui, ex patribus majorum minorumque in hac arte gentium, Aristotele, Hermogene, Sopatro, Dionysio Halicarnassensi, Demetrio Phalereo, Menandro, Aristide, Apsino, Longino, Theone, Apthonio, aliisque Rhetoribus & Sophistis Græcis, tum Cicerone imprimis & Fabio Quintiliano, nec non Martiano Capella, Curio Fortunatiano, Mario Victorino, Sulp. Victore, Emporio, Aur. Augustino, Ruffino, G. Trapezuntio, P. Ramo, L. Vive, Cypriano Soare, Jul. Cæs. Scaligero, Sturmio, Strebæo, Keckermanno, Alstedio, N. Caussino, J. Ger. Vossio, Andræa Valladero, aliisque innumeris. A quorum institutionibus sicubi recesserit hoc compendium; si in genere Judiciali, Inventione, Dispositione parcior visus fuero, pressiorque; scient juxta mecum eruditi non sine causa & ratione id factum: immutari quippe Oratoriæ scenam, in alio nos foro litigare, exolevisse causas forenses, quibus olī studebant & præparabantur juvenes; Demonstrativas & Suasorias delegari pueris, quibus instituendis hæc qualiacunque præcepta sunt accommodata. Proinde iis elaborandum diligentius in Elocutione & ejus partibus, propterea quod invenire & collocare sententias, proprium sit ingenii magis & prudentiæ quam artis. Si ergo in præceptis de verborum delectu habendo, compositione, periodo, ornatu, stylo formando, acuendo, exercendo, fusior, prolixiorque fuerim, agnoscent consilium meum viri diserti; cui expediendo, si haud quaquam par adfuerit facultas, ignoscent candidi. Nam quod ogganniunt Lucumones inepti, inquientes, Quid loqueris nobis de præceptis artis & stylo? Nos non curamus ut puer consumat tam multum laborem & tempus, discere linguam bestiæ, neque legere profanos autores & poetas qui fuerunt destructio multorum hominum. Erit sufficienter aptus ire ad Universitatem, si potest mediocriter intelligere

gere Latine, & loqui congrue: *securus unice nil moror quid dicant, quid sentiant (dicunt tamen utplurimum contra quam sentiunt, ultra quam intelligunt) malevoli isti ignatures, buccones maledici, qui inertiæ suæ velum sanctimoniæ obtendentes, auctoritatis suæ, si Diis placet, fascibus scientiarum turbam summovent; artes omnes, tanquam profanas, atque simplici, quam profitentur, sinceritati officientes, à sacris suis arcent. Et quia vulpibus hisce caudam, fugæ clavum, corporis ornamentum decurtaverit propriæ stupiditatis, inopiæ, aut pravitatis laqueus; cæteris etiam persuasum eunt, operi hanc esse iis & impedimento. Verum enim vero ita demum rem suam sartam tectam volunt, si quod ex pelle Theologica desit, è cauda Pædagogica assuant. Memini, me puero multis adeo per transitorium hoc doceandi forum patuisse iter ad sacra illa penetralia. Jam vero, inverso rerum ordine, & in Mandrabuli, quod dicitur, morem, præposteri & retrogradi cedunt. Namque ubi jam in Academia plus satis morati fuerint, ibique annorum potius progressu, quam animorum profectu statim & spatia confecerint Milones isti, fidemque fecerint proverbio;* Posse eum ferre bovem qui vitulum tulerit: *Inde jam vel furciliis ejecti, vel nauseantis quasi Matris vomitu expuiti, mox etiam & Ecclesiæ futuri propudia & rejicula, sacris se sacramento obligant; quibus tamen se postmodo indignos, impares, & ineptos fatentur. Sive enim infirmitatis suæ deterriti conscientia; sive exhausta quam aliunde utendum sumpserant supellectile; sive quod iis ex animi sui sententia non cedat promotio, aut amplioris alibi fulgeat lucelli spes: stivæ sacræ, cui manum admoverant, renunciant, & post ergo respiciunt. Quorum alii tanquam ἀμφίβια terra & aqua alternis victitant, culeo sane digni puericidæ, qui dividunt operas, quarum alterutra totum poscit hominem: alii prorsus deficiunt ab equis, ut aiunt, —— Dionysii, qui se impares regendis viris experti transferunt ad imperium puerorum. Sed & justum videri laborat defectum, caussasque irreligiosæ religioni invenit eorum ἀπονοίας. Dii melius, quam ut illa sit hæc Rhetorica Actio! Non est. Imo nec contemplatio quidem; sed Factio & mera Dissimulatio: qua se insinuant mulierculis, quibus se viros approbant; & cerdonibus, quibus cœperunt esse in precio & verendi: deinde libidine quadam nativa, & sui, calumniandi, jacto hoc fundamento artis pessimæ, quam solam callent optime, Ne cujus famæ parcant; fore enim ut quamvis consolidetur vulnus, maneat cicatrix; nullius sibi meriti aut virtutis conscii, ex censura quam sibi assumunt, homines moribus improbi, studiorum rudes, literarum profani, expertes artium nisi sordidarum, audent de rerum summa, & in qua ipse felicitatis articulus, & recte vivendi cardo vertitur, juventutis nimirum educatione decernere & præscribere. Jamque in viros literatos, qui, dum publicum in privato agunt, de republica & literaria merentur optime, scholarũ moderatores, clandestinæ calumniæ tragulam adornant, eorumque famam depeculatum eunt. Hunc tumidum nuncupant Pe-*

 dantium

dantium, proterva insolentem adolescentia, neque eum cujus gravitas ferociores à licentia deterreat; illum annis provectiorem & locupletiorem, quam qui laborem hunc ferre possit, aut etiam velit: Hunc supercilio tristi severum causantur, vultu tetrico austerum, esse suis terrori & odio; illum dissoluta comitate futurum discentibus contemptui & exemplo malo: hunc insimulant eruditionis parum probatae; illum religionis suspectae. Deinde ubi vident graphici isti Sycophantae se clancularis susurris detraxisse aliquid de aliorum fama, veneno huic aliquid de suo latice admiscent: operam pollicentur suam festivi & meraco scientiae juxta atque sanctitatis incocti succo, artem venditant suam. Heu docentium impia, discentium misera conditio! ubi dum foventur custodes isti à doctrina simul & pietate alieni, Et succus pecori, & lac subducitur agnis.

Sed modus sit. Neque enim è dignitate Artis aut Eloquentiae est, iram utcunque justam distringere in pecudes inertes, animalia spurca, sacerrima capita: quorum nequitia tamen nihil iniquius, quorum imperitia nihil impudentius, quorum ignorantia nihil arrogantius. Neque si falsarios istos duces, haereseos suae convitios, in gyrum doctrinae ducere possit recta Ratio, velit tamen rude vulgus supra se sapere & injuriae suae litare: quin malit sibi os oblini & naso suspensos instar ursorum trahi, quam auribus duci ad saniorem mentem ab Herculis Ogmii catena. Decipiant ergo illi, decipiant hi cum venia. Vos autem si sapitis, imo ut sapiatis, Mercurialem admittite Indicem, qui vobis primum quidem una Synopsi & quasi per compendii transennam copias & opes Oratorias commonstret, deinde Partitiones Oratorias elucidet, mox digitum ad ipsos fontes intendat. E quibus plenos sumite haustus; ut seu Jurisprudentiae foro, seu Theologiae choro praeparamini, Suadelae virtute ac viribus instincti, relinquatis in audientium animis aculeum: Hermetis instructi caduceo pectora mulceatis, animos regatis, doceatis, servetis. Quod ut fiat, transibunt praecepta in vota; ut benigno bovis dextroq; numine adsit Deus; Suadam, Gratiamq; inspiret suam; vosque, quos esse jussit Oratores, faciat.

THO. FARNABIUS.

INDEX

INDEX RHETORICUS.

RHetorica est facultas de unaquaque re dicendi bene, & ad persuadendum accommodate:

1. Officium est
   - Delectare, Docere, Concitare
   - ad conciliationē, fidem, movendos affectus
   - gratia
   - suavitatis, necessitatis victoriæ.
   - Ubi requiritur Orationis
   - lenitas, acumen, vis.

2. Materia est, quæcunque res sub disceptationem cadit, potestque persuaderi, Quæ & *Quæstio* dicitur; estque

vel
- Simplex, unius scilicet thematis; ut, de *Virtute, conjugio, bello, pace.*
- Conjuncta: Pronunciati alicujus, quod argumentis probatur: eaque
  - Infinita, Thesis: quæ universaliter quærit; ut, *An ducenda sit uxor.*
  - Finita, Hypothesis: quæ universalem restringit ad circumstantias; ut *Sitne Philosopho, seni, indotata, extera, uxor ducenda.*

Atque Finita hæc quæstio est materia oratoris maxime propria. Verum examinandi, explicandi, ornandique causa, hanc orator subinde revocat à Finita, circumstantiis suis exuta, ad Infinitam: ut in Practica & Civili quæstione excurrit aliquando ad Theoreticam.

Cujus
- Hypotheseōn ceu Finitarum Quæstionum tria sunt genera:
  - Demonstrativum, quod in laude aut vituperio versatur.
  - Deliberativum, quod in futuri temporis provisione suadet aut dissuadet.
  - Judiciale, quod in præteriti disceptatione accusat vel defendit
- quorum proposita sunt
  - Honestas, Turpitudo.
  - Utilitas, Inutilitas.
  - Æquitas.
- finis
  - Delectatio, aut Detestatio.
  - Spes, aut Metus.
  - Clementia, vel Sævitia.

- 3. Media
  - à Natura; eaque
    - Corporis, Vox ſonora, diſtincta, ſuavis; latera firma; Oris, totiuſque corporis venuſtas & ſpectabilitas.
    - Animi,
      - Ingenium, ad excogitandum acutum & ſagax, ad explicandum facile, ad ſtudia incitatum & docile, firmum atque diuturnum ad Memoriam quæ à Natura & Exercitatione potius eſt quam ab Arte, Judicium ſolidum, & Diſcretio.
  - ab Arte, quæ tradit præcepta.
    - Inventionis, quæ excogitat argumenta ad perſuadendum idonea.
    - Diſpoſitionis, quæ res inventas diſcernit, apteque per partes diſtribuit.
    - Elocutionis, quæ res inventas diſpoſitaſque exornat flore verborum, & lumine ſententiarum.
    - Pronunciationis, quæ cum vocis apta modulatione & corporis geſtu orationem profert.
  - Ab Exercitatione, quæ aſſiduitate Legendi, Commentandi, Scribendi, Variandi, Imitandi, & Dicendi Naturam Artemque perficit.

Inventio.

Inventio eſt excogitatio argumentorum, quæ ad perſuadendum ſunt idonea. Argumentum eſt probabile Inventum ad fidem faciendam.

- Argumenta sunt
  - Ἔντεχνα, Artificialia
    - Ad Fidem, ex locis docentibus λόγοις.
      - Certis, unde fiunt Demonstrationes.
      - Ratiocinantibus à Causis, efficiente, materiali, formali, & finali; ab Effectis, Subjectis, Adjunctis, Definitione, Divisione, Genere, Specie, Toto, Partibus, Comparatis, Paribus, & Similibus, Oppositis, Relatis, contrariis, privantibus & contradicentibus, &c. quorum disciplina petenda à Dialecticis.
      - Probabilibus, & verisimilibus.
    - Ad Motum, ex locis patheticis, quæ versantur in
      - Excitandis vel sedandis affectibus; Amore, odio, ira, contemptu, lenitate, metu, pudore, gratia, misericordia, indignatione, invidia, æmulatione.
      - Summi erit artificis, nosse; Qui & erga quos, & quibus de causis, hoc vel illo affectu soleant homines commoveri.
    - Ad Conciliationem, ex Motibus.
      - Oratoris: In quo requiruntur, Prudentia, Probitas, Benevolentia, Modestia.
      - Nationis, aut Civitatis in qua degit. Respiciat ergo in
        - Republ'ca, libertatem.
        - Democratia, legum disciplinam.
        - Aristocratia, divitias.
        - Monarchia, custodiam Principis.
      - Auditorum, qui differunt.
        - Affectibus; ira, lenitate, misericordia, lætitia, spe, dolore, metu, odio, æmulatione, &c.
        - Habitibus; virtutibus & vitiis.
        - Ætate; juventute, Senectute.
        - Fortuna; qua nobiles, Potentes, divi-fortunati, &c.

Ἄτεχνα, *Inartificialia.* Quæ non parit ars Oratoris, ſed aliunde ad ſe delata tractat; cujuſmodi ſunt Teſtimonia Divina, Oracula ſc. & vaticinia, vel Humana: atque hæc vetera, ex Autoribus recepta proverbia, ſententiæ, apophthegmata; aut nova, ore tenus, juſjuranda, aliaque Inſtrumenta forenſia, Leges, Pacta, Teſtes, Tabulæ, ut & Signa, Circumſtantiæ, exempla; quorum copia Inſtructus debet eſſe Orator.

Trium generum communes loci ſunt.
- Poſſibile & impoſſibile, ut doceatur potuiſſe aut non potuiſſe fieri.
- Magnum & parvum, ut oſtendatur Comparative, aliud alio eſſe utilius, honeſtius, &c.

Fidem tantum facere, præ ſe ferendum eſt: Conciliatio & Motus in exordio quidem & Peroratione proprium habent locum; ſed in perpetua oratione, ſicut ſanguis in corpore, fuſa eſſe debent.

De Genere Demonſtrativo.

- Perſonæ,
  - à Perſonæ locis & circumſtantiis.
    1. Admirabilibus, quæ divinitus miſſa, prodigiis, auguriis ſeu oraculis ſignificata præceſſerunt. 2. Patria. 3. Genere ſeu natalibus. 4. Sexu. 5. Singularium ætatis partium inſtitutione, educatione, diſciplina, ſtudiis, conſiliis, rebus geſtis. 6. Morte & eventis poſt mortem, jactura & luctu.
  - à Tribus generibus bonorum
    - Fortunæ: ut ſunt, opes, honores amici, affines, liberi.
    - Corporis: qualia ſunt, forma, robur, valetudo, agilitas, corporis habitus.
    - Animi: ſuntq; bona
      - Inſita; indoles, ingenium, judicium, induſtria, docilitas, memoria.
      - Acquiſita; virtutes
        - Moris; Juſticia, Temperantia.
        - Mentis; Prudentia, Fortitudo

Laudantur

Laudantur : aut à contrariis vituperantur

Atque in his explicandis ſequendum aut ætatis atque rerum geſtarum ordinem, aut virtutum diſtributionem & certa rerum capita : Hic, *Artificialis*, ille *Naturalis ordo* dicitur.

Virtus ſola per ſe ipſa laudabilis eſt, ſine qua nihil recte laudari poteſt : Auditu vero jucundiora ſunt, quæ aliis fructuoſa, ubi laborioſa, aut certe gratuita. Naturæ & fortunæ bona tractantur, quod in eorum uſu ac moderatione virtus maxime cernitur, prout quis iis recte vel male uſus ſit : ſi non habuerit, ſapienter caruiſſe ; ſi amiſerit, moderate tuliſſe.

Cautio eſt, ne ementitas laudes adſciſcamus, neque iis quæ multis competunt, aut rerum leviorum laudationibus immoremur.

Facta:

- Ab honeſto ; qui proprius eſt Demonſtrativi generis locus, continetque Decorum, Legitimum, *i. e.* æquum in homines, pium in Deos, Juſtum & Glorioſum ; ab utili, Difficili, & cæteris Deliberativi generis locis, quos vide ſuo loco.
- A Circumſtantiis ; Perſona, Re, Cauſa, Tempore, Loco, Modo : unde Amplificationi præbeatur anſa : quod quis primus fecerit, aut ſolus, aut cum paucis aut præcipue, aut tempore maxime neceſſario, aut ſæpe, &c.

Res, ut loca, regiones, urbes : & animi habitus, virtutes:

- A cauſa efficiente, & Definitione : ab antiquitate, origine, honeſtate, à ſingularibus cujuſque rei aut loci virtutibus, ſitu, amœnitate, utilitate, voluptate. Subjectis item, adjunctis, effectis.

Et Comparative inter ſe tractantur Perſonæ, Facta, Res, idque vel:

- Collatione ſimilium.
- Contentione diſſimilium.

Hæc oratio ad populum habita, ad animi motus, non ad fidem faciendam accommodata, expositionem factorum, non argumentationem requirit: Estque illustranda verbis insignibus, translatis, floridioribus: nec non luculentis per διατύπωσιν expressionibus, digressionibus, amplificationibus.

Amplificantur Res & Facta, 1. Ascendendo ab Hypothesi ad Thesin: vel contra. 2. Individuorum exemplis illustrando, quod generatim dictum est. 3. Circumloquendo, per definitiones, aut descriptiones, easque conglobando. 4. Usurpando species aut partes pro toto. 5. Adjiciendo causas, effecta & accidentia. 6. Comparando à simili aut dissimili, pari aut impari. 7. Ab oppositarum & inter se pugnantium rerum conflictione. 8. A testimoniis stipatis condensatisque. Vide Amplificationem infra in Confirmatione.

Arist. Rh. l. 1 c. 9. Aut. ad Heren. 2. l. Cic. de Invent. II. Cic. Partiones. Quint. 3. l. 9. c. Menand. Rh. γενεθλίαν διαίρεσις τῶν ἐπιδεικτικῶν. M. Capellæ 5. l. Theon, Aphthonius, Emporius, R. Hiperius c. 2. Soar. l. c. 42. Voss. l. 2. c. 15. Al. Or. l. 4. c. 6. Caussin. l. 10. qui & exempla adjicit, ut & Dresserus & Vossius.

a De genere Deliberativo.

a Arist. Rh. l. 1. c. 4. Author ad Heren. 2. l. Cic. de Invent. 2 l. de Oratore 2. l. quint. l. c. 10. Emporius. Rh. M. Capell. 5. l. Soarez. l. 1. c. 10. Dress. l. 1. p. 216. Hier. c. 3. p. 333. Voss. 1. l. 5. c. Alst. Or. l. 4. c. 6. Caussin. l. 12. c. 1.

Deliberantur, id est, suadentur aut dissuadentur res quælibet contingentes, & positæ in nostra potestate: Publicæ vero, Pecuniæ seu vectigalia, Pax & Bellum, regionum Præsidia, Quæ exportantur aut importantur, Leges in deliberationem veniebant.

Loci sunt:

- Honestum: de quo, in Genere Demonstrativo.
- Utile: ex laude natum, semperque cum dignitate conjunctum, consistit in conservatione præsentium & comparatione sequentium commodorum: atque in eorum, quæ his contraria sunt, evitatione. Atque hic locus Deliberativi proprius est.
- Necessarium; quod aliter fieri non potest: vel sine quo salvi esse non possumus.
- Jucundum: quod delectationem voluptatemque animi aut corporis, aut utriusque adfert.
- Eventus: cujus profectio & consideratio testatur Dilemmate.

Facile:

Facile: quod comprehenditur ſub Poſſibili generali omnium cauſarum Loco.

Dialectici: à proprio, adjuncto, ab effectis, ab antecedentibus, connexis, conſequentibus, comparatione à majori, minori, contrario; à teſtimonio: Maximè autem hic dominantur, quaſi familiam ducunt, atque utramque faciunt paginam Exempla, ſi appoſita ſint, neque ex iis ſolis conſtet oratio.

a De Genere Judiciali.

a *Ariſt. Rh. lib. 1. cap. 3. Auth. ad Heren. 2. l. Cic. de Invent. 2 l. de Orat. Quintil. l. 3. c. 11. Capella l. 5. Grot. l. 4. c. 1. Kecker. l. 1. Sp. Rhet. c. 9. Voſſ. l. 1. c. 6. Cauſſ. 12. l. 13.*

Accuſator rerum arguat facti quod in controverſia poſitum eſt.

Depellat defenſor, apponatque aut
1. Non eſſe factum.
2. Si factum fateatur, non eam vim, non id nomen habere, non id eſſe quod criminetur.
3. Jure id eſſe factum.

Ex accuſatoris autem intentione & defenſoris depulſione naſcitur Status.
1. Conjecturalis
2. Finitivus.
3. Qualitatis ſeu Juridicialis.

Reperto Statu, ſubjiciat Reus rationem, quam depellendi cauſa adfert.

Accuſator contra adferat firmamentum, quo Rationem illam infirmet.

Ex rationis autem & firmamenti confectione Judicatio conſtituitur, in Finitivo & Qualitatis ſtatu.

b 1. Status Conjecturalis, in quo quæſtio eſt: An res facta ſit necne?

b *Cyrus* περὶ διαφορᾶς στάσεως. Hermogenes, περὶ τῶν στάσεων. *Auth. ad Heren. Quint. 3. l. c. 6. M. Capell. 5. l. Fortunatianus, l. 1. Sulpic. Vict. Alcuinus, Caſſidorus, Soarez. l. 2. c. 11. Alſt. Or. 4. l. 7. c. Voſſ. l. 1. c. 6. Cauſſ. l. 2. c. 30. Valladerius, lib. 7. diſp. 2.*

Arguat

Arguat Accusator à
- Causa
  - Impulsiva: ira, odio, avaritia, invidia, inimicitiis, aliisq; affectionibus. Atque hic persona cum suis circumstantiis, diligenter excutiatur.
  - Ratiocinante à
    - Spe bonorum, præmii, voluptatis, honoris, &c. Cui bono fuisset.
    - Evitatione malorum, incommodi, infamiæ, &c.
- Facultate; in occasionibus, spe perficiendi, celandi, impunitatis: circumstantiis rei, loco, tempore, nec non circumstantiis personæ, de quibus supra in demonstrativo genere.
- Signis; quæ sunt dicta aut facta antecedentia, consequentia, vel cum ipsa re cohærentia; quæ nocentes comitari fere solent, quasi indicia & impressa facti vestigia. Fuga, trepidatio, verba tertiata, vultus dejectus.

Defensor
- Infirmet Causas & Facultates.
- Diluat & refellat Signa & Consequentia, Absolutione vel Inversione.

2. Status Finitivus, in quo quæstio est de nomine rei, & quid sit.

Definiat uterque, quam maxime potest, ad communem sensum ac vim verbi; deinde adductis similibus exemplisque aliorum qui ita locuti sunt, suam definitionem, sententiamque confirmet, & contrariam infirmet.

Accusatori locus est: Minimè concedendum ut is, qui de re confitetur, verbi se interpretatione tueatur

Defensor æquitate nitatur: & ea cum secum faciat, non re sed verbi depravatione se urgeri queratur. Quo in genere utetur Similibus, Contrariis, Consequentibus.

3. Status Qualitatis seu Juridicialis, est vel
- Rationalis, de jure facti. (b)
- Legalis, de sententia legis aut scripti. (c)

(b) Defen-

(b) Defendat Reus
- Abſolute : cum ſimpliciter quod factum eſt, recte factum eſſe defendimus : Jure ſcilicet naturæ, legis, conſuetudinis, judicati, æqui, pacti.
- Aſſumptive
  - Comparatione : cum alterutrum neceſſe fuerit fieri ; hoc ſatius.
  - Relatione : cum culpa transfertur in ipſum qui malum accepit.
  - Relatione : cum culpa rejicitur in rem aliam, legem, vel perſonam.
  - Conceſſione : cum non defendit factum ſed ignoſci ſibi poſtulat
    - Purgatione : qua excuſat factum eſſe non voluntate, ſed Neceſſitate, Fortuna, vel Imprudentia.
    - Deprecatione : à meritis & ſpe futura.

(b) Legitimi ſpecies ſunt.
- Leges contrariæ : cum lex eadem ſecum, vel duæ leges inter ſe videntur pugnare.
- Scriptum & ſententia : cum ſcriptoris voluntas à ſcripto videtur diſſidere.
- Ratiocinatio : cum quod nulla propria lege cautum eſt, ex aliis conjicitur.
- Ambiguum : cum ſcriptum plures accipit ſententias, dubii accentus, aut vocis diviſæ junctæve ratione.
- Tranſlatio : cum res accuſatorem, judicem, tempus, locum mutandos dicit.

Atque hactenus quidem de tribus generibus univerſe & in genere : habent tamen ſibi ſubjectas alias ſpecies, quæ particularem conſiderationem & diſciplinam deſiderant.

Panegyrica vetus. In qua, laudatur qui ludo præeſt. 2. Gens vel urbs. 3. Certamina & ludi, cum ortu eorum, comparatione cum aliis, loci & temporis ratione. 4. Præmia. 5. Princeps certaminum præſes. 6. Voto denique clauditur. Panegyrica nova, exorſa ab occaſione quæ nos ad dicendum movit, progreditur ad Principis laudationem ex locis Demonſtr. ad publicæ felicitatis prædicationem, clauditur voto & exhortatione ad lætitiam, obſequium, & concordiam.

Vide Dionyſ. Halicarnaſſenſis. τέχνην περὶ τῶν πανηγυρικῶν. Menandri Rhetoris γενεθλίων διαίρεσιν τῶν ἐπιδεικτικῶν. I. Cæſ. Scalig. 3. l. Poet. 100. c. N. Cauſſ. 10. l. 9. cap. & Partitionum.

I. *Ger. Voſſium, l. 2. Inſtitut. Or. c. 13. & l. 2. c. 17. Vernul. c. 5. l. 2.*

Nuptialem,

Nuptialem,ut & Epithalamium,auſpicamur à Diis Genialibus naturæ & legum inſtituto; conjugii mox enumerantur commoda, privata, publica; laudatio ſequitur ſponſi, & ſponſæ: concipiuntur vota utriuſque nomine, ut fœliciter cedant nuptiæ mutuo amore conſtantique junctis, ut videant liberos, nepotes, & qui naſcentur ab illis; ſuper quibus etiam omen, præſagium, & votum.

In Natalitia, ſive quis ſit prole recens auctus, ſive provectus ætate mactetur oratione anniverſaria,reſpicitur tempus nativitatis,annus,menſis, dies,hora, locus; virtus parentum, familia. Subſequitur ſpes, gratulatio, precatio, & votum.

Funebris orditur a querimonia,exclamatione aut interrogatione,ratio deinde perſonæ ad quam dolor pervenit habetur; laus defuncti ex locis Demonſt. generis; mortis genus; deſiderium, cujus teſtes dolor & luctus; his ſubjicitur conſolatio.

Gratiarum actio,beneficium acceptum læta agnoſcit; amplitudinem & commoditatem ejus prædicat atque amplificat: ſpondet vicem referendi parem gratiam: aut, id ſi minus ſuppetat, animi grati memoriſque officium: adeoque ad vota confugit.

Propemptica,Apopemptica,Hydœporica,Monitoria,Suaſoria,Adhortatoria, Conſolatoria,Conſultatoria, Patitoria, &c. carmine frequentibus & epiſtolis quam orationibus celebrantur. Eorum itaque præcepta cum exemplis expreſſis aut citatis videbit qui volet apud Menandrum Rhet. Dionyſium Halicarneſſ. Eraſmum, libello utiliſſimo de conſcribendis Epiſtolis: Julium Cæſ.Scaligerum 3. lib. Poetices,cap.303,& 304. J.Lipſium de re Epiſtolica. Bar. Keckerman. lib. 1. Rhet. Special. cap. 14. &c. I. Ger. Voſſium lib. 2. Inſtitut. Orat. cap. 13. & Partition. l. 2. cap. 19.

a *Diſpoſitio.*

Invenire præclare,enunciare magnifice,interdum etiam barbari ſolent: diſponere apte, commode, varie,niſi eruditis negatum eſt. Pulſatis itaque omnibus

a *Ariſt. Rh. 3. l. 13. c. Hermogenes.* περὶ εὑρέσεων τομ. α. *Cic. de Inventione, l. 1. & ad eum, Marius Victorius. Cic. de Oratore l. 2. Partitiones. Cic. Quintil. l. 7. Fortunatianus, l. 2. Sulp. Victor. p. 4, 7. Martianus Capella. 5. l. p. 179. ex ed. H. Grotii, Soarez. 2. l. 1. c. 2. Dreſſerus l. 1. p. 52. Hiperius 4. 405. Kecker. Syſt. Rb. lib. 1. p. cap. 9. Cauſſinus 6. lib. Voſſius 2. lib. 1. cap. Vallad. l. 4. diſp.*

bus omnium locorum, tam qui circumstantiarum & causarum singularum proprii sunt, quam dialecticorum & communium, foribus; lustrataque omni materiæ sylva; ubi suppellectilem congesseris variam, eamque vel memoriæ firmiter impressam, vel una chartæ facie, quasi synopsi, delineatam tibi subjeceris; acre adhibendum est judicium, consilium solidum, & electio accurata. Rejiciantur omnino quæ levia sunt, utpote vitiosa, aperte falsa, contraria, communia, futilia. In iis etiam quæ adhibenda videntur vel ad probandum vel ad movendum, delectus est habendus, proprius cuique locus assignandus: ut firmissima quæq; sint prima ad conciliationem, ubi auditor maxime attendit expectatque: æque valida reserventur in exitum ad victoriam; quia quæ postremo dicuntur maxime inhærent: mediocria in medium agmen conjiciantur, specie & numero pugnatura. *b* Discernendum itidem, ut quod boni habet causa, id exornes, ibi tabernaculum constituas, ibi commoreris: si quid habet causa vitii, id vel dissimules; vel, si quid causæ fauces præmat, totum illud bono tuo exaggerando obruere labores; caveasque ne tanquam prævaricator in hostium castris verseris, neque veluti desertor terga vertas; sed vel locum strenue tuearis, vel cum specie quadam & pompa dicendi recedas, teque eo conferas, quo vel argumentanti, vel conciliantì, vel permoventi patet confugium.

b *De disponendis argumentis Julius Severianus. Antonius apud Ciceronem 2 de Oratore.*

c Disponat autem Orator rem suam, vel ex
- Arte, quæ, præscribente ipsa Natura, docet præfari, exponere, nostra probare, contraria refutare, concludere.
- Judicio; quod, dictante Prudentia, artis superstitionem & partes, prout postulant circumstantiæ, transponit vel etiam omittit.

c *De judicio & consilio Quintil. 6. l. 6. Fortunatianus 3. l. p. 69. Sulp. Victor. p. 246.*

Alst. Orator. l. 1. cap. 15. Valladar. 4. l. disp. 4.

Orationis partes traduntur *d* sex: Exordium, Narratio, Propositio, Confirmatio, Confutatio, Peroratio.

d *Sunt qui statuunt quinque partes, sunt qui quatuor, & in contentione includunt propositionem, confirmationem, confutationem.*

Exordium

Cic. 2. de Or. præcipit poſt omnia de Exordio cogitandum, contra Fab. 3. l. 12. c. & Val. l. 4. diſ. 3. q. 3. περὶ παντὸς προοιμίου καὶ ἐκ πόσων μερῶν συνέστηκε, ἐκ προτάσεως, κατασκευῆς, ἀποδόσεως, βάσεως, &c. Hermogen, περὶ εὑρέσεων, τομ. α.

Exordium.

Cauſa diligenter perſpecta, locisque inventis, conſiderandum ultimo loco quod in primo ponendum eſt, quo ſit utendum Exordio. Nimirum, ut non ſit alienum à cauſa & quæſtione, non commune, quo adverſarius uti poteſt; non grande & inflatum, non vulgare, non affectatum, non longum: neque vulgi ſentinam, neque tamen artificii oleat myrothecia: verum ut ex re nata, & ipſis cauſæ viſceribus ſumptum, ſit accuratum, acutum, inſtructum ſententiis, floridum verbis, cauſæ proprium, verecundum, conciliationi natum, circumſtantiis accommodatum, ſequentibus connexum. Veſtibula honeſta ſint, aditusque illuſtres.

De ratione conficiendi Exordii & ext. partium Orationis in omni genere vide Valladetum. l. 8.

Eſtque
- Principium; quo in cauſa Honeſta ſtatim & aperte Benevolentia, Attentio, & Docilitas parantur.
- Inſinuatio: qua, in cauſa Turpi, Dubia, Humili vel Obſcura, turpitudinis partem diluimus, profeſſique nos dicturos de rebus magnis, neceſſariis, novis, utilibus, jucundis præparamus Auditores, reddimuſq; benevolos, attentos, dociles.

Ducîturque in genere
- Judiciali, à Perſona (*a*) Oratoris, (*b*) Rei, (*c*) Judicum, Auditorum, (*d*) Adverſarii, à Prolepſi, cum ea quæ obſtare poſſunt orationi, præoccupantur, amoventur, & ſolvuntur; vel etiam ipſa Re.
- Deliberativo, à Criminatione, Depulſione, Amplificatione, Diminutione, vel Ornatu.
- Demonſtrativo, à Laude, Vituperatione, ſpecioſa aliqua hiſtoria, naturali obſervatione, Fabula, Similitudine, Contrario, Apophthegmate, Sententia, Exemplo, Alluſione, vel generali pronunciato; unde ad propoſitam Quæſtionem commode tranſeatur.

(a) *Qui, ſi vir bonus credatur, non ſtudium Advocati videtur afferre, ſed pene teſtis fidem. Exiſtimetur veniſſe ad agendum ductus officio aliquo, vel neceſſitate, &c. Quintil. 4. l. 1. c.* (b) *In Reo commendatur dignitas, infirmitas, merita. Multum agit ſexus, ætas, conditio.* (c) *Mores judicum velim noſci. Nam prout aſperi, lenes, jucundi, graves, duri, remiſſi erunt, aut aſſumere in cauſam naturas eorum, quæ competent, aut mitigare, quæ repugnabunt, oportebit.* (d) *Adverſarii perſona prope eiſdem omnibus, ſed contrario ductis, impugnari ſolet. Nam & potentes ſequitur invidia, & humiles abjectoſq; contemptus, & turpes ac nocentes odium.*

Narratio.

Narratio est rerum gestarum utilis ad persuadendũ id quod intenderis commemoratio; sedes & fundamentum fidei, atq; argumentorum seminarium.

In deliberativo, ubi de futuris consultatur, supervacua est Narratio, nisi quæ extrinsecus incidat: ut & in Demonstrativo, quæ continua quasi Narratio est. In Judiciali etiam omittitur, sicubi parum pro nobis faciat, aut ante innotescat. *(a)*

Narrationis virtutes, vitia, typos expressos, atque exempla vide apud Caussinum, lib. 6. Eloq. Humanæ. (a) *Si adversarius prior narraverit, non ita ut quæ acta sunt, nude, sed rem exasperavit, adjiciens invidiam: nos eadem, sed non eodem modo exponemus, alias causas, alias circumstantias referemus. Verbis elevare quædam licebit.*

Sitque
- Perspicua; verbis propriis & usitatis, ordine temporum, prout res gestæ sunt, servato: non interrupta.
- Verisimilis; circumstantiis naturæ, legi, & moribus consentanea, ad rumorem & opinionem accommodata.
- Suavis; quæ contineat nova, inexpectata, magna, gravia, exitus jucundos.
- Brevis; re non altius petita, non extra causam: ita tamen ut nihil desit.

(a) Narratione expositâ licebit excurrere in lætum aliquem & plausibilem locum, quæstioni prævium, aut rei amplificandæ animisque excitandis idoneum, sed caute & modeste, nec materiæ modum excedamus, aut tædio auditores satiemus.

(a) Δειναὶ δὲ καὶ ἔκφυλοι αἱ παρεκβάσεις, &c. Longinus c. περὶ φαντασίας. *De egressione Fabius 4. l. 3. c. & Val. l. 4. dis. 3. quæst. 13. & eundem de Transitionum varietate, l. 4. disput. 2. quæst. 1. παρέκβασις est alienæ rei, sed ad utilitatem causæ pertinentis, extra ordinem excurrens tractatio, Quintil. l. 4. c. 3.*

Propositio.

Facillime auditor discit, & quid agatur intelligit, si nec prudentiam ejus impedias confusione partium neq; memoriam multitudine. Cic. Partit.

est vel
- Simplex; qua status & summa totius causæ breviter comprehenditur.
- Sejunctio; quæ tantum in genere Judiciali adhibetur per quam statuimus quid nobis cum adversario conveniat, & quid in controversia relinquatur.
- Partitio; qua in omnibus causarum generibus uti licebit: qua enumeramus, quot & quibus de rebus simus dicturi, atque is ut plurimum in dicendo servabitur ordo, qui hic exponitur.

Partitio

Partitio, commendatur brevitate, absolutione & paucitate partium; trium scilicet, aut ad summum quatuor.

Confirmatio.

Etsi fidem tantum facere præ se ferendum sit oratori: quoniam tamen duæ sunt animi auditoris partes in quibus tractandis versatur flexanima & Ψυχαγωγὸς Πειθὼ, *Intellectus*, qui, quasi animæ oculus, reficiendus est colore, illustrandus est lumine rationis & veri, quod proprium est Intellectus pabulum; & *Voluntas*, quæ, tactus more, mollium rerum aut durarū oblatione flectitur trahiturque: usu venit ut causa quandoq; cadat orator nihilq; consequatur, si Voluntas, quæ libera est, neq; statim obtorto collo in jus rapitur, cervice quasi obfirmata non obsequatur. Quocirca caduceus iste geminis armandus est anguibus, qui inter vestes lapsi & levia pectora, volvantur attactu nullo, fallant sensus, se in mentis intima præcordia insinuent, & quem volunt affectum ossibus ac medullis implicent. Neque enim Oratori satis erit Dialecticis lacertis, utcunq; validis, mittere ferro præfixas hastas; nisi & eas artificii nitore exornet, (*a*) Motus amento instruat. Arida illa argumentorum ossa, corpus firmamentorum exangue, horridum quasi nudarum rationum sceleton, ne tædio sint & terrori, Argumentationum carne investiat Orator, Motuum nervis firmet, Delectationum musculis solidet, Artis succo & sanguine distendat. Confirmandi itaque sibi comparet cum Materiam tum Formam. Materia, sunt (*b*) Argumenta, hoc est, probabilia inventa ad faciendam fidem, quæ non secus atque metalla è fodinis, aut pharmaca ex Apothecis suis singula, petuntur è Locis insitis & assumptis, Artificiosis & artis expertibus, Dialecticis & Rhetoricis certis, probabilibus, atq; verisimilibus (*c*) Circumstantiis, de quibus supra in præceptis Inventionis & generum singulorum dictum. Neque solum ex armamentariis Dialecticorum promat argumenta quæ Doceant: sed & ex Ethicorum fontibus atque

a *Ut faveat Oratori is qui audit, movēdi sunt Affectus, Lætitia, Dolor, Spes, timor, Amor, Odium, Ira, Mansuetudo, Gratia, Contemptus, Invidia, Commiseratio, Indignatio, Æmulatio.*

(b) *Quid Argumentum distet ab Argumentatione, & de speciebus Argumentationis, vide Jul. Scalig. l.3. poetic.70. De inven. arg. & Locis, Cic. de Invent. l.1, & 2. A quo ad eum Marius Victorinus, 2. de Orat. Topica ab Trebatium Auth. ad Heren. 1, & 2. Quintil. 5. l. 10. c. & 13. Mart. Capell. 5. l. p. 154. Soarez. l. 1. c. 12, & c. Dresserus l.1. pag.46. Hiper. c.2. Voss. inst. l.1. c.2. Caussinus l.4. c.2. Vall. 3. disp. 4.* (c) *Hermogenes,* περὶ εὑρέσεων τομ. γ. c. περὶ ἐπιχειρημάτων. *Theon.* περὶ διηγήματος, *Val. l. 3. diss. 3. qu. 3. & Rhetores omnes.*

Rhe-

Rhetorum, hauriat quæ concilient, quæ moveant: Ne sit hospes in Humanitate, neque peregrinus domi, sed norit omnino (*a*) mores, qui dicentem deceant, qui Reip. in quâ degit, iis apud quos dicit, insideant, vel à natura insiti, vel ab ætate aut fortunis quasi acquisiti. Norit Affectuum maria, quibus quæque ventis concitentur, sedentur: discernat, qui affectus, in quantum, quibus, & erga quos, sint movendi; quibus de causis, & qua ratione incitantur animi facultates Concupiscens & Irascens, ad appetendum ea quæ videntur bona, ad aversandum ea quæ apparent noxia; quomodo disponatur ad ea vel præsentia vel absentia, Amore, Gaudeo, Odio, Dolore, Spe, Ira, Metu; dominari sciat in affectuum regno atque *fœdere certo. Et premere & laxas dare habenas*, ut ait poeta: hoc est, in lætitia dilatare corda audientium, in mœrore contrahere.

(*b*) Argumentationis ergo, quæ tractandi argumenti est forma, varia sunt genera: perfectissima tamen atque usitatissima ex iis sunt, Epichirema sive Syllogismus Rhetoricus, Enthymema, inductio, & Exemplum, atq; hæc quidem versantur circa Fidem, docent probantque: circa affectus vero commovendos, illa quæ Amplificatio dicitur.

(*c*) Epichirema sive Syllogismus Rhetoricus constat ex 1. Propositione Majori, cui subjicitur ipsius 2. Ratio una pluribusve instantiis probata: Deinde 3. Ppopositione Minori seu Assumptione, quæ & 4. Rationem suam habet adjunctam; 5. Complexione denique seu Conclusione; ut,

(a) *De Mor. Ἔθεσι, Affectibus πάθεσι lenibus & gravibus, & de iis movendis, Arist. 2. l. Rhet. totus. Hermog. μεθόδῳ δεινότητος. Apsini τέχνη ῥητ. Aut. ad Her. 2. & 3. l. Cic. de Orat. l. 2. Quint. 6. l. 3. c. & 12. l. 2. c. Mart. Capel. 5. l. 162. P. Keck. sp. Rh. l. 1. c. 9. &c. Rh. Eccl. l. 1. c. 3. Jul. Sev. Dresse. l. 1. p. 109. Hiper. c. 10. p. 422. Voss. Inst. l. 2. totus. Caus. El. l. 8. Val. 1. 3. disp. 4.*

(b) *Jul. Sc. l. 3. Poet. c. 70.*

(c) *Hermogenes περὶ εὑρέσεως. τομ. γ. περὶ ἐπιχειρημάτων καὶ τάξεως αὐτῶν & Minuc. l. περὶ ἐπιχειρημάτων. Auctor. ad Heren. l. 2. Quint. 5. l. 14. c. Soarez. l. 217. c. Dress. l. 1. Hiper. c. 8. Val. tab. Rh p. 21. Sandersoni dial. 3. c. 7. Eras. de conscrib. epist. Voss. Inst. l. b. 3. c. 5. Causs. El. 6. l. 25. c. Val. 4. l. 2. disp. 3. quæst.*

1. *Melius accurantur, quæ consilio geruntur, quã quæ sine consilio administrantur.* 2. *Domus ea, quæ ratione regatur omnibus rebus est instructior, quã quæ temere & nullo consilio administratur. Rursũ, Navis optime cursũ conficit, quæ scientissimo gubernatore utitur: eadẽ est Exercitus & cæterorũ ratio.* 3. *Nihil autẽ omnium rerum melius quã Mundus administratur* 4. *Nam & signorum ortus obitusq; definitum quendam servant ordinem: & diuturnæ noctu neque vicissitudines immutatæ præstant.* 5. *Consilio igitur regitur mundus.*

(*a*) Va-

(a) *Valla l.4. l. disp. 2. q. 9. & 12.*

(a) Varietatis gratia, ne cognoſcat artem qui audit, adeoque defatigetur ſimilitudinis ſatietate, invertantur ſubinde argumentationum partes: quandoque etiam vel alterius Propoſitionis Ratio, vel ipſarum Præmiſſarum altera tanquam pro manifeſta ac conceſſa omittatur: Adjiciatur aliquando Exornatio aut Amplificatio. Interrogatoriè proponatur pars una aut altera: argumentorum puncta occulantur. Artis eſt celare artem.

(b) *Ariſt. Rhet. l. 2. c. 23, 24, 25, 26 Hermogenes.* περὶ εὑρέσεων τμ. Γ. *Apſini* τέχνη ῥητορική. *Soarez. c. 19. Cauſſin. l. 6. c. 28. Voſſ. l. 3. c. 5. Vall. l. 4. diſp. 2. quæſt. 5.*

(b) Enthymema, eſt imperfectus Syllogiſmus; in quo nimirum Major Minorve deſideratur, *Pius fuit, fortis, ſapiens. Deum quippe coluit, hoſtes contudit, fortunam utramque moderate tulit, imo ſuperavit.* Optimum eſt illud Enthymema, quod ex contrariis conflatur; quodque, ut acutius ſit, per interrogationem non raro effertur: ut, *Quem alienum fidum invenies ſi tuis hoſtis fueris?*

(c) *Quint. 5. l. 11. c. Soarez. 2. l. 20. c. Voſ. l. 3. c. Cauſſ. 4. l. 56. c. Vall. 4 l. 2. 7 quæſt.*

(c) Inductio eſt illatio ex enumeratione præcipuarum partium; vel collatione illuſtrium aliquot individuorum; ita ut ex multis ſingularibus probetur univerſale: ut, *Plebs Romana optimè de Milone ſentit, Equeſter ordo optime ſentit, Senatus optime ſentit. Totus ergo populus Romanus optime de Milone ſentit.* Clarior tamen eſt illa Inductio Socratica, quæ, per Interogationem vel Subjectionem, adverſarium premit: ut, *Quodnam pomum eſt generoſiſſimum? Nonne quod optimum? Et quis equus generoſiſſimus? nonne qui velociſſimus? Quis autem ager? certe qui fertiliſſimus. Ita & hominum, non qui nataliũ ſplendore, ſed qui virtutis gloria præſtant habendi ſũt generoſiſſimi.*

(d) *Ar. Rh. l. 2. c. 21. &* περὶ γνωμῶν. *c. 22. Apſini* τέχνη ῥητορική. *Quint. 5. l. c. 11. Eraſ. cop. rer. Soarez. 2. l. c. 21. Cauſſin. l. 4. c. 55. Exempla illuſtrant, potius quam probant.*

(d) Exemplum eſt inductio imperfecta, ſeu probatio & menſura à ſimili quod utriq; convenire arguitur, quando ſcilicet ex uno ſingulari aliud ſingulare probatur; ut, *Jure occiſus eſt Saturninus res novas moliens, ſicut Gracchi.*

In judiciali genere præcipuum inſtrumentum eſt Enthymema; in demonſtrativo dominatur Amplificatio; in Deliberativo familiam ducunt & utramque paginam faciunt Exempla.

Cautio eſt, ne tota oratio ſit conflata ex condenſatis Exemplis aut Teſtimoniis. Neque ipſa argumenta conferto agmine ſtipentur. Magiſque ex uſu & re noſtra fuerit, dum affectus movemus, ſententiis quam argumentis uti. Segnius enim moventur Affectus in caſtris cordis ad volendum; quamdiu in arce capitis Intellectus occupatur in excutiendo vero. *Am-*

a *Amplificatio est gravior quædam affirmatio ad ciendos affectus potens.*

a Περὶ αὐξήσεως καὶ τῶν ἰδίων αὐτῆς.

Longinus περὶ ὕψους. Hermog. περὶ μεθόδου δεινότητος. Cic. de Orat. comprehendit Amplificationē sub Elocutione. Quint. 8. l. c 24. Soar. l. 1, 2. c. 34, ad 41. Streb. l. 2. c. 21. Causs. l. 3. c. 2 Chytræus addit Hypothesin reductam ad Thesin. Sturm. de rat. El. c. 30. & 25. Keck. Syst. Rh. l. 1 c. 7. Vos. Inst. 3. l. c. 5. Causs. l. 5. totus: ubi octo modi ponuntur; quos etiam habuit Eras. lib. de copia rerum.

Amplificatur
- Verbis, illustribus, superlatis, asyndetis, iteratis, relatis, ad superiora gradatim ascendentibus, synonymis.
- Rebus
  - Incremento: gradibus ad summum, ac etiam supra, insurgendo; ut, *Facinus est vincire civem Romanum, scelus verberare, prope parricidium necare: quid dicam in crucem tollere.*
  - Comparatione: à minoribus, ad majora argumentando; ut, *An vero vir amplissimus P. Scipio Pontifex Max. Tib. Gracchum mediocriter labefactantem statum Reipub. privatus interfecit: Catilinam orbem terrarum cæde atque incendio vastare cupientem, nos Consules perferemus.*
  - Ratiocinatione: ex iis quæ dicta sunt, quidpiam reipsa majus innuendo; ut, *Tu istis faucibus, istis lateribus, ista gladiatoria totius (a) corporis firmitate, tantum vini exhauseras, ut tibi opus esset vomere,* &c.
  - Congerie: aliis atque aliis modis eandem rem efferendo; ut, *Quid enim tuus ille, Tubero, districtus in acie Pharsalica gladius agebat? cujus latus mucro ille petebat? quis sensus erat armorum tuorum? quæ tua mens? oculi? manus? ardor animi? quid cupiebas? quid optabas?*

(a) Amplificationis præcipui loci sunt, Causa, Effectum, Subjectum, Adjunctum, Partes, Comparata.

Extenuatur à præceptis contrariis.

Vide & quæ supra in calce generis Demonstrativi super hac ipsa re dicta sunt.

Hæc & Hypotypesin referunt nonnulli.

Confutatio.

Confutatio, est dissolutio argumentorum quæ objecta sunt, vel objici possunt, iis quæ causæ nostræ fauces premere videntur, ad primam impressionem, occurrens, vel etiam arte deludens, aut cuniculis rem agens.

Huic

Huic fere cum Confirmatione communia sunt Natura, Utilitas, & Tractatio.

Reprehenditur, sc. Adversarii argumentatio si ostendatur, vel Materia, vel Forma esse vitiosa.

Argumenta adversarii refutantur.
- Si, ex iis quæ sumpta sunt, non concedatur unum aliquod aut plura.
- Si ostendimus falsa esse pro veris assumpta.
- Si ex his concessis id consequi negetur.
- Si contra firmam argumentationē, alia æque firma aut firmiora adducantur.
- Si, quibus serio respondere haud in promptu est, elevemus (a) joco, atque ipsos contemptu aut increpatione delusos, false faceteque derideamus.

(a) *De facetiis, ridiculis, leporum aspergine, & quasi jocandi arte, Arist. R. 3. l. c.* 10, 11, *&* 18. *Cic.* 2. *de Orat. Quint.* 6. *l.* 4. *c. Castilionis Aulicus* 2. *l. Voss. Instit.* 3. *l.* 5. *c. Vall.* 3. *l. disp.* 4. *qu.* 5. *& dis.* 5. *qu.* 4.

Accedendo ad singula argumenta, & primum validiora discutiendo, universa infringentur melius.

Confutatio præmittitur confirmationi, quando arx causæ requirit ut via muniatur ad veram sententiam.

Peroratio.

Estque vel
- Enumeratio, quæ potissima argumenta rerumque capita (b) recenset: idque vel simpliciter vel per Interrogationem, Ironiam, aut Collationem. Atque hac in Judiciali uti licet; in Demonstrativo & Diliberativo, rarissime.
- Affectuum concitatio, ad quam valent in
  - Demonstrativo; quæ in laudatione, expectationem, amorem, admirationem, voluptatem, emulationem moveant: in vituperatione, odium, invidiam, contemptum.
  - Deliberativo, bonorum, ac malorum enumerationes & exempla.
  - Judiciali; accusatori, quæ (c) ad indignationem; defensori, quæ ad misericordiam.

(b) *Ordine sc. quo tractata erant, in confirmatione & confutatione, idq; breviter.*

(c) Exaggeratur *crimen à circumstantiis, exemplo malo, indignitate rei per Apostrophen, & Hypotyposin. Defensor contra Reum, non ex voluntate sed infirmitate, necessitate, aut fortuna errasse arguens, misericordiam implorabit.*

In

In affectibus movendis adhibenda sunt quæ magna habentur { Natura. / Usu { Charitate. Honestate. Utilitate. }}

Atque hic omnes eloquentiæ fontes sunt aperiendi.

Huc facit Amplificatio, de qua supra in genere Demonstrativo & Confirmatione.

Sit peroratio brevis acris & aculeata: ne tædium pariat aut indignationem.

a *Elocutio consistit in* 1. *Elegantia* 2. *Compositione*, & 3. *Dignitate*.

a Arist Rh. 3. l. Dem. Phalerius

περὶ ἑρμηνείας. Cic de Orat. 3. l. & Partition. Quintilian. 8. lib. Mart. Capella 5. l. 165. p Fortunatianus l. 3. Soarez. l. 3. c. 1. Sturm. de rat. Elocutionis. Keck. Rh. Syst. l. 2. c. 1. Alst. Or. l. 4. c. 16. Caussin. 7. l. Voss. 4. l. 1. c. Vall. l. 5. Streb. l. 1. de delectu & collocatione verborum. Vincent. specul. Doct. l. 4. c. 108.

1 *Elegantiæ munus est ut* dicatur *Pure & Perspicue*.

P*Ure*, verbis, sive illa simplicia sint, sive conjuncta, puris lectisq; urbis alumnis, aut civitate certe donatis; non obsoletis, intermortuis, & conclamatis; non obscœnis, peregrinis aut barbaris: antiquata vero & multis annis desita tanquam scopulos declinet: nec Grammatice tantum, servata casuum, temporum, generum & numeri structura, adhibito spiritus & accentus justi temperamento; sed *b* Latine, quoad phrasim & locutionem, ex authoritate & more probatissimorum autorum, atq; eorum precipue qui in virili Romanæ eloquentiæ ætate floruerunt, Ciceronis imprimis, deinde qui eum proxime accedũt, Cæsaris, Livii, Vellelii, Curtii, Fabii, mox etiam Terentii, Plauti, Salustii, Agellii, Taciti.

b *Cicero de Or. 3. l. Dress. l. 2. Hiper. 13 c. p. 430. Al t. Orat. 4. l. 7. c. Causs. 7 l. 2. c. Voss. l. 1 c. Vallad. l. 5. d. 1. quæst. 3.*

Plane & c *perspicue*, verbis usitatis ac proprie significantibus, citra verbi aut sermonis ambiguitatem quam maxime oratoriis, non nimis longa verborum serie continuatis, nec tamen concise nimis: non durius translatis, non discerptis sententiis, non præposteris temporibus, non confusis personis, non perturbato ordine.

c *Quint. l. 8. 2. c. Alst. Orat. l. 4. c. 8. Voss. 4. l. 2. Vall. l. 5. dis. 1. qu. 4.*

2. a Compositio respicit *Juncturam*, *Ordinem*, *Periodum* & *Numerum*. *Junctura* ex molli elementorum, syllabarum, & vocum coagmentatione, reddit orationem cohærentem, lenem, æquabiliter fluentem, suavem, plenam, sonoram. Cavet scilicet, ne in verborum commissione, hiulca fit oratio propter collisionem vocalium; ut *Rem anxie quærere, atque adepta egere, avari animi est*: Nec sit horrida & aspera propter concursum diversi instrumenti consonantium; ut *Consulum dignitas gravem tumultu civium repressit*; sed ut priorem à vocali terminatam insequens dictio à consonanti inchoans excipiat, aut contra à consonanti clausam aperiat dictio incipiens à vocali vel consonanti ejusdem organi, labiorum scilicet, dentium, aut palati. Mollitiem quippe fluoremque præstat concatenata vocalium & consonantium alternatim in claudendis aperiendisque vocibus mistura; ut, *E cujus ore melle dulcior effluebat oratio*.

Nec ultima præcedentis dictionis syllaba sit eadem cum prima sequentis; ut, *Æquora tuta tacent, spuma maris risit*. Quamvis hæc compositio quibusdam è veteribus placuisse in tantum videtur, ut etiam in deliciis fuerat, atq; obtinuerit inter Schemata locum & nomen, Parechesis nuncupata. Vocabula denique mediocria præferantur longis, continuatis, aut monosyllabis condensatis.

b *Ordo* cavet, 1. ne decrescat oratio in amplificando, sed insurgat: *Non enim furem, sed direptorem; non adulterum sed expugnatorem pudicitiæ; non sacrilegum, sed, &c.* in extenuando, contra submittatur. 2. Ut præcedant minus necessaria, quæ item natura vel dignitate priora & præstantiora sunt: *Dies nocti, vir fœminæ, oriens occidenti*. 3. Ut claudatur sensus verbo, quod tanquam sententiæ clavis expectatur; nisi lex numeri vetet. 4. Ut Genitivus plerumque præcedat Nomen unde regitur, & eleganter interjiciatur Genitivus aut aliud aliquid inter Substantivum & Adjectivum: *Cujus vita turpitudinis conscientia vacat, ejus nomen ab invidiosa, quantum in nobis est, malevolentia vindicetur*. 5. Ut vocum insuaviter ὁμοιοτελεύτων κακοφωνία declinetur, vel aliarum interpositione, vel ipsarum immutatione; dicaturque potius, *Clarorum consilia virorum*; aut, *illustrium virorum*; vel *clarissimorum hominum*; quam *clarorum virorum*.

a *Dionys. Halicarnass. & Dem. Phal.* Περὶ συνθέσεως ὀνομάτων. *Autor. ad Heren.* 4 *l.* *Cicero de Orat.* 3 *l. Fabium.* 9 *l*, 4. *cap.* *Ac nescio negligentia in hoc, an sollicitudo sit pejor. Ruffinum versu. Sturm. l.* 3. *Elocution. Rhetoric. c.* 4 *Jul. Scal.* 4. *l. poetic.* 2. *c.* *Soarez.* 3. *l.* *c.* 31. *&* 33. *Strebæus* 2. *l. de electione & collocatione verborum c.* 3, 4, *&* 5. *Voss. l.* 5. *c.* 2. *Caussin.* 7. *l.* 3 *c. Vallader. l.* 5. *disp.* 2. *quæst.* 13, *&* 15.

b *Soarez. l.* 3. *c.* 32. *Voss. l.* 5 *c.* 1. *Val. l.* 5. *disp.* 2 *quæst.* 14. *&* 15. 3.

c *Periodus* sententiã Cõmatis & Colis juste perficit. Comma, seu Incisum, est sensus non expleto numero conclusus, à duabus syllabis ad septem usque aut circiter extensus, è quibus Periodus non raro constat: ut, *Stetit soleatus prætor P. R. cum pallio purpureo, tunicaque talari, muliercula nixus in littore.*

Colon seu Membrum, sensum numeris conclusum absolvit, sed à Periodo avulsum suspendit auditoris expectationem, ut non perficiens sententiam, progrediturque à duodecima syllaba ad decimam octavam, quandoque ad vicessimam quartam.

Periodus constat duobus Colis (quandoq; & Commatis) quorum prius vocatur πρότασις, posterius, ἀπόδοσις, seu redditio: vel tribus, vel etiam quatuor constat membris, quæ aut æqualia sunt, aut in acri oratione postrema sunt breviora, in ornata productiora. Pulcherrima tamen est illa Periodus, quæ membris quatuor absolvitur, ut quæ animum suspendat & aures impleat: *Si quantum in agro locisque desertis audacia potest, tantum in foro atque judiciis impudentia valeret: non minus in causa cederet A. Cecinna Sexti Ebutii impudentiæ, quam tum in vi facienda cessit audaciæ.* d Quid quod hic concinnitatem advertis & gratiam Periodo conciliatam ab ἀριθμῷ ex ὁμοιοπτώτοις & ὁμοιοτελεύτοις; Quam & præstant ἀντίθετα, Opposita seu Contraposita; *Conferte hanc pacem cum illo bello, hujus prætoris adventum cum illius imperatoris victoria, hujus cohortem impurum cum illius exercitu invicto, hujus libidines cum illius continentia: ab illo qui cepit conditas ab hoc qui constitutas accepit, captas dicetis Syracusas.* Ut & ἰσόκωλα seu paria paribus relata; *Bellum extrema hyeme apparavit, ineunte vere suscepit, media æstate confecit.* Est ubi omnes hæ in una periodo conspirant virtutes; ut, *Est enim hæc non scripta, sed nata lex; quam non didicimus, accepimus, legimus; verum ex natura ipsa arripuimus, hausimus, expressimus: ad quã non docti, sed facti, non instituti sed imbuti sumus.* Neque interim gratia sua laudeq; carent quæ intertexta repetuntur: *Tenuerunt illum locum servi, fugitivi, barbari, hostes; sed neque tam servi illi dominorum, quam tu libidinum; neque tam fugitivi illi à dominis quam tu à jure & legibus; neque tam barbari lingua & natione illi, quam tu natura & moribus; neq; illi, tam hostes hominibus, quam tu diis immortalibus.*

c Arist. Rh. l.3.c.9. Hermogenes περὶ εὑρέσεων τομ. δ. & sequenti c. περὶ πνεύματος. Sturm.3.l. c. 2. de ratione elocutionis Dem. Phal. περὶ ἑρμηνείας Cic.3.de Or. Fab.l.9.c.ult Jul.Scal.l.4. poetic c.25. Keck. Rh. l. 2.c.22. Soar. l. 3. c. 37. Dress. 3. l. Streb.l.2.c. 16. Voss.l.5. c. 2. Caus. 7. l. 5. c. & de Period. implendæ artificio. 7. l. 13. c. Vall. 5. l. disp. 2. quæst. 17.

d De Concinnitate; videndi, Demetr. Phal. περὶ ἑρμηνείας. Streb. de electione & collocatione verborum. l. 2.c.7,8,9,10 Val.l 5.disp. 2. quæst. 16. de Homoioteleutis, Homoioptotis, Paribus, Antithetis, idem l. 5. disp. 1. quæst. 11.

Quæ deprecatio igitur est ei reliqua, qui indignitate servos, temeritate fugitivos, scelere barbaros, crudelitate hostes vicerit? Atque hic *buccæ Noscenda est mensura tuæ*, ne brevior sit periodus quam aures expectent, neque longior, quam vires & anima ferant, sed rotunda comprehensione & justa orbem suum conficiat.

a Numerus rationem habet quantitatis syllabarum quas in membrorum initiis & accuratius aliquanto in periodorum clausulis ad tres aut minimum duos pedes restringit, neque enim poterit illud placere quod statim quasi in vestibulo offendit, neq; laudem demereri quod non feliciter exeat: media quia latent, minus observantur: ubi tamen oratio concitata fluit brevibus syllabis, gravis retardatur longis, moderata temperatur utrisque.

In principiis laudatur Molossus, Sī quīs iūdices. Creticus, Quōd prĕcātŭs à Diis immortalibus sum. Pæan primus, Pāucă sŭpĕr hac re. Dochimus, Nŏvæ crīminātiones. Dichoræus, Si quĭs antĕa P.C. Quandoque Anapæstus, ănĭmādverti judices.

Ne claudatur Periodus termino versus notioris, Heroici, Pentametri, aut Asclepiadei. Optime cadunt, clauduntque sententiam hi pedes: Creticus præpositus Dichoreo. Glōrĭam cōmpărāvĭt. Choreus ante Molossum, Mēmbră fīrmāntur. Dochimus, rĕipūblĭcæ. Dispondeus Iambo postpositus, Rĕūm cōndēmnārunt. Pæan primus insequenti Spondæo, ēssĕ vĭdĕātŭr.

Atque in his tamen alii pedes aliis præferendi, pro Characteri & Materiæ subjectæ majestate, acumine, vehementia, gravitate, aut alia ratione.

Ad cavendum satietatem & tædium, dissimulandum est artificium; & præ se ferendum numeros sponte fluxisse. Videndumque ne pes idem sæpius ducat, claudatve sententiam; ut absit odium similitudinis, qua nihil est in hac arte vitiosius.

Neque monosyllaba sæpius, neque productiora verba claudant sententiam.

a *Arist. Rh.* 3. *l. c.* 8 *Cic. de Orat.* 3. *l. Cic Or. Perfect. Dionys. Halicarn.* περὶ συνθέσεως ὀνομάτων. *Fabius l.* 9. *c.* 4. *M. Capell. l.* 5. *Rufini vers. Caulerus* 5. *l.* 14. *c. Strebæus. l.* 3. *c.* 12, & 13. *Soarez.* 3. *l. c.* 35, & 39. *Jesuitæ Rapicii libri quinque super hoc argumento Keck. Rh. spec.* 2. *l. c.* 21 *Caus.* 7. *l.* 4. *c. Voss.* 5 *l. c.* 9.

3. *Dignitas*

3. *Dignitas præstat ut dicatur.*

- Ornatè
  - Tropis, qui vocem à propria & genuina significatione deflectunt ad alienam:
  - Schematibus quæ habitu & forma elegantiori figurant
    - Verba, ex apta eorum inter se collocatione, Jucunde sonantia.
    - Sententias, ratione & pondere firmatas, aut animi motu affectas.
- Aptè, ut deceat; ex orationis facie, pro varia materia, formatæ propria Idea & charactere. ℭ.

Volebam certe, quæ de Tropis & Figuris versu qualicunque compacta sequuntur, oratione soluta, uti par fuerat, cæteris continuâsse. Sed religio est aversari judicium vulgi, qui ista olim publicum indepta faventer excepit, excepta jam desiderat, (mira sane quæ populo placeant!) Feras igitur, lector benevole, quod corrigere est nefas, versus per tesqua & salebras, quod in technico doctrinali necesse est, quandoq; cæspitantes: atq; adlubescat cum eruditis sentire, cum vulgo loqui. Ausa tamen est hæc Editio Rhetoricas Figuras Oratoriis exemplis illustrare.

Tropi 4.

DAt propriæ similem translata *a* Metaphora vocem:
Cœpiis aspirant. Irarum fluctuat æstu.
Læta seges. Gemmant vites. Duo fulmina belli.
Ingenii flumen. Mens ferrea. Classis habenas.

a Non est alius Tropus frequentior quam Metaphora, non florentior: quippe quæ lumen & stella sit orationis, brevis & contracta in unam vocem Similitudo; faciatque ad copiam, majestatem, evidentiam & festivitatem.

Atque Metonymia imponit nova nomina rebus:
1. Efficientis, ut Inventoris; *Marte, Lyæo,*
Autoris: *legitur Juvenalis. Livius ingens.*

Materiæ : *Pinus, Ferrum, æris acervus, arundo.*
Aut instrumenti : *gladius, lingua, arma, manusq;.*
2. Effecti : *clades Lybiæ, mors frigida pallet.*
3. Subjecti : a *Curii,* b *pateræ,* c *Germania,* d *Rostra.*
e *Ucalegon,* f *cor, os,* g *patronus,* h *nox,* i *Amaryllis.*
4 Adjuncti : k *fasces,* l *scelus,* m *ætas nulla,* n *libelli.*

a Subjectum pro accidente. *b* Continens pro contento. *c* Locus pro incolis. *d* Locus pro gestis in loco. *e* Possessor pro re possessa. *f* Sedes pro qualitate inhærente. *g* Patronus assumit personam clientis. *h* Tempus pro re in illo gesta, vel habitu ejus. *i* Signatum pro signo. *k* Signum pro signato. *l* Qualitas pro persona subjecta. *m* Tempus pro subjectis illius. *n* Locatum pro loco.

Confundit totum cum parte Synecdoche Partis :
o *Myrtoum, Auster,* p *hyems, tectum, mucro,* q *Annibal,* r *Anglus.*
2. Totius : s *orator, color,* t *annus,* u *vixit,* x *Atrides.*

o Species aut individuum pro genere. *p* Pars pro toto. *q* Dux pro exercitu, velut pars primaria. *r* Numerus pro numero, Singularis pro Plurali & contra. Finitus pro infinito : & contra. *s* Genus pro specie aut individuo. *t* Totum pro parte. *u* Antecedens pro consequente : hoc tamen alii Metonymiæ, alii Metalepsi adjudicant. *x* Patronymicum commune pro certo & determinato.

Contra quam sentit solet Ironia jocari.
Scilicet ; egregiam laudem ; pulchre ; bone custos.

4 *Troporum Affectiones.*

Durior impropriæ est Catachresis abusio vocis :
Vir gregis : ultorem promisi : pulchra minatus.
Transcendit mediis gradibus Metalepsis ad altum.
Hinc movet Euphrates bellum. Mirabar aristas.

y Extenuans, z augensve excedit Hyperbole verum :
Astra ferit. pluma levior. volat ocyor Euro.

Continuare tropos Allegoria adsolet : *Absque*
Et Cerere & Baccho Venus alget. Claudite rivos.

y Quæ dicitur Meiosis, diminutio. *z* Quæ dicitur Auxesis, sublatio, amplificatio. *a* Species Synecdoches & Metonymiæ. *b* Species Synecdoches.

Tropi falsò habiti.

Antonomasia imponit cognomen ; ut, *Irus :*
Impius : Æacides : Pœnus : Cytherea : Poeta :
Non equidem laudo, est *b* Litotes : *nec munera sperno.*

A son-

A ſonitu voces c Onomato pœia fingit:
Bombalio; Clangor; ſtridor; taratantara; murmur.

d Antiphraſis voces tibi per contraria ſignat;
Lucus; ſacra fames; Euxinus; Symphora; Parcæ.

Dat d Charientiſmus pro duris mollia verba:
At bona verba precor; ne ſævi magna ſacerdos.

d Aſtiſmus jocus urbanus, ſeu ſcomma facetum eſt:
Qui Bavium non odit, amet tua carmina, Mævi;
Atque idem jungat vulpes, & mulgeat hircos.

Inſultans hoſti illudit d Sarcaſmus amarè:
En agros metire jacens. Hinc nuncius ibis
Pelidæ referens. Satia te ſanguine, Cyre.

Æthiopem, lateremve lavare: e Parœmia dicta eſt.

e Ænigma obſcuris tecta eſt ſententia verbis
Filiolus Cadmi profert Niloti arundo,
Quæ ſerit è Cnidio diſtillans ſepia nodo.

Schemata Rhetoricæ dictionis.

Ejuſdem fit f Epizeuxis repetitio vocis:
Ah Corydon, Corydon. me, me. bella, horrida bella.
Talis amor Daphnim (qualis cum feſſa juvencam
Per nemora atque altos quærendo bubula lucos, &c.)
Talis amor teneat, nec ſit mihi cura mederi.
Adeſte, adeſte, ſceleris ultrices Deæ. Sen. Med.
Excitate, excitate eum, ſi poteſtis, ab inferis. Cic. pro Mil.
Crux, crux, inquam, infelici & ærumnoſo comparabatur. 7 in Verr.
Totum hoc quantumcunque eſt (quod certe maximũ eſt) totum eſt, inquam, tuum. Cic. pro. Marcel. lo.
Eſt g Anadiploſis quoties ex fine prioris
Membri, principium fit dictio prima ſequentis:
Pierides, vos hæc facietis maxima Gallo:
Galle, cujus amor tantum mihi creſcit in horas.
Hic tamen vivit. Vivit? imo vero in ſenatum venit. 1. Catalin.
Sed pater omnipotens adigat me fulmine ad ũbras;
Pallentes umbras Erebi, noctemque profundam. Virg. 4. Æn.

c Metonymiæ ſpecies.
d Ironiæ ſpecies. Verum quam futile ſit hoc Grammaticorum ſcitum, quam intutum Etymologiſtarum aſylum, vide I. Cæſ. Scaliger Poetic. l. 3. c. 90. G. Finkium l. 1. Schediaſm. 42. C. Becmanum de originibus Ling. Lat. & 1. Ger. Voſſ. l. 4 Inſtitut. orat. c. 13.
e Allegoriæ ſpecies.
f Ad Emphaſin & affectum expreſſa: fit autem vel eadem voce repetita immediate vel una interjecta, aut pluribus per Parentheſin.
g In vehementiori animi motu adhibita emphaſin habet.

Principum dignitas erat pene par : non par fortasse eorum qui sequebantur. Pro Ligario.

b Concinnat connectitque venuste multas causas à se dependentes. Cujus in Sorite usus est.

Continua serie est repetita gradatio b Climax.

Quod libet, id licet his ; & quod licet, id satis audent :
Quodque audent faciunt ; faciunt quodcunque molestum est.

In urbe luxuries creatur : ex luxuria existat avaritia necesse est, ex avaritia erumpat audacia : inde omnia scelera ac maleficia nascuntur. Cic. pro Roscio Amer.

Si stas, ingredere : si ingrederis, curre : si curris, advola. Epist. 23. l. 2. ad Attic.

Quid enim, per Deos immortales, potest Reip. prodesse nostra legatio ? prodesse, dico ? quid si etiam obfuturae est ? obfutura dico ? quid si etiam nocuit ? Philippic. 12.

Mars videt hanc, visamque cupit, potiturque cupita. Ovid. 3. Fast.

Torva leæna lupum sequitur, lupus ipse capellam ;
Florentem cytisum sequitur lasciva capella. 2. Eclog. Virg.

c Florida figura, quæ varias enumerationes ductat, asseverat, exaggerat.

d Elegantissime geminatur cum res opposita inter se penduntur.

Diversis membris frontem dat c Anaphora eandem.

Ter conatus ibi collo dare brachia circum ;
Ter frustra comprensa manus effugit imago.

d *Tu pugnare potes, mihi sacri est consilii vis :*
Tu vires sine mente geris, mihi cura futuri est.

Nihil te nocturnum præsidium pallatii ? nihil urbis vigiliæ ? nihil timor populi ? nihil consensio bonorum omnium ? nihil hic munitissimus habendi Senatus locus ? nihil horum ora vultusque moverunt ? Catilinaria. 1.

Accusant ii, qui in fortunas invaserunt : Causam dicit is, cui nihil præter calamitatem reliquerunt. Accusant ii, quibus occidi patrem Sexti Roscii bono fuit : causam dicit is, cui non modo luctum mors patris attulit, verum etiam egestatem. Pro Roscio Amer.

Sic oculos, sic ille manus, sic ora movebat. 3. Æn. Virg.

Flebile

Flebile nescio quid queritur lyra; flebile lingua
Murmurat exanimis; respondent flebile ripæ. Met. Ovid. 11.

Complures clausus concludit k Epistrophe eodem Dicto: *Crede mihi, si te quoque pontus haberet;*
Te sequerer, conjux, & me quoque pontus haberet.

k Festive & eleganter periodum concinnat.

Doletis tres exercitus Pop. Romani interfectos? interfecit Antonius. Desideratis clarissimos cives? eos quoque eripuit vobis Antonius. Autoritas hujus ordinis afflicta est? afflixit Antonius. 2. Philippica.

Surgamus; solet esse gravis cantantibus umbra:
Juniperi gravis umbra: nocent & fructibus umbræ. Virg. 10. Eclog.

Symploce eas jungit, complexa utramque figuram.
Quam bene, Caune, tuo poteram nurus esse parenti!
Quam bene, Caune, meo poteras gener esse parenti!

Quis legem tulit? Rullus. Quis majorem populi partem suffragiis privavit? Rullus. Quis comitiis præfuit? idem Rullus, Cic. pro lege Agraria.

Quis postulavit? Appius. Quis produxit? Appius. Pro Milone.

Incipit & voce exit l Epanalepsis eadem:
Pauper amet caute, timeat maledicere pauper.

l Res graves cum majestate inculcat.

Vidimus tuam victoriam prœliorum exitu terminatam: gladium vagina vacuum in urbe non vidimus. pro Marcello.

Multa super Priamo rogitans, super Hectore multa. Virg. Æn.
Victus amore tui, cognato sanguine victus. Æn. 12.
Una dies Fabios ad bellum miserat omnes:
Ad bellum missos perdidit una dies. Ov. 2. Fast.
Phosphore, redde diem; quid gaudia nostra moraris?
Cæsare venturo, Phosphore, redde diem. Mart. 21. ep. l. 8. vide ep. 99. l. 9. *Rumpitur invidia.* & l. 4. ep. 91. & alia ejusdem ep. ut & Catulli in eodem desinunt versu à quo ordiuntur.
Una dies aperit, conficit una dies. Ausonii Rosæ.

Prima velut mediis, mediis ita m Epanados ima Consona dat repetens: *Crudelis tu quoque mater,*
Crudelis mater, magis an puer improbus ille?
Improbus ille puer, crudelis tu quoque mater.

m Distinctiones & Argumentationes concinnat.

Gratiam qui refert, habet: & qui habet, in eo, quod habet refert. Pro Plancio.

Ecquam putatis civitatem pacatam fuisse, quæ locuples sit? ecquam locupletem, quæ tibi pacata esse videatur? pro lege Manilia.

Demophoon, ventis & verba, & vela dedisti:
Vela queror reditu, verba carere fide. Ovid. Epist. 2.

n Eleganter in conversionibus jocatur, pungitq; simul.

Voce parum mutata alludit significatum
n Paranomasia: *tu prædo, non prætor; amari*
Me juvat, Antanaclasis erit, *si nil sit amari*.
Estque Ploce, *Corydon, Corydon est tempore ab illo.*

Inceptio est amentium, haud amantium. Terent. Andr.

Tibi parata erunt verba, huic verbera. Terent. Heaut.

Qui de hujus urbis, atque adeo orbis terrarum exitio cogitent, Catilinaria 1. *Itaque plebiscitum, quo magis oneratus quam honoratus sum, primus antiquo abrogoque*, Liv. 22. *In quo motu, in quo metu; tam cito, tam scite. Sero, sed serio; quam tibi habe, & have. In stadio & studio virtutis. ab Exordio, ad Exordium. Petiisti & simul periisti. Confisis & confusis. Vero affectu, felici effectu. Mirari, non rimari. Ita Marsyas in pœnam cecinit & cecidit. Floruit, & corruit.* Non κτῆσις sed χρῆσις. mutant τόπον ἢ τρόπον μωμεῖσθαι ῥάδιον ἢ μιμεῖσθαι. *Non fluere, sed ruere videtur. Nisi quis aut cœnum aut cœlum dividere vellet.* Flor. 3. 17. *Amor & melle & felle est fœcundissimus.* Plaut. Cistel.

Nata salo, suscepta solo, patre edita Cœlo. Auson epigr. 30.

Pulchre exponit, contraponit, repetit.

Esto o Polyptoton, vario si dictio casu
Consonet: *arma armis, pede pes, densusque viro vir.*
Jam clypeus clypeis, umbone repellitur umbo,
Ense minax ensis, pede pes, & cuspide cuspis. Sta. 8. Th

Res cum re, causa cum causa, ratio cum ratione pugnabit. pro Cœlio. *Cedere jussit aquam, jussa recessit aqua.* Ovid. 3. art.

Certus locus, certa lex, certum tribunal, quo hoc reservetur. Verrin. 7. *Sed pleni omnes sunt libri, plenæ sapientum voces, plena exemplorum vetustas.* pro Archia.

Huc & παρηγμένα referunt, ubi sc. voces variantur à derivatis vel conjugatis. *Is demum miser est, cujus nobilitas miserias nobilitat.* Actius. *Candidas ales modo movit alas*, Senec. Hippol.

Schemata sententiæ ad Explicationem.

p Res, q loca, r personas, ſ affectus, t tempora, gesta,
Exprimit, atque oculis quasi subjicit u Hypotyposis.

r *Prosopographia*, ſ *Pathopœia*, t *Chronographia*, u *Diatyposis*, *Enargia*, *Characterismus*

Species Hypotheseos sunt. p *Pragmatographia*, q *Topographia & Topothesia*,

Descriptionum exempla, quia passim obvia, & longiora sunt quam quæ admittat instituta & professa hæc brevitas, nulla adjicio. Scias obiter plerisque transitoria hæc esse fora, ad digressiones. Operæ itaque pretium erit, hæc adnotare, & in usum reponere.

Explicat oppositum addens x Paradiastole: *Obumbrat*
Virtutem fortuna; tamen non obruit illam.

Fit magna mutatio loci, non ingenii, Cic. pro Quintio.

Non enim furem, sed direptorem: non adulterum, sed expugnatorem pudicitiæ: non sacrilegum, sed, &c. 3. Verrina.

x *Paralogismum consequentis arguit.*

Opposita Antimetabole mutat dicta: *Poema*
Est pictura loquens; mutum pictura poema.

In dominatu servitus: in servitute dominatus. pro Deiotaro.

Vere dici potest, magistratum esse legem loquentem, legem autem mutum magistratum, Cic. 3. de legibus.

Ut qui pacem belli amore turbaverunt, bellum pacis caritate deponerent, Tacit. 2. hist.

Ut novorum optima erunt maxime vetera, ita veterum maxime nova. Quint. l. 10.

Inter viros fœmina, inter fœminas vir.

Librat in Antithetis contraria y Enantiosis.
Alba Ligustra cadunt, vaccinia nigra leguntur.

Obsequium amicos, veritas odium parit. Terent. Andria.

Neque me pænitet mortales inimicitias, amicitias sempiternas habere. pro Posthumo.

Ubi vivos homines mortui incursant boves. Plaut. Asinaria.

Sed quam urbs ipsa opportuna oppugnantibus erat, inexpugnabiles hostium animi. Liv. 3. 3.

y *Comparando illustrat delectatque.*

Odit

Odit populus Rom. privatam luxuriam: publicam magnificentiam diligit. Cicero pro Muræna. vid. in eadem oratione Antithesin satis longam, *Vigilas tu de nocte, ut tuis consultoribus respondeas: ille, ut*, &c. & supra in Periodo, pag. 33, 34.

z Asseverat & exaggerat

z Synœceiosis duo dat contraria eidem:
Tam quod adest, desit, quam quod non adsit, avaro.
Cum eo nimirum hoste res est, qui nec bonam nec malam fortunam ferre potest: seu vicit, ferociter instat victis: seu victus est, cum victoribus instaurat certamen. Annibal de Marcello. Liv. 3. 7.

* Ludendo elevat, pungit tamen.

* Oxymoron *iners erit ars, concordia discors.*
Strenua non exercet inertia. Hor. Ep. 11. l. 1. γλυκύπικρον. Ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα. Soph. Ajax, Χάρις ἄχαρις.

Insanientis dum sapientiæ consultus erro. Hor. 1. l. 34. ode.

Id aliquid nihil est. Ter. Andr. *Tu pol, si sapis, quod scis, nescias.* Eun. *Ut cum ratione insanias.* ibid.

Arte opus est, ut tibi parma cadat. i. ut erret. Martial. 9. 39. *Innumeri numeri. Cum tacent, clamant.* Catalinaria 1. *Concordia discors.* Met. 1. *Injustaque justa peregit.* 11. Met. Ovid.

His, ut quæque pia est, hortatibus impia prima est,
Et, ne sit scelerata, facit scelus. Ovid. 7 Met.

Tu non inventa, reperta es. Ovid. 1. Met. Sperabam me reperturum filiam meam virginem; reperi vaccam. quem locum & ipse Ov. interpretatur. 5. l. 6. fab. de Proserpina.

En quæsita diu tandem mihi nata reperta est:
Si reperire vocas amittere certius; aut si
Scire ubi sit reperire vocas: contra quam disputant magistelli apud Alex. ab Alexan. l. 1. c. 21. & quam L. Valla distinguit inter *invenire* & *reperire*, l. 5. el. c. 2.

Ad Probationem.

Refellenti congruit atque redarguenti.

Propositi reddit causas a Ætiologia;
Sperne voluptates: nocet empta dolore voluptas.
Intelligo, quam difficili scopulosoque verser loco: Nam cum omnis arrogantia sit molesta; tum illa ingenii atque eloquentiæ molestissima. Divin. in Verr.
Arguit allatam rem contra Inversio pro se:
Imo equidem; neque enim si occidissem, sepelissem.

Romulo in cœna parcius bibenti, dixit quidam Romule, si istuc omnes faciant, vinum vilius sit; is respondit, Imo vero carum, si quantū quisque volet, bibat: Nam ego bibi quantum volui. A Gel. l. 11. c. 14.

Anticipans, quæ quis valet objecisse, *b* Prolepsis Diluit: *Hic aliquis mihi dicat, Cur ego amicum Offendam in nugis? Hæ nugæ seria ducent In mala, derisum semel exceptumque sinistre.*

Dicet aliquis, Hic igitur est tua disciplina? sic tu instituis adolescentulos, &c. Prosapodosis seu Responsio. *Ego, si quis, Judices, hoc robore animi atque hac indole virtutis,* &c. Cic. pro Cælio.

Occupationis Formulæ sunt: *Si quis adsit legum ignarus, qui---Si quis miretur---Ne cui vestrum mirum videatur--- Hic forte mihi objiciat aliquis—— Quod si quis me roget——— Quid ergo? audacissimus ego ex omnibus——— Quærat quispiam,* &c.

Plane aut dissimulans permittit *c* Epitrope factum. *Cede equidem: neque te teneo, neque dicta refello. I, sequere Italiam ventis; pete regna per undas.*

Sit fur, sit sacrilegus, sit flagitiorum omniū vitiorūque princeps: at est bonus imperator & fælix, &c. dissimulanter in Verrem. *Tribuo Græcis literas: do multarum artium disciplinam: non adimo sermonis leporem, &c. testimoniorum religionem & fidem nunquā ista natio coluit,* pro Flacco. *Habes, Tubero, quod accusatori est maxime optandum, confitentem reum: sed tamen ita confitentem,* &c. pro Ligario.

Imo habeat, valeat, vivat cum illa: profundat, pereat, perdat, nihil ad me attinet. Ter. Adelph.

b Et Procatalepsis à priore parte dicitur Præsumptio, Objectio, Anteoccupatio: à posteriore. Subjectio, Anthypophora: Estque Procœmiis & Confirmationi, accommodatissima.

c Causæ fiduciam præ se ferens, consilio acquiescit suo: huic affinis est Synchoresis.

Ad Exaggerationem & Amplificationem.

Ad summum ex imo gradibus venit *d* Incrementum: *Non plebs prava jubens; solida nec mente tyranni Vis fera dimoveat justum; non turbidus Auster; Fulminei non dextra Jovis; non, si ruat orbis.*

Eo prorupturam esse audaciam, ut non clam, verum etiam hic in foro, ante tribunal tuum, M. Fauni, ante pedes vestros, Judices, inter ipsa subsellia, cædes futuræ sint, pro Rosc. Amer. *Miserum est exturbari fortunis omnibus, miserius,* &c. pro Quintio, vide supra in Amplificatione, p. 29.

d Supra in Confirmatione, vide Amplificationem.

Ad affectuum concitationem.

e Vim vitamq; orationi addit, premitque adversarium, & cujus in Enthymemate atque Inductione usus frequens.

f Post res magnas graviter expositas ciet Affectus.

g Rei probatæ apponitur quasi sigillum, aut tanquam coronis imponitur operis fastigio.

h Prævaricatur, & joco jugulat.

i Res tristes, turpes, notas suspectas tacet, irato minantiq; conveniens.

k Addubitatio; Exordiis Confirmationibus & Amplificationibus utilis, expectationem atque attentionem facit

Quærit e Erotesis, poterat quod dicere recte.
Et procul, O miseri, quæ tanta insania, cives?
Creditis avectos hostes? aut ulla putatis
Dona carere dolis Danaum? sic notus Ulysses?
Quousque tandē, Catalina, abutere patientia nostra? & quæ seq. Exempla passim occurrunt.

Concitat f Ecphonesis & Exclamatio mentem:
Heu pietas! O spes falsas! proh vana voluptas!
O tempora! O mores! Catil. 1. *O frustra mei susc epti labores!* pro Mil. *O miserum me! consumptis enim lacrymis, infixus tamen pectori hæret dolor.* Phil. 2. *O cælum! O terra! O maria Neptuni!* Ter. Adelph. *O stultos Camillos, Curios, &c.* in Pisonem.

Narratæ subit & rei g Epiphonema probatæ:
Tantæ molis erat Romanam condere gentem.
Quam ut adipiscantur, omnes optant: eandem accusant adepti. Tanta est stultitia & perversitas. Cic. de Senect.
Tantum religio potuit suadere malorum. Lucret. 1.

Est h Epanorthosis positi correctio sensus:
O clementia seu potius patientia mira!
Filium unicum adolescentulum habeo: ah, quid dixi, habere me? imo habui, Chreme. Nunc habeam, necne; incertum est. Terent. Heaut.
Quod quidem facerem vehementius, nisi inimicitiæ mihi intercederent cum istius mulieris viro: fratrem volui dicere: semper hic erro. Cic. pro Cœlio.

i Aposiopesis sensa imperfecta relinquit:
Quos ego ——— sed motos præstat componere fluctus.
Quem quidem ego si sensero ——— sed quid opus est verbis. Terent. Andr.
Si quis me quæret rufus.--Præsto est, desine, Phor.
De nostrum enim omnium ——— non audio totum dicere. Cic.
Eia, Benedicite. Plaut. Asinaria.

Consulit addubitans quid agat, dicatve k Aporia.
Quid faciam? roger, anne rogem? quid deinde rogabo?
Ecquidem, quod ad me attinet, quo me vertam nescio: negem fuisse illam infamiam corrupti judicii? negem illam rem agitatam in concionibus, jactatam in judiciis, &c. Respons.

Non

Non est nostri ingenii, vestri auxilii est, Judices, &c. pro Cluent.

Quid primum querar? aut unde potissimum, Jud. credar? aut quod, aut à quibus auxilium petam? Deorumne immortalium? populine Romani? pro Roscio Am. Et apud poetas passim deliberant, Dido, Medea, Althæa, Narcissus.

Consultat cum aliis a Anacœnosis: *Si ita haberet Se tua res, quid consilii aut rationis inires?*

Quæro à te C. Aquili, L. Luculle, P. Quintili, M. Marcelle, vadimonium mihi non obiit quidam socius, &c. pro Quintio.

Quem virum aut heroa lyra vel acri tibia sumes celebrare, Clio,

Quem Deum? Hor. 1. 12. od. Sequitur responsio interrogativa etiam. *Quid prius dicam solitis parentis laudibus?* ut appareat hæc cum precedente figura species esse Dialogismi seu sermocinationis.

a Quasi freta simplici & recta causa se insinuat & urget tacitamque alterius confessionem extorquet.

Personam inducit b Prosopopœia loquentem:

Hosne mihi fructus, hunc fertilitatis honorem
Officiique refers? quod adunci vulnera aratri
Rostrorumque fero, totoque exerceor anno.

Elegantissimæ habentur Prosopopeiæ in oratione, pro Cœlio. App. Clodii Cæci, & Sext. Clodii. *Patriæ*, 1. Catilinaria. ubivis.

b Invidiam à se amolitur, in personam quam inducit monentem, objurgantem, &c. cujus species sunt Mimesis & Dialogismus.

Sermonem à præsenti avertit c Apostrophe: *Et auro Vi potitur. Quid non mortalia pectora cogis Auri sacra fames?*

Tum tu, O Jupiter, qui iisdem quibus hæc urbs auspiciis à Romulo es constitutus, quem Statorem hujus urbis, &c. 1. Catilinar.

Vos, vos appello, fortissimi viri, qui multum pro patria sanguinem effudistis. pro Milone. Omnibus vero numeris perfectissima Prosop. videatur 5. Tusc. quæst. Homoioptotis, Homoioteleutis, Polyptotis exculta. *O vitæ Philosophia dux, &c.* Sed & exemplorum apud poetas opimam metere est messem, vel invocantium, *Vos O clarissima mundi Lumina*, vel ἀποστρεφόντων τὸ πρόσωπον τῆς μέτρου, ut *Munera, Bacche, tua*; & *Unguibus, accipiter, saucia facta tuis.*

c Invocationibus inservit atque excitat attentionem.

Ad Copiam.

a Dignitatem, gravitatem, & acrimoniam orationi conciliat, affectúsque vehementiam arguit.

Verba a Synonymia addit rem signantia eandem :
Enses & gladii. Superatne & vescitur aura Æthereа, nec adhuc crudelibus occubat umbris ?

Diversas specie res multas congerit Hirmos :
Grammaticus, rhetor, geometres, pictor, aliptes, Augur, schenobates, medicus, magus ; omnia novit.
Quod denique belli genus esse potest, in quo illū non exercuerit fortuna Reipublicæ ? Civile, Africanum, Transalpinum, Hispaniense, mistum ex civitatibus, atq; ex bellicosissimis nationibus, servile, navale bellū, varia & diversa genera bellorum, & hostium, non solum gesta ab hoc uno, sed confecta. pro lege Manilia. *Omnia norat, omnium aditus tenebat, &c.* 3. Catalin.

Non dico, Apophasis : *Taceo, Mitto* est Paralepsis :
Omnia illa quæ sæpe audivistis & memoria tenetis, prætermitto, &c. Nec ea dicā, quæ si dicam, infirmare non possis. 1. Verrin. *Itaque non sum prædicaturus, Quirites, quantas ille res domi militiæq;, terra mariq; & quanta felicitate gesserit, &c.* pro lege Manilia.

Rem circumloquitur per plura Periphrasis unam :
Trojani belli scriptor. Chironis alumnus.

b *Schemata Grammaticæ Orthographiæ.*

b Contra forte quam lex καθ' αὐτό requirit facio, qui figuris Rhetoricis heterogeneas Grammaticales admisceam : adjicere tamen allubuit, ne desiderentur quæ in prioribus editionibus usui esse adverteram.

Prosthesis apponit capiti, quod Aphæresis aufert :
Ut ; *gnatus. tetuli. ruit. & non temnere divos.*
Syncope de medio tollit quod Epenthesis infert :
Relligio. Mavors. jusso. surrexe. repostum.
Aufert Apocope finem, quem dat Paragoge :
Ingeni. Hymen, curru, Tyrio vestirier ostro.
Literulam Antithesis mutat quod & Antistœchon :
Olli subridens. vostrum servom. faciundo.
Transponitque elementa Metathesis ; ut, *tibi* c *Thymbre.*

c Quod & descendere potest à nominativo *Thymbrus* ; frequentior autem est apud Græcos, Transpositio ; ut, κραδία, ἔπραθον, θρασύς.

Metri

Metri seu Prosodiæ.

d Ecthlipsis M. vocales aufert Synalœpha :
Tu in me ita es, hem! in te ut ego sum : ac tu me ibi ama, ut te ego amo hi jam.

e Systole ducta rapit ; correpta Diastole ducit :
Recidimus. steterunt. naufragia. semisepita.

Syllaba de binis confecta Synæresis esto :
f *Æripides. alveo. cui. tenuis. parietis. aurea.*

Dividit in binas partita Diæresis unam :
Evoluisset. ahenens. evohe. materiai.

Syntaxews, ex Defectu.

Dicitur Ellipsis, si ad sensum dictio desit :
Non est solvendo, dicunt, quid plura? quid istis?

Suppositis multis si verbum inserviat unum,
Aut Adjectivum, fit Zeugma : *hic illius arma,*
Hic currus fuit. hircos erit tibi salvas & hœdi.

Personam, genus, & numerum conceptio triplex
Accipit indignum Syllepsis sub mage digno :
Tuque puerque tuus. Rex & Regina beati.

Post totum partes capiet generale Prolepsis :
Procedunt castris hinc Acies, inde Quirinus.
Alterum in alterius mactatis sanguine cernam.

Dialyton tollit juncturam & Asyndeton, idque
Articulus faciet : *Rex, miles, plebs negat illud.*
Frange toros, pete vina, rosas cape, tingere nardo.

In Excessu.

Conjunctura frequens vocum g Polysyndeton esto :
Fataque fortunasque virum moresque manusque.
Vocibus exsuperat h Pleonasmus, & emphasin auget.
Auribus his audivi, oculis vidi, ore locutus.
Syllabicum adjectum fit vocis fine Parelcon.
Quippote. numniam. etiamnū. ehodum, tu, Sosia, adesdū.

d Quæ & Ectasis.

e Vel Synecphonesis.

f Ab ære tamen χαλκόποδην, dici cervum illum, non, ab aere propter celeritatem, αἰολόποδα, contendit Jo. Scal. ad Ausonium, l. 1. c. 6.

g Trepidanti convenit & multa per celeritatem atq; animi impetum congerenti.

h Graviter rem producit, facitq; ut major, quam sit, appareat.

Membrum

Membrum interjecto sermone Parenthesis auget.
Credo equidem (nec vana fides) genus esse deorum.

In Contextu.

c Evocatio. Personam ad primam c Revocatur, sive secundam,
Tertia. *Qui legis hæc. Populus superamur ab uno.*
d Appositio. Et casu substantiva d apponuntur eodem:
Turba molesta preci. mons Taurus. fons Aganippe.
Pro toto positæ partis, quam passio signat,
Quartum vel sextum casum Synecdoche tradit
Passivis, neutris, adjectis, participiisque:
Dentibus alba. caput doleo. spoliata lacertos.
Antiptosis amat pro casu ponere casum:
Urbem quam statuo vestra est. trabeate salutas.
a Sive Græcismus. a Hellenismus erit phrasis aut Constructio Græca:
Desine clamorum. fallunt. ardebat Alexin.
Compositæ in partes est Tmesis sectio vocis:
Quæ mihi cunque placent. septem subjecta trioni.
Hendiadis unum in duo solvit, mobile fixum
Dans: *auro & pateris. chalybem frænosque momordit.*
b Heterosis etiam dicitur, & Allœotheta. Personam, numerum commutat b Enallage tempus,
Cumque modo genus; ut, *Pereo quod charius est mi.*
Ni faciat. vici. præsto est. hinc spargere voces.
Synthesis est sensu tantum, non congrua voce:
Turba ruunt. aperite aliquis. pars maxima cæsi.
Digna præire solet postponere Anastrophe verba:
Transtra per. Italiam contra. maria omnia circum.
Est vocum inter se turbatus Hyperbaton ordo:
Vina, bonus quæ deinde cadis onerarat Acestes,
Littore Trinacrio, dederatq; abeuntibus, heros Dividit.
Casu transposito submutat Hypallage verba:
Impia trabs. videt hos ortus, date classibus Austros.
Hysteron & Proteron sive Hysterologia, secundo
Prima loco ponit: c *Lavinaque littora venit.*
d *Detrudunt naves scopulo.* e *nutrit peperitque.*

c Prolepsin hanc & Proanaphonesin appellat A. Gellius l. 10 c. 6. *d* Præpositionis in compositione regimen nuncupant hoc Grammaticorum filii. *e* Hoc merum Hysteron Proteron esse volunt.

Qui orationem illustrare volet; lumen petet a Tropis, Metaphora imprimis, & Allegoria: qui jucundam reddere; ad Rhet. dictionis figuras se conferet, verborum iterationes, & contentiones, paria paribus relata similiter cadentia, immutatæ literæ venustates: qui gravem efficere; sententiarum ornamentis cum pondere utetur: qui affectus ciere vult, Amplificationum a voci vehementia insurget.

Apte

Apte, ut pro varietate materiæ subjectæ, aut motus animi, varietur dicendi genus, formeturque orationis Character.

CAput artis est, decere quod facias; Sic igitur eloquentiam prudentiamq; miscebit orator, sic decoro scenæq; inserviet, ne quando velit infanti cothurnos Herculis induere, in re sobria bacchari, in tenui turgescere atque intonare; ut neque è contra in argumento sublimi humi serpere, atq; humi affigere, ut ait ille, divinæ part culam auræ. Mutantur subinde circumstantiæ: ad earum momenta convertatur & Eloquentiæ facies, dispiciat orator non minus quid deceat, quam quid expediat. Ut vero deceat; auditori, personæ, tempori, causæ, quandoque variis causæ partibus, ornamenta propria, figuram & habitum accommodabit, ita demum nativo succo, suoque colore nitebit oratio. Sciat in docendo requiri acumen, in conciliando lenitatem, in movendo gravitatem, eum denique omne eloquentiæ tulisse punctum, qui humilia subtiliter, grandia elate, mediocria temperate potest dicere. Uti alius ornatus Principi, alius privato convenit; aliud schema militem, aliud agricolam, mercatorem aut philosophum aliud decet: ita & diversa materia diversos habitus, diversos exigit characteras. Pro re itaque nata & materia subjecta vertet stylum, ut unum formet ex iis quæ dicendi genera, Characteras, Ideas nuncupant, numerantq; tres: *Humilem, Mediam, Sublimem.* Quæ omnes à se invicem discernuntur, cum Verbis & Sententiis, tum Luminibus eorum & Ornamentis; nec Periodis minus, Compositione & Numero.

Arist. l. 3. Rhet. 7. cap. τὸ πρέπον. *Dem. Phal.* περὶ ἑρμηνείας. Ἐισὶ ἢ τέσσαρες οἱ ἁπλοῖ χαρακτῆρες, *&c. Aristides* περὶ πολιτικοῦ λόγου καὶ περὶ ἀφελοῦς λόγου. *Cic. Or. Perfectus. Fab. 11. lib. cap. 1. & 12. l. c. 10. Agel. 7. l. 14. c. Her.* περὶ ἰδεῶν, *ad quam Sturmius quem & vid. l. 1. c. 4. de ratione Elocut. Rhet. & l. 3. c. 6. ut & l. 2. de Imitatione c. 4 Soar. l. 3. c. 51*

Humilis itaque Idea, erit elegans, pressa, verecunda, leniter fluens, simplex munditiis: non tamen inculta aut sicca, non enervis aut arida.

Str. l. 2. c. 17. &c. Jul. Cæs. Scal. 4 lib. poet. 1. c. Keck. lib. 1. Spec. Rh. 26. cap. Alst. Orat. 5. l. c. 6. & 11. Caulerius l. 5. Dress. l. 3. pag. 909. Hiper. cap 13 pag. 430. D. Thorn. Tul. Str. 1. Sect. Caus. 2. l. c. 27 & 40. Voss. 5. l. 4. c. Val. l. 5. d. 2. q. 20. De Asiano, Laconico, Attico, Rhodio, antiquo genere. Streb. l. 2 c. 22. Keck. 1. l. Spec. Rh. c. 28. N. Caus. 2. l. Æqualibis hujus & temperatæ virtutis oratores Cicero vocat Statarios. *De clar. Orat. Quin & ipsum Ciceronem Seneca epist. 40. appellat.* Gradarium.

Media, insurgat aliquanto altior, Translationibus crebrior, sed modestis; figuris florida, egressionibus amœna, sententiis fluens, lenius tamen ad modum lucidi amnis crepante pede per calculos defluentis, pictas utrinque floribus & inumbratas sylvis ripas lambentis.

a *Sublimis*, verborum tum singulari delectu, tum audaci pondere, atroci figurarum dignitate, gravi sententiarum majestate, periodorum respiratione crebra, validioribus vibrata numeris, rapido affectuum æstu, conglobatarum amplificationum acta impete, non fulgure tantum coruscet, aut tonitru terreat, sed & fulmine feriat: aculeum post se relinquat ὀρμὴ διὰ πυρὸς; neque in sensus irrepat, sed irruat: instar rapidi torrentis hybernis nivibus aut montano flumine aucti, pontemque aggeremque indignati, sternat agros, saxa devolvat, viam ubi non invenit, faciat; secum auditorem vel contra nitentem, ferat, cogatque ire quò rapit.

a. Ἀκρότης καὶ ἐξοχή τις λόγων ἐστὶ τὰ ὕψη, &c. *Long.* πάντη τόποι τοῦ ὕψους *Idem. Exempla singulorum characterum habes apud Cornificium.*

b *Pronunciatio.*

b *Cic.* 3. *de Orat. Aut. ad Her.* 3 *l. Fab.* 11. *l.* 3. *c. Mart. Capel.* 5 *l. Fortunatianus* 3. *l. Soarez.* 3. *l.* 56, 57, & 58. *c. Dress.* 3 *l. p.* 93: Vox Gestus. *M. Leb. Jun. meth. El. c.* 21. *Hip. c.* 16. *Keck. Syst. Rh. l.* 2. *c.* 2, 3, 4. *Alst. Or.* 4. *l.* 17. *c. Caus. l.* 9. *c.* 1. 7, 8 *Vossius* 5. *l. c.* 8, 9 *Vall. l.* 6. *disp.* 1.

Hæc tandem est illa virtus, cui Oratorum Græcorum facile princeps, primas, secundas, tertias dedit. Idque jure optimo. Est enim Pronunciatio, sermo & eloquentia corporis, imo ipsa totius eloquentiæ vultus, anima & vita. Quid enim? Annon languent Affectus, intermortua jacet Delectatio, omnis Fidei perit fides, nisi vivæ vocis face animentur, nisi significi Gestus facie figurentur? Hic quippe ad animum per oculos, illa per aures penetrans, intellectum expugnat, affectus in vincula abducit. Huic itaque tanto futuro bono, etiam à balbutiente infantia, summa adhibeatur cura, parcaturq; in lubrico à pueritia in adolescentiam transitu; ut vox formetur, firmeturque clara, facilis, distincta, flexibilis, quæ prout erit dicendi, asseverandi, monendi usus; prout suggerunt ira, vis, voluptas; dictabunt metus, meseratio, modestia, aliusve quispiam affectus; varie & per gradus intendere se ac remittere, sonoque inflexo reddere lene, asperum, vehemens, tenerum, grave, acutum valeat. Camœnarum hæc princeps Calliope chorum ducat; pro rerum, affectuum, ipsarumque Orationis partium ratione omnes sonorum gradus variet. In Exordio non protinus vasta erūpat, sed à subtimida & tremula voce paulatim exsurgat. In Epilogo vocem de industria infringet, dabitq; operam ne dissimilis

milis sit Orationi Orator. Atque huic suffragentur vultus, animi speculum; & Oculi, quos Demosthenes lucernas animi appellat, in ira & odio concitandis, non minus quam in gratia & amore conciliandis duces; qui indignationem flamma scintillantes, qui lætitiam juxta ac dolorē lacrymis manantes restentur; modesti sibique constantes, ne rigeant aperti nimis, neque tremuli nictent. c Manus multiplicis habitus artifices, utcunq; mutæ, faciles tamen animi indices, & per omnes gentes atq; nationes linguis diversas, communis sermonis interpretes. In agendo dextra principatum obtineat, subserviat sinistra. Tanto autem acriores in animis audientium exardescent faces, quanto vehementiori vocis gestusque intentione affectuum summas suo ipsius conceptas & quasi accensas pectore significarit expresseritque Orator.

——*Si vis me flere, dolendum est Primum ipsi tibi: tunc tua me infortunia lædent.*

In lætitia & voluptate leniter se effundat. In Iracundia insurgat acuta, & incitata. Semper vero norit mensuram buccæ suæ, nec modum excedat Vultus Oculi.

c Manus, sine quibus trunca esset ratio & debilis oratio, ne sint otiosæ & quiescentes, non tamen gesticulosæ aut vastæ, mimicum aut scenicum referentes: sed temperatæ & quæ forum deceant. Dextra præcipue agat; huic sinistra subserviat.

Exercitatio.

EXposita sunt Naturæ primordia & Artis adminicula, supersunt Exercitationis subsidia; sine quibus, corruunt illa & jacent. Agricolæ peritissimi solum vel optimum squallet situ, sentibus dumisq; horret, nisi colatur, nisi exerceatur. Subacto, inquit ille, mihi ingenio opus est, ut agro non semel arato, sed novato atque iterato; quo meliores fœtus possit & grandiores edere. Subactio autem est Usus, Auditio, Lectio, Literæ. Quibus enim donis cumulati, quibus exculti artibus ipsam Eloquentiæ arcem conscenderunt veteres illi Oratores? An utiq; credimus eorum nascentium labris insedisse flexanimam Suadam, cujus quasi Gratiis afflati evaderent aliquando in Deos mortales, suoque arbitrio moderarentur animorum habenas? An utique opinamur eos è pigris enchiridiôn, formularum, observationum rivulis, hausisse, quod suspensa aure biberent audientes? An putamus eos ex insulsis Rhetorum placitis, insipidis scitis, inertibus officinis prompsisse arma, quibus humanas mentes percellerent; artes, quæ altius infixos aculeos post se relinquerent? Errat, longe errat, quisquis virtutem diam in putidis latere

Cic. 1. de Or. Soar. l. 1. c. 10 Keck. Rh. sp. 1. l. c. 2. Sopatri Rhetoris Græci διαίρεσις ζητημάτων de componendis declamationibus causis positis & controversiis utrinque delineatis liber utilissimus. Nigronii Or. 8 & 9. de exercitatione dicendi.

latere puteis, Eloquentiam angustis clausam fistulis tam male habitare arbitratur. Ditioris venæ est purum hóc aurum, ab altiore fonte pura hæc aqua. Semina quidem in cōmune sparsit natura, fovet ea gremio ars præparatque: verum fructus omnis, perfectio, consummatio est, à lectione, studio, cura. Ex tripode penitissimæ sapientiæ est illud (a) Apollonii: Ἀνάγνωσις τροφὴ λέξεως ἐστί. Lectione velut lætiore pabulo alitur atque enitescit facundia, quippe hinc multijuga exundat eruditio, rerum omnium exuberat scientia, unde parantur amplissimæ dicendi opes. Lectionis vero cum duplex sit usus: unus in orationis corpore formando, alter in anima ejus & mente firmanda; ibi verba & compositio requiruntur ad styli imitationem, hic sensus & dispositio ad rerum cogitationem; utrumque autem prospiciat, ut, qui minus ingenio valent, aliorum subsidio sibi facultates comparent: maxime erit è re præsenti, quantum fieri potest, utrique consulere. Quamprimum igitur puer è Grammaticis excesserit, & emendatæ jam sanæq; structuræ stipendiis emeritus certo pede figit terram, exerceatur probe vertendo è vernaculo in Latina, necnon transferendo è lingua Latina in vulgarem, atque eadem vicissim, interjecto modico tempore, Latine reddendo. Atque hic solicite & accurate versabitur in (b) verborum electione atque phraseωs accommodatione. Deinde tingatur mihi leviter (c) Compositionis præceptis, mox etiam (d) Variationis, ita demum instructo expeditior ad Imitationem sternetur via, ad (e) Imitationem, statuam illam Mercurialem, quæ quasi digito viam rectam & compendiariam ad Eloquentiæ arcem commonstrat. Quicquid enim manu suscipitur dextre, quicquid mente concipitur feliciter; omne illud ex-

a Apollonii Rhodii citat Theon. Progymnasmat. 1.c. Senec. 85 epist.

Vide Longinum. περὶ ὕψους. c περὶ ὀνομάτων ἐκλογῆς, & I. L. Strebæum de electione & oratoria collocatione verborum: & Phrases Schori. c *Supr.* d *Ex præceptis Erasm. l. de copia Verborum & Rerum. B. Keck. 2. l. Rh. c. 23. Rod. Agricola 3. l. de invent.* c. 5. e Imitatio. *Cic. de Or. 2. l. & in Bruto ad Her. Fab. 10. l. 2. c.* πῶς κοινὰ διανοήματα ἰδιάσομεν, Herm. περὶ μεθόδου δεινότητος. *L. Vives 4. l. de caus. corr. art. & 4. l. de tradendis disciplinis, ubi adjicit exempla Sturm. tribus l. & in nobilitate literata. p. 332. Paschal. de apt. genere Elocut. Treutler. meth. El. c. 14. Dress. l. 3. Keck. 2. l. sp. Rh. 2. c. Alst. Or. 2. l. Caus. l. 3. c. 9. & 15. Val. 2. l. 10. c.*

emplari

emplari huic virtuti accepta referat initia & incrementa; pene dixeram, exitus & perfectionem. Quid enim aliud sunt opera summorum artificum? quid aliud Ideæ mente conceptæ? quam exempla quædam prototypa, originales quidam moduli; quæ imitetur solertia, quos ars exprimat. Imo quid aliud sunt Artes ipsæ, quam Naturæ summæ illius opificis pedissequæ & discipulæ, cujus vestigia quo pressius sequuntur, eo propius a perfectione absunt. Quoniam igitur in hujus efficacissimæ virtutis cardine vertitur Eloquentiæ janua, promo studio, affectu, consilio feratur Oratoriæ candidatus, ut alicujus in dicendo sit similis, quem tota mente atq; omni animo defixus intueatur, ut, quæ domi non nascuntur, aliunde petantur commoda. Ille autem sit Unus, quo æquabiliot componatur stylus; atque idem in suo genere Optimus & Perfectissimus, in quo & optima quæque sibi proponat imitanda: namque minus errabit qui recte collimabit ad scopum. Jam vero, quem Ciceroni præferendum aut parem invenias? conclamatissimo omnium consensu, Latinæ linguæ parenti, genio, Semoni, Deo; cujus ingenium suo par Imperio nacti sunt Romani rerum Domini. Qui vel hoc nomine se imitatione dignum præstitit, quod & ipse, cum se totum (elogium est (a) Fabii, maximi in hac arte magistri) ad imitationem Græcorum contulisset, videtur effinxisse vim Demosthenis, copiam Platonis, jucunditatem Isocratis. Nec vero quod in quoque optimum fuit, studio consecutus est tantum, sed plurimas vel potius omnes ex seipso virtutes extulit immortalis ingenii beatissima ubertate. Non enim pluvias (ut ait Pindarus) aquas colligit, sed vivo gurgite exundat, dono quodam providentiæ genitus, in quo totas vires suas eloquentia experiretur. Sciat ergo se multum profecisse cui placebit Cicero. Perpetuus itaque sit orationis Dictator, disertissimus ille Romuli nepotum. Ex illius felici facilitate proponat alumno suo Rhetor, propinetque periodum unam aut alteram primo, quæ facile admittat imitationem, possitque intelligi, characteris humilis aut mediocris. Subministret illi argumentum aliquod materiæ sequacis, & quæ eandem cum exemplo proposito formam undequaque possit induere. Ostendat deinde Imitandi artem & rationes; ut vel eidem corpori aliam vestem induat, vel eidem vesti aliud quærat corpus; hoc est, 1. ut manentem

(a) 10. *l. Inst.* 1. *c. contra & pro. Cic. vide Caus. l.* 2. *L. Viv* 4. *l. de caus. c. r. art. Erasm. Ciceronianum & Rami Ciceronianum Alst. Or. Præcog. ni.a. Nigronii Or.* 15 & 16. *De laudibus & imitatione Ciceronis. Alios.*

b Sententiam veteres quod animo sensissent vocarerunt. Sed consuetudo jam tenuit, ut mente concepta, sensus vocaremus.

b sententiam alia investitat oratione; 2. aut sententiæ suæ ac novæ habitum illum orationis modice immutatum conformet atque adaptet. Doceat, 3. quæ ab alio breviter dicta fuerunt, Fusius prosequi & Dilatare; 4. quæ fuse ab aliis explicata sunt, Contrahere; 5. Addere ex proprio; 6. Subtrahere ornamenta, & res vel nude Exponere, vel ornate Variare; 7. ex Græca aliave lingua sumptum sua Latinitate donare; 8. Orationem numeris strictam asserere in libertatem, solutique juris facere; 9. Locutionis figuram, membra, ordinem, exornationem Mutare atque Invertere: ita par & simile adferre, ut sit tamen diversum, & aliud quidpiam esse videatur: ut ars appareat, lateat artificium. Deducat ita instructum in Imitationis arenam, componat cum exemplo, exigatque artis specimen, quod diligenter conferet cum exemplari; monebit, ubi ab exemplo & arte recessum; ipse emendabit, supplebit quæ deerunt, circumcidet si quid redundet. Hinc progrediatur licebit ad longiora, difficiliora, altiora: ad periodos artificiose concinnatas, ad narrationes, confirmationes, argumentationum ac amplificationum formulas, ad paradoxa ejus& orationes denique integras, easque tractandas vel æmulatione parili, vel contrariis causarum partibus susceptis. Monebit interea, compilatoris esse, non Imitatoris, ex alienis centonibus consarcinatis sibi trabeam aut virgatum sagulum consuere: servi pecoris esse, unam aliquam prætextam purpuream representare, non posse corpus universum effingere: tardi hominis esse in furto deprehendi. Videat itaque ne fiat repetundarum reus, ne peculatus aut plagii postuletur, ne de vi aut dolo malo arcessitur. Proinde, neque curet verbum verbo reddere tanquam fidus interpres aut religiosus explicator, neque in venustatis ornatusque cuticula curanda sit sollicitus, sed & rei naturam laboret penitus scire: characterem advertat, circumstantias observet, atque illius, quem sibi imitandum susceperit, consilium, acumen, animi indolem, variæ eruditionis carnes, ossa & medullam, argumentorum lacertos & tractationem validam exprimat potius quam verba & stylum.

c Anicetis apud Ælianum Var. hist. lib. 2. c. 27.

Et cum pigri sit ingenii, maleque de se judicantis, acquiescere inventis, c impressis usq; vestigiis insistere, & dum in re tenui sollicitam curam adhibet, fateri se rebus magnis imparem; hortetur eum jam æmulari, jam se cum duce suo conferre, si quid supra fieri possit, aggredi, præscripta transcendere

dere, nare sine cortice, in altum vehi, seque jam ventis permittere. Ad quem palum jam probe exercitatus tyro noster, ubi visus est firmasse pedem habitu certo & æquabili Ciceronianæ orationis filo, deducatur per progymnasmata, chreias, locos communes, Ethologias, b &c. in lætiorem campum orationum Demonstrativarum, latiorem Suasoriarum. Neque enim hujus ætatis, neque sane nostri fori sunt judiciales, quarum scientia & arte jam non indigemus, ultra quam requirit eorum quæ scripta sunt Analysis, & artificii observatio; postquam, sublata dicendi scena, descivit ab orationum splendore forensis illa pompa, formularum quarundam angustiis terminata. Ut ergo, ab ipsis Eloquentiæ cunabulis, legitimè studeat, & per omnes numeros progrediatur candidatus noster; petenda illi cognitionis rerum facultas, atque opes ex ipsis sapientiæ penetralibus; 1. Auditione attenta, multa. 2. Lectione pressa. 3. Commentatione seria. 4. Præceptis artis. 5. Diligenti stylo. 6. Dicendi denique usu. Utilis apprime est *Auditio*; tum quia auris est scientiæ organum; & quæ ab aliis multo diutinoque studio fuerunt inventa, nobis transfundit horula una; tum quia dicentis viva voce ac spiritu movemur magis, excipimusque nova illa velut nascentia cum favore & solicitudine; trahimusque insuper in exemplum si quid in pronunciatione, eò quod decuit, placeat. Auditione tamen ut uberior, ita certior & liberior est *Lectio*; audita enim volucri quadam delectatione abeunt irrevocabilia: lecta repetere licet, sive artem, prudentiam & consilium, quæ celavit disertus artifex, propius advertere; sive res ipsas memoriæ penitus affigere velimus. Hoc orationis adeoque eruditionis atque scientiæ pabulum voremus, &, ut ita dicam, helluemur: Hoc veluti quotidiano cibo alatur pinguescatque oratio. Exhausta enim eloquentiæ fontis vena statim inarescit, nisi quotidiana lectione refercias. Nisi oleum continenter instilles, extinguitur lucerna. Studiorum navem regat fixa hæc sapientiæ polo Cynosura, somni inertiæque Oceanum nunquam subitura Helice. Firma sit lectio, certa, assidua, & constans, non desultoria levitate intermittens aut vaga. Quocirca teneram hanc & musteam ætatem, ut neque depulsam in totum lactea illa Ciceronis ubertate, ita neque uno utut pulcherimo prato coercitam velim; at crescentem, per

b *De primis apud Rhetorem exercitationibus, Fabius l. 1. c. 15. & l. 2. c. 1, & 4. Priscianus ex Her. p. 322. Theon. Aphthon. Empo-rius de Ethopæia ac loco communi. L. Viv. 4. l. 1. Alst. Orat. l. 3. 2. sect. 4. 2.*

1. *Auditio.*

2. *Lectio.*

floreos autorum agros liberius vagari; adultam, aperto gaudere cœlo. Idque Zeuxidis exemplo; qui Crotoniatis Helenam picturus, non putavit omnia quæ ad venustatem quæreret, uno in corpore reperiri posse: plures itaque præberi sibi virgines poposcit, ut mutum in simulachrum ex animali exemplo veritas transferretur. Vorandæ plane sunt *b* orationes non Ciceronis modò, sed quæ habentur apud Cæsarem, Livium, Salustium, Curtium, Tacitum. Concoquendæ historiæ eorundem, nec non Suetonii, Flori, Velleii, & quorum est historia quæ dicitur Augusta; naturalis historia Plinii superioris, junioris Epistolæ, Valerii collectanea. Historia quippe oratorem alit, narrandi facultatem suppeditat, instruit exemplis, quæ quasi præjudicia sunt & experimenta quæ de futuris concludant. Depascendæ Fabii institutiones, & quæ illi adscribuntur declamationes, panegyricæ Plinii & aliorum, Pacati imprimis. Comœdiæ Plauti & Terentii. Libandi adultioribus, Agellius, Capella, Apuleius, cæterique Africi nuperi; denique Petrarcha, Politianus, Lipsius, Strada, & quo nunc calet non tantum juventus omnis, Barclaius. Ante omnia humanioris eruditionis studiosos immorari decet atque innutriri summis illis ingeniis & Moralis scientiæ oraculis Platone, Seneca, Plutarcho. Quam salutaris autem vel necessarius potius sit futuro oratori poetarum haustus, Oratorum princeps, Oratoriæque primores consentiunt; Legendi, (*a*) inquiunt, sunt Poetæ, quorum lectio plurimum confert oratori; namque ab his & in rebus spiritus, & in verbis sublimitas, & in affectibus motus omnis, & in personis decor petitur. Quippe Divino quodam numinis afflatu concitati, immortale quiddam ac cœleste spirant; sententiarum concinnitate mirabiles, lumine verborum conspicui, numerorum modulatione suavissimi. Meminerimus tamen non per omnia poetas esse oratori sequendos, nec libertate verborum, nec licentia sententiarum: neque (*a*) totos

(b) *Imprimis Orationes pro Archia poeta, pro Milone, M. Marcello, Ligario, Roscio Amerino, Deiotaro, Murena, Sylla, Cœlio, Philippic. 2. In Catilinam 1. 2. & 3. In Verrem 6. & 7. Vide & Keck. l. 1. spec. Rh. cap. 1. & Val. 2. l. 11. q.*

(a) *Cic. 1. Or. Quint. 10. l. 1 cap. Tragici imprimis, cum verborum dulcedine, numerorum suavitate, sententiarum pondere admirabiles; tum decori observantissimi.* (a) περὶ χρήσεως ἐπῶν ἐν πεζῷ λόγῳ, Hermogenes, περὶ μεθόδου δεινότητος. *Nos Apes debemus imitari, & quæcunque ex diversa lectione congessimus separare, melius enim distincta, &c.* Sen. 84. epist. & 33. *Ad rerum excerpta; habentur sub hujus libelli calce communium locorum capita, si quis curæ habeat hanc curam.*

versu-

versus aut hemistichia solutæ orationi infarcienda. Verum, ne memoria tot tantarumque rerum multifaria & confusa lectione obruatur; ne quid ex iis quæ legimus, audivimus, cogitando ipsi invenimus, desideretur: utile imprimis erit, quæ illustria sunt & notanda videntur, librorum custodiis concredere, tanquam cellæ penuariæ & succenturiato memoriæ subsidio. Quorum altero, notentur verba rara, nova aut novo sensu usurpata; phrases insigniores suis quæque distinctæ titulis; formulæ elegantiores, ad Contextum, & Materiam, quarum exhibetur tabella infra, & in sequentibus specimen. Altero adnotabuntur Ornamenta & Argumenta, Similitudines, & Translationes, quæ sunt in unam vocem contractæ Similitudines, allegoriæ, imagines, exempla, acutiora dicta, sententiæ, allusiones, aut quæ alludi vel inverti possunt; eaque digesta omnia, & per ordinem Alphabeticum suis titulis atque capitibus tanquam favis cellisque subjecta. Quoniam vero, ut ait (b) illic, nemo percipere tot reconditas aut tam varias res potest, nisi ut scientiæ meditatio, meditationi facultas, facultati vis eloquentiæ accedat; per quæ colligitur eandem esse rationem & percipiendi quæ proferas, & proferendi quæ perceperis: ne condi magis alienorum effatorum quam nostrorum conceptuum promi simus; intingendus tandem in nostram animi mentem erit calamus, Senatus convocandus in corde consiliarius; stylusque inde acuendus. Nec quæ legeris, in codicum aut etiam memoriæ adversaria tam referenda erunt, quam mentis; curandumque ut eant in ingenium, quippe cujus in vasculo liberius ac frequentius tingatur stylus quam memoriæ. Tot tamque variarum undecunque congestarum opum, quo propriæ fiant nostrique juris, immutanda est qualitas & proprietas, ut vulgo loquuntur. Ne patiamur itaque illa quæ hausimus manere integra & quasi solida innatare stomacho, quem ægrum atque infirmum arguunt quoties eadem specie redduntur cibi qua sumpti sunt: sed ea naturæ beneficio concoquamus in chylum, ut hinc in sanguinem & alimentum transeant. Non tam memori vomitu cruda regeramus, quam ingenii fermento tot granorum miscellanea in panem convertamus. Tot roris gemmas, tot florum succos ita spiritus nostri proprietate mutemus, ut diversa libamina & sapores in unum mel coalescant.

(b) Messalla in dialogo quem alii Tacito, alii Quintiliano adjudicant.

3. *Meditatio & Commentatio.*

Ita in unum conspirent voces variæ & instrumenta diversa, ut singulorum lateant voces, omnium appareant, ut ex tot dissonis fiat chorus unus, concentus unus. Eruditum itaque hunc pulverem prorsus intenti studii radio exaremus, acrem ingenii rotam quasi figulinam versemus, ad judicii stateram omnia perpendamus, ex ingenii pixide per inventionem propriam, vel ex ærario mentis per recordationem promamus, quæ ad rem nostram faciunt: Quod fiet, si mentis dexteritate, elicito studii atque animi conflictu & quasi obstetricia meditationis opera, res varie mistas ita temperemus atque in unum corpus redigamus, ut, etiamsi appareat unde sumptum sit, aliud tamen, quam unde sumptum sit, appareat. Lecta hæc semina, novali subacto credita, prement aliquando terram segete, rumpent messe horrea: si accedat æque diserta periti cultoris solertia. Præceptor igitur, & ipse minime rudis & maxime exercitatus, ex hoc nostro aut alio Rhetorices compendio artis præcepta enarrabit, locos inventionis, definitiones eorum, Maximas, tractationes, adjunctis exemplis illustrabit. Non tamen omnia accurate & ad tenue; vel ob hoc, quod magistrum fere artis reperias neminem, teste Cicerone, qui ipse eloquens fuerit: nudæ enim illæ artes nimia plerunque subtilitatis affectatione frangunt atque concidunt quicquid est in oratione ipsoque spiritu generosius, omnem succum ebibunt & ossa detegunt. Novissime docebit proprios Affectuum motus & concitationes. Et jam tandem proponet rhetorculo suo argumenta, è fabulis poeticis, tragicis ut plurimum, historicis, Ethicis, declamanda, atque ea quandoque in partes contrarias: verum hæc veritati quam maxime consona, & quorum sit usus aliquis in vita deinceps futurus; licebitque aliquando experiendi exercendique ingenii gratia proponere paradoxa & absurda. Præformabit illi primum declamandi materiam & supellectilem, delineabit vestigia, digitum ad fontes lectionis intendet, commonstrabit argumenta, suppeditabit colores: mox eum sibi permittet, suis ut viribus absque adminiculo possit progredi. Progressus autem faciet non sine summa spe ad laudes amplissimas, si se totum & rite tradiderit *Stylo*, optimo & præstantissimo dicendi magistro, autori, effectori: Hic enim vires ingenii experitur, mentem exacuit, memoriam excitat, judicium format, ar-

4. *Præcepta Artis.*

5. *Stylus.*

tis præcepta illustrat, lectionis fructum exigit: studii practica, cogitationum Hermes, mandatorum nuncius, scientiarum monimentum; quem cum multi per ignaviam fugiunt, quia magni est laboris, tum plurimi per inscitiam aversantur, eo quod rationem ejus nesciant; profani, & illotis pedibus, aut manibus potius, tantæ artis penetralia aggressi. His autem mysteriis initiatus *hoc agat*, rem curæ tam seriæ, consilii tam sacri, etiam atque etiam recta reputet via. Prius igitur quam calamum in manum sumat, operam det penitus intelligere quæstionis & rei, de qua dicendum sit, naturam, genus, statum. Deinde ubi aurem pervellet exigetque à memoria sua, si quid uspiam audiverit super ea re legeritve, centuriata habebit autorum capita, sententiasque eorum quasi per satyram inquiret; suæ meditationis advocabit obstetricium manum, solertis ingenii aciem intendet, omnia diligenter versabit, quæstionem si finita sit, ad infinitam avocabit, circumstantias perpendet: hinc latibula argumentorum lustrabit, eruet quæcunque ad conciliationem, fidem, motum faciunt. Delectum habebit copiarum; levia quæ sunt & futilia rejiciet plane, exautorabit, cassabitque, ut isti loquuntur: quæ virtute valent & pondere, distinguet etiam; ut Velites expediantur, in acie stent Hastati, Principes collocentur medii, subsideant in postremis Triarii. Quas omnes argumentorum, exemplorum, similitudinum, sententiarum copias ubi explicuerit in una tabellæ facie, ut ibi in procinctu & statione appareant, evocandæ prout fuerit opus: cogitandum erit non tantum quo ordine, sed & quo apparatu, quam valido, quam splendido instructe procedant: ut oratio verborum stellis, sideribus phrasium, sententiarum luminibus distincta, niteat Elegantia, Compositione fluat, Ornatu splendeat. Et tum denique ab indagationis industria, & solertia commentationis, se ad scribendum conferet. Ad commodiorem autem meditandi curam scribendique laborem conducet plurimum, si in quietum aliquem locum, secretum, atque arbitris liberum se recipiat, eundemque obscurum; secessu quippe, silentio, tenebrisq; alitur mens; sibi vacua, atiusque operi intenta, quoties extrinsecis avocamentis distracta non impeditur. Hic tandem stringat calamum, acuat stylum; in exercitationis huius incunabulis, tardum; in progressu temporis & facultatis, velociorem; semper diligentem: ita

Orationes 6. & 7. Nigronii de.

ita tamen diligentem,ut videat,ne quando penna ad ingenium suum redeat, præcipiti acta festinatione; neq;enim verendum est,ne manum de tabula nesciat tollere. At,ne quando à proposito extra oleas,quod aiunt,vagetur; suspiciendum erit subinde thema;ne maceriæ extruantur & arena sine calce,repetenda sæpius erunt proximè scripta: tum ad styli commissuram, quo melius connectantur præcedentibus sequentia; tum ad cogitationis calorem, qui, si scribendi intercapedine refrixerit, ex integro recipiet vires, &, quod in certamine saltus fieri solet, velut repetito spacio sumet impetum. Sequitur, ut examinet præceptor & emendet quæ ille scripserit;improba & ociosa expungat, proba & gravia ponat, in locum fortuitorum sufficiat lecta, pro insuavibus dulcia,pro confusis composita suggerat, antiquitatis horrorem excolat,floridæ novitatis ambitionem coerceat. Aliquantulum veniæ tamen indulgebit ubertati & elegantiæ, quinimo alet potius indolem lætam;generosos conatus & vel plura justo concipientem spiritum fovebit, & satiari veluti quodam jucundioris disciplinæ cibo lacteq; patietur. Volo, inquit Orator, se efferat in adolescente fœcunditas. Nam facilius sicut in vitibus revocantur ea quæ sese nimium profuderunt,quam si,nihil valente materia, nova sarmenta cultura excitentur: ita, volo esse in adolescente unde aliquid amputem. Luxuriem quippe depascet increscens cum ætate stylus,multum inde anni decoquent,multum ratio limabit,aliquid,ipso usu deteretur. Non autem potest in eo esse succus diuturnus,quod nimis celeriter est maturitatem assecutum.Nec placet mustum quod in lacu statim est austerum: id fiat annis; sic & annos feret, & cum ætate proficiet.Deniq;ne pereat gratia Musicæ ocultæ, ne virtuti celatæ inuratur nota sepultæ inertiæ; superest, ut materiæ ita formatæ habitus producatur in actum;ut arte studioque decurtata & domi elaborata oratio in solem & pulverem prodeat, in castra & aciem procedat,cui rei à Memoria maximum est subsidium. Quam ut fixam,firmam,fidamq; habeas,devorandum est tædium illud scripta aliena & tua ad verbum ediscendi, quæ penitus cognita atque intellecta,rite atq;ex artis methodo disposita diligenter leges, advertesq; res primo, deinde verba: eaq; per intervalla & certas partes divisa, edisces ex iisdem tabellis quibus scripseris; tenacius quippe Memoria (quæ non est quid ab intellectu, nisi ratione distinctum)

Cic. 1. de Oratore.

Actio, sive Pronunciatio

Nigron. Or. 15. de Memoria.

distinctum) apprehendit eorum vestigia, quæ sibi familiaria non incuriosi tradiderunt oculi. Quæ itaque imprimenda animo curaveris, apud te tacitè sub somni tempus, quo plus firmitatis adferat noctis interpositæ quies & silentium, reposces, exigesque à memoria postero mane, defæcato, à cibi decoctione & curarum æstu, animo. Deinceps probè meditata & comprehensa in solitario aliquo loco recitabis, Voce clara, distincta, non stridula aut intenta (in Exordio minime) non unius toni, sed modulata pro varia materiæ, argumentorum, sententiarum, affectuum ratione, cui vultus consentiat, subserviatq; Gestus rebus quæ aguntur congruus; non vastus, neque histrionicus tamen, sed decorus & temperatus. Quæ omnia ut cum gratia, venustate, & judicio præstare valeas, operæ pretium, imo necessarium erit, ut ipse audias alios, te alii, iique artifices, qui exemplo feliciter præeant, consilio fideliter moneant quæ sequaris, quæ fugias; atque ii certe disertius quam vel eburnea Gracchi fistula vel Demosthenis speculum, tibi vocem modulentur, gestum figurent. Tum demum bona cum tui fiducia prodire in publicum licebit. Actio autem usu repetita relegabit metum, solicitudinem, iram, rusticum pudorem, cæterosque affectus qui memoriæ ac liberiori gestui præjudicant & officiunt.

Artis præcepta levidensi quodam filo & soloci pertexui: quæ compendii studio omiserim, ex iis ipsis quos indicavi fontibus, facile licebit petere. Præceptis his si felicis ingenii vestri (Opt. Juvenes) facultatem excolere, si habitum & disertam dicendi facilitatem usu acquirere non pigebit; ibunt indolis vestræ flores (quos Naturæ produxit tellus, Artis firmat sol, Exercitationis educat imber) in Eloquentiæ & Prudentiæ fructus. Summus ille Naturæ parens fructus hosce, quorum ipse sparsit semina, ita benigno foveat numine; ita radiis suis illustret animetque æternus Justitiæ & sapientiæ Sol; ita gratiæ suæ aura mulceat, imbre riget Sacrosanctus Favonius, ut canescentes illi in dies ad maturitatem in animis vestris, vos ipsos ad consummatissimæ virtutis arcem evehant, ad fastigatissimi Honoris apicem promoveant, in Reip. emolumentum, Divini nominis gloriam, vestram salutem æternam.

FINIS.

Et quia illorum mentio facta est suprà, pag 51. adjicienda curavimus concenturiata Communium Locorum capita; in eorum gratiam, quibus cura exit studiumque conficiendi memorialia volumina.

A

ABstinentia, Abusus, Academia, Actio, Accusatio, Adolescentia, Adversæ res, Adulatio, Adulterium, Ædificia, Æmulatio, Æquabilitas animi, Æqualitas, Ætas, Affectus, Affinitas, Agricultura, Aliena, Ambitio, Amicitia, Amor, Amor sui, Angeli, Anima, Animantia, Animus, Arrogantia, Ars, Artes liberales, Aries, Asperitas, Avaritia, Audacia, Auditus, Aula, Aurum, Auspicia, Authoritas, Auxilium.

B

Bellum, Beneficentia, *Bona naturæ, fortunæ, animi, Boni, Bonitas, Bonum, Brevitas.*

C

Cædes, Calumnia, Castitas, Causæ, Ceremoniæ, Cibus, Civis, Civilium rerum usus, Clementia, Cælibatus, Cælum, Comitas, Communio rerum, Concordia, Confessio, Conjugium, Conjugalis fides, Conscientia bona, Conscientia mala, Consilium, Consolatio, Constantia, Consuetudo, Consentiens animus. Contractus, Conversatio, Convivium, Corpus, Correctio, Corruptio; Credulitas, Crudelitas, Curæ, Cura præpostera, Curiositas.

D

Damnum, Decorum, Debitum, Deformitas, Degeneratio, Deliciæ, Desperatio, Detractores, Deus, Dies, Discipulus, Disciplinæ, Discordia, Dissimulatio, Dives, Divitiæ, Divinatio, Doctrina, Dolor, Dolus, Dos, Dux.

E

Ebrietas, Educatio, Elementa, Eloquentia, Error, Eventus, Exemplum, Exercitatio, Exilium, Experientia.

F

Facilitas, Fama, Fames, Familia, Fatum, Favor, Felicitas, Fides, Finis, Forma, Fortitudo, Fortuna, Forum, Fratres, Fraus, Frugalitas, Fruges, Fuga, Furor, Furtum.

G

G

Garrulitas, Gaudium, Gestus corporis, Gloria, Gratitudo, Gula.

H

Hæredes, Historia, Histriones, Homo, Honestas, Honor, Horti, Hospites, Humanitas, Humilitas.

I

Jactantia, Ignavia, Ignorantia. Imitatio, Imperium, Impietas, Impudentia, Indoles, Industria, Infamia, Infantia, Inferi, Infirmitas, Ingenium, Ingratitudo, Inhumanitas, Inimicitiæ, Injuria, Injustitia, Innocentia, Institutio, Insania, Interitus, Iuventus, Invidia, Ipse, Ira, Irrisio, Judicium, Juris scientia, Jus, Jusjurandum, Justitia.

L

Labor, Lacrymæ, Lætitia, Leges, Jura, consuetudines gentium, Legatus, Levitas, Liberalitas, Liberi, Libertas, Libido, Licentia, Licita, Lingua, Lis, Locus, Lucrum, Ludus, Luxus.

M

Magistratus, Magnificentia, Majestas, Mala, Maledicentia, Mali, Malitia, Medicina, Mediocritas, Meditatio, Memoria, Mendacium, Mens, Mercatura, Meretrix, Metalla, Meteora, Metus, Militia, Miracula, Miseria, Misericordia, Modestia, Mora, Morbi, Mores, Morum gravitas, Mores gentium varii, Mors & sepultura, Mulier, Mundus, Munera, Mutationes, Mutuum.

N

Natura, Naturales res, Navigatio, Necessitas, Nobilitas, Nosce teipsum, Novercæ, Novitas, Nox, Numerus, Numina, Nuptiæ & ritus.

O

Obedientia, Obsequium, Oblivio, Occasio, Otium, Oculus, Odium, Officium, Omina, Opinio, Opus, Oracula, Oratio, Ordo, Ornatus.

P

Parentes, Parricidium, Passio, Patientia, Patria, Paupertas, Pax, Peccatum, Peregrinatio, Perfidia, Perjurium, Perseverantia, Petitio, Pestis, Philosophia, Pietas, Pictura, Pœna, Pœnitentia, Poeta & Poesis,

Politia, Potentia, Potentioribus non adversandum, Praeceptores, Praesentibus fruendum, Principes, Principium, Prodigalitas, Prodigia, Proditio, Promissa, Prosperae res, Providentia, Prudentia, Principiis obsta, Pudor, Pudicitia, Pueritia, Pulchritudo.

Q.

Quaestiones curiosae, Querelae.

R.

Rapina, Ratio, Recreatio, Regnum, Religio, Reprehensio, Repugnantia, Repulsa, Respublica, Rhetores, Risus, Robur, Rus.

S.

Sacerdotes, Sacrificium, Sacrilegium, Sapientia, Scelus, Scientia, Scriptum, Securitas, Seditio, Sectae, Sensus, Senectus, Servus, & Servitus, Severitas, Silentium, Similitudo, Simultas, Simulatio, Simulachra, Sitis, Sobrietas, Societas humana, Societas honesta, Societas prava, Solitudo, Solertia, Somnus, Somnia, Species recti, Spectrum, Spes, Studium, Stultitia, Subditi, Sublimis vitae conditio, Superbia, Superstitio, Suspicio.

T.

Taciturnitas, Taedium, Temeritas, Temperantia, Templa, Temporum res gestae, Tempus, Terrae regionesque, Testis, Testamenta, Timor, Tormenta, Tranquillitas, Tueri parta, Turpitudo, Tyrannis.

V.

Valetudo, Varietas, Venatio, Venia, Veneficia, Ver, Verbum, Verecundia, Veritas, Vestitus, Vetitum, Vicini, Vicissitudo rerum; Victoria, Vigilantia, Vindicta, Vinum, Virtus, Virginitas, Vis, Vita, Vita privata, Vitia, Vitiorum fuga, Ultio, Ultio divina, Unitas, Voluntas, Voluptas, Vota, Urbs, Usura, Usus, Utilitas, Vulgus, Vultus, Uxor.

FINIS.

DE
FORMULARUM
Usu & Imitatione.

FOrmulæ aliquot Oratoriæ à me olim, quasi parectato, rudi quadam farragine congestæ, non ita pridem sub alienis auspiciis vexillisque in aciem processerant. Has, quia semel, ipsius, qui ediderat, rogatu, publici juris feci, nec dum mihi satis apparuit causæ, cur prolem illam, quæ vel adeo implumis ad fidem solis educta (nisi infidus sit amicorum portus, affectu quam judicio fallacior) exploratores ignes irretorto contueri lumine sustinuit, unguibus sævis laniatam nido præcipitem darem: agnitam & vindicatam fovere hic lubet, suscipere, & proferre: si pauca prius de consilio in iis meo, ipsarumque usu dixero. Atque in his quia Imitatio utramque paginam facit, utrumque munus, & staminis & subteminis subit; non pigebit ab illius exemplo telam ordiri.

Ab Aristotele etiam laudatum, Eth. ad Nichomeum, l. 1.

Inter Georgica Hesiodi præcepta decantatissimum est illud & πολυθρύλλητον.

Οὗτος μὲν πανάριστος ὃς αὐτῷ πάντα νοήσει,
Φρασσάμενος τὰ κ' ἔπειτα καὶ ἐς τέλος ᾖσιν ἀμείνω.
Ἐσθλὸς δ' αὖ κἀκεῖνος, ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται.
Ὃς δὲ κε μήθ' αὐτῷ νοέῃ, μήτ' ἄλλου ἀκούων
Ἐν θυμῷ βάλληται, ὃ δ' αὖτ' ἀχρήϊος ἀνήρ.

Quo respiciens T. Livius, [a] oratione, quam Minutio, cujus temeritatem fortuna deprehenderat malèque mulctarat, nisi nubes ei, quæ in montium jugis sedebat, solicitata imbrem dedisset, h. e. nisi legionibus Minutianis in extremo jam discrimine laborantibus Fabiana se acies repente, velut è cœlo demissa ad auxilium, ostendisset: Orationi, inquam, illi, quam Minutio affingit T. Livius milites suos hortaturo, supplices se, gratosq; Fabio præstarent, hoc præfigit exordium; *Sæpe ego audivi, Milites, eum primum esse virum, qui sibi ipse consulat, quid in rem suam sit: secundũ, eum, qui bene monenti obediat: qui nec ipse sibi consulere, nec alteri parere scit, eũ extremi ingenii esse, &c.*

[a] Dec. 3 l. 2.

&c. Quod item ante oculos habuit dubio procul Seneca, b *Nemo, inquit, per se satis valet, ut emergat: oportet manum aliquis porrigat, aliquis educat. Quosdam ait Epicurus ad veritatem sine ullius adjutorio contendere; hos maxime laudat, quibus ex se impetus fuit, qui se ipsos protulerunt: Quosdam indigere ope aliena, non ituros, si nemo præcesserit, sed bene secuturos; egregium hoc quoque, sed secundæ sortis ingenium. Nos ex illa prima nota non sumus, bene nobiscum agitur si in hanc secundam recipimur. Neque hunc quidem contempseris, qui alieno beneficio salvus esse potest: & hoc multum est, velle salvari. Præter hæc, adhuc invenies aliud genus hominum, ne ipsum quidem fastidiendum, eorum qui cogi ad rectum compellique possunt, quibus non duce tantum opus sit, sed adjutore, &, ut ita dicam, coactore; hic tertius color est. Itaque alteri magis gratulatur; alterum magis suspicit. Quamvis enim ad eundem finem uterque pervenerit, tamen major est laus idem effecisse in difficiliore materia, &c.* Mox. *Quædam ingenia facilia, & expedita quædam manu, quod aiunt, facienda sunt, & in fundamentis suis occupanda. Itaque ego illum feliciorem dixerim, qui nihil negotii secum habuit: hunc quidem de se melius meruisse qui malignitatem naturæ suæ vicit, & ad sapientiam se non perduxit sed extraxit. Hoc durum & laboriosum ingenium nobis datum, scias licet, imus per obstantia. Itaque pugnemus, aliorum invocemus auxilium. Quem, inquis, invocabo, hunc, aut illum? Tu vero etiam ad priores revertere, qui vacant. Adjuvare nos possunt, non tantum qui sunt; sed & qui fuerunt, &c.* Nec veritas tantum, O Philosophe, in Democriti puteo latet, indigetque Delio urinatore; sed & doctrinæ Moly, flore nitens lacteo, nigra squallet radice χαλεπὸν δέ τ' ὀρύσσειν ἀνδράσι γε θνητοῖσι· sed & aureum scientiæ ramum *tegit omnis Lucus, & obscuris claudunt convallibus umbræ.* Quem, quia *pauci, quos æquus amavit Jupiter, aut ardens evexit ad æthera virtus, Dis geniti potuere* ingenii sui Marte emere, liceat modo Mercurii indiciis oblatum capere, aut Veneris auspiciis, ritè, repertum carpere. a Ἃ δεῖ ζητήματα, Μιμνῄσκεις ἤδη ταῦτα συνδιηρευνήκαμεν. In magnis illis animi ad artes & virtutes formandi Georgicis, *εὐδαίμονας* illos & *θεοφιλεῖς* pronunciat Plutarchus, quibus divinitus contigere ad consummatam perfectionem tria illa absolutè necessaria; viz. 1, ingenii solum fertile, 2. institutio-

b Epist. 52.

a Synes. tit. Deus.

num

num bona ſemina, 3. diligens inſtitutoris cultura: & exercitatio. Natura quippe ab arte promovetur, utraque ab exercitatione firmatur atque perficitur. Quis itaque Eloquentiæ, quo non præſtantius aliud munus homini à Deo datum eſt, fructum; quis, non dico, Suadæ medullam, ſed vel illibatum orationis florem, à pueris expetat, aut etiam expectet, quibus nondum per ætatem aut ſtudium datur ſapere, quibus inventionis facilitas, ingenii felicitas, ipſius rationis vixdum illuxit lumen? *Stratus humi palmes viduas deſiderat ulmos.* Pedamenta itaque admoveantur ab Arte, & Imitatione, ut quæ ex ſe non habent, mutuo aliunde ſumant; atque ita ſumant, ut lecte, libere, prudenter inſtituta imitatione, ex ſuo ipſius cerebro prognata hæc Pallas parentis referat imaginem; non aperte, ſerviliter, inepte ſuſcepta, opus Muſivum aut cento eruditis bilem concitet, aut furtivis nudata coloribus cornicula riſum moveat. Imitandi rationem, methodum, modos, κρύψιν, gradus, ſupra attigimus Indicis Rhetorici, pag. 42. & ſeq. Hic πρᾶξιν exercitationemque cur referre pigeat, cum ſummi ingenii viros in hac arena deſudaſſe non puduerit? Quot loca ex Platone & Ariſtotele, Dialogis ſuis & Rhetoricis inſeruit Eloquentiæ Romanæ parens Cicero, hæc vertendo, illa explicando, alia imitando? ad Demoſthenis vim ubique affectat viam, non ſemper aſſequitur. Philippicæ certe Ciceronis in totum olent Demoſthenis lucernam. Nec non *a* ipſe Demoſthenes quatuor annos impendit orationibus Iſei imitandis. Ut cæteros Poetas taceam, (quos *b* Galaton pinxit catillantes quæ vomuerat Homerus) quid Virgilius? annon Homeri, Heſiodi, Theocriti, Pindari etiam, Apollonii, atque aliorum preſſe & quaſi religioſe inſiſtit veſtigiis? Plinius *c* vero honori ſibi dixit Ciceronem æmulari, nec fateri erubuit, *Eſt mihi*, inquit, *cum Cicerone æmulatio, nec ſum contentus eloquentia noſtri ſeculi.* Quod & alios factitaſſe ut liqueat, adducam locum illum *d* Iſocratis: Τῆς ἀρετῆς μὲν οὐδὲν κτῆμα σεμνότερον, οὐδὲ βεβαιότερον ἐστι. κάλλος μὲν ἢ χρόνος ἀνάλωσεν, ἢ νόσος ἐμάρανε. πλοῦτος δὲ κακίας μᾶλλον, ἢ καλοκαγαθίας ὑπηρέτης ἐστίν, ἐξουσίαν μὲν τῇ ῥᾳθυμίᾳ παρασκευάζων, ἐπὶ δὲ τὰς ἡδονὰς τοὺς νέους παρακαλῶν. ῥώμη δὲ μετὰ μὲν φρονήσεως ὠφέλησεν, ἄνευ δὲ ταύτης, πλείω τοὺς ἔχοντας ἔβλαψε, καὶ τὰ μὲν σώματα τῶν ἀσκούντων ἐκόσμησε, ταῖς δὲ τῆς ψυχῆς ἐπιμελείαις

a Plutarch. vita Dem.
b Ælian. Var. hiſt. 13. l. 22. c.
c. 2. l. 5. Epiſt.
d Or. ad Demonicum.

ἐπιμελείας ἐπιζητοῦσιν. ἡ δὲ τῆς ἀρετῆς κτῆσις, οἷς ἂν ἀκιβδήλως ἐν τῇ διανοίᾳ συναυξηθῇ, μόνη μὲν οὐ γηράσκει, πλούτου δὲ κρείττων, χρηματιστέρα δὲ εὐγενείας ἐστί. Quem crispo & rotundo sane agmine complexus est Salustius in Catilinaria præfatione, *Divitiarum & formæ gloria fluxa atque fragilis est: virtus clara æternaque habetur.* In Jugurthina prolixior. *Præclara facies, magnæ divitiæ, ad hoc, vis corporis, & alia hujuscemodi brevi dilabuntur: at ingenii egregia facinora, sicut anima, immortalia sunt. Postremo corporis, & fortunæ bonorum, ut initium, sic finis est: Omniaque orta occidunt, & aucta senescunt: animus incorruptus, æternus, rector humani generis, agitatque habet cuncta, nec ipse habetur.* Hunc fusius expressit Plutarchus. *a* τὰ μὲν ἄλλα τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπινα καὶ μικρὰ, καὶ οὐκ ἀξιοσπούδαστα καθέστηκεν. Εὐγένεια καλὸν μὲν, ἀλλὰ προγόνων ἀγαθόν. Πλοῦτος δὲ, τίμιον μὲν, ἀλλὰ τύχης κτῆμα, ἐπειδὴ τῶν μὲν ἐχόντων πολλάκις ἀφείλετο, τοῖς δ' οὐκ ἐλπίσασι φέρουσα προσήνεγκε καὶ ὁ πολὺς πλοῦτος σκοπὸς ἔκκειται τοῖς βουλομένοις βαλάντια τοξεύειν, κακούργοις, οἰκέταις, καὶ συκοφάνταις. καὶ τὸ μέγιστον ὅτι καὶ τοῖς πονηροτάτοις μέτεστι. Δόξα γε μὲν σεμνὸν, ἀλλ' ἀβέβαιον. Κάλλος δὲ περιμάχητον μὲν, ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον. ὑγίεια δὲ τίμιον μὲν, ἀλλ' εὐμετάστατον. ἰσχὺς δὴ ζηλωτὸν μὲν, ἀλλὰ νόσῳ εὐάλωτον καὶ γήρᾳ. τὸ δὲ ὅλον, εἴ τις ἐπὶ τῇ τοῦ σώματος ῥώμῃ φρονεῖ, μαθέτω γνώμης διαμαρτάνων. πόσον γάρ ἐστιν ἰσχὺς ἀνθρωπίνη (ἧττον) τῆς τῶν ἄλλων ζώων δυνάμεως; λέγω δὲ οἷον ἐλεφάντων, καὶ ταύρων, καὶ λεόντων. Παιδεία δὲ τῶν ἐν ἡμῖν μόνον ἐστὶν ἀθάνατον καὶ θεῖον. *b* Apuleius ægre illum ambulare judicans, qui pedem semper ponit in alieno vestigio, nec sibi metas præstituit, nec se intra alieni ingenii pomœria terminavit: sed liberius, pro more suo & patrio vagatus, ita lusit, *Aliena voco quæ parentes pepererunt, & quæ fortuna largita est, &c. Generosus est? parentes laudas. Dives est? non credo fortunæ. Magis ista dinumero. Validus est? ægritudine fatigabitur. Pernix est? abibit in senectutem. Formosus est expecta paulisper, & non erit. At enim bonis artibus doctus, & adprime est eruditus, & quantum licet homini, sapiens & boni consultus est? tandem aliquando ipsum virum laudas. Hoc enim nec à patre hæreditarium est, nec casu pendulum, nec à suffragio annicrulum, nec à corpore caducum, nec ab ætate mutabile.* Quamvis hic, ut & alibi, Senecam *c* ob oculos, & in mente habuisse, mihi ex Proleptico

a περὶ παίδων ἀγωγῆς.

b De Deo Socrates.

c Epist. 76.

Proleptico artificio videtur. *Ratio ergo perfecta proprium hominis bonum est, cætera illi cum animalibus satisque communia sunt. Valet? & leones: formosus est? & pavones: velox est? & equi non dico, in his omnibus vincitur. Non quæro quid in se maximum habeat, sed quid suum. Corpus habet? & arbores: habet impetum & motum voluntarium? & bestiæ, & vermes: habet vocem? sed quanto clariorem canes, acutiorem aquilæ, graviorem tauri, dulciorem mobilioremque Lusciniæ? Quid in homine proprium? Ratio, hæc recta & consummata felicitatem hominis implevit.* A quo exemplari non admodum discedit Boethius. b *Quid enim? pecuniamne congerere conaberis? sed eripies habenti: Dignitatibus fulgere velis? danti supplicabis: & qui præire cæteros honore cupis, poscendi humilitate vilesces. Potentiamne desideras? subjectorum insidiis obnoxius, periculis subjacebis. Gloriam petis? sed per aspera quæque distractus, securus esse desistis. Voluptuariam vitam degas? sed quis non spernat atque abjiciat vilissimæ fragilissimæque rei corporis servitium? jam vero qui bona præ se corporis ferunt, quam exigua, quam fragili possessione nituntur? Num enim elephantes mole, tauros robore, superare poteritis? num tigres velocitate præibitis? Formæ vero nitor; ut rapidus est, ut velox, & vernalium florum mutabilitate fugacior! Respicite cæli spatium, firmitudinem, celeritatem: & desinite aliquando vilia mirari.* Videt re denique hos subsecutum Minucium Felicem. *Rex es: tam times, quam timeris, & quamlibet sis multo comitatu stipatus ad periculum tamen solus es. Dives es: sed fortunæ male creditur, & magno viatico breve iter non instruitur sed oneratur. Fascibus & purpuris gloriaris: vanus error hominis, & inanis cultus dignitatis, fulgere purpura, mente sordescere. Nobilitate generosus es: parentes tuos laudas: omnes tamen pari sorte nascimur; sola virtute distinguimur.* Quorsum hæc omnia? certe, ut intelligatur etiam gravibus viris, & in altum eloquentiæ provectis Imitationem præluxisse cursus sui Helicen & Cynosuram. Non itaque pudori, nec tædio esse debet teneræ ætati, cui instituendæ hæc qualiacunque inserviunt, τοῖς νῦν ἐργοῖς σωφρονιζομένοις, majorum virtutes intueri, animisque ad virtutem hanc accendi. Præclara illa vox est, & viro summo digna, si cui datur eam vere de se protulisse, *Libera per vacuum posui vestigia princeps, Non aliena meo pressi pede.* Verum

b De consol. philosophiæ l.3. pros. 8.

Verum enimvero in secundis, aut etiam tertiis stare aliquid est. Si negatur Jovis non imitabile fulmen vibrare; proximos tamen illi honores, etsi proximos longo post intervallo, & manubias secundas tractare Palladi liceat, juvetque sequi patrem, licet *non passibus æquis*.

Prima itaq; & præcipua probi atq; legitimi Imitatoris cura sit, Rerum, ac Sensus: proxima, Verborum & Coloris, ut ejus, quem imitandum suscepimus, primo animi consilia, & altam vegetæ mentis vim intelligamus, hæc probe concocta acri meditatione in animi nostri venas trajiciamus, ut corpus ipsum orationis, quæ speculum animi est, solidum & succi plenum efformetur, argumentorum ossibus firmum, sententiarum medulla distentum, motuum nervis validum. Deinde, ut circa carnis cutisque colores versemur, vocum, figurarum, phrasium, formularum. Ejusmodi oratio non intra labra natans, sed in penitissimi cordis penetralibus nata, vivet, spirabit, movebit, aget, rapietque auditores qua volet. Atque hæc omnia, quamvis intimis animi præcordiis adamantino stylo insculpi necesse fuerit, quoniam tamen labilis res est memoria, & fluxa quæ onerata fatiscet, referta confunditur, ex usu erit illam sublevare; & ea, quæ nobis legentibus, audientibus, aut meditantibus placuerunt, dignaque adnotatu visa sunt, Librorum fidei concredere, uti supra monuimus, pag 45, &c. Indicis Rhetorici.

Adventitiis tamen his subsidiis ita uti, ne sensus ipsos, ne formulas eodem habitu, quo admissa sunt, quasi per vomitum, quod infirmi stomachi indicium est, regeramus: verum, tum adjiciendo, tum detrahendo qua varie concinnando, qua artificiose invertendo, ita immutare, ut ex ingenii nostri fonte, fornace, officina, non ex memoriæ lacu, ærario, taberna, videantur deprompta: Mentis agitatione, Commentationis igne ea omnia, quantumvis varia, & dissimilia, ita conflare, miscere, assimilare, ut & ipsis Artificibus fœtum hunc nostræ mentis ingenuum potius approbemus, quam accersitas bracteas, aut emendicata analecta prodamus. Formulas itaq; subjeci ipsis autorum unde sumptæ sunt verbis dimensas, ut aliud relinquerem Oratoriæ candidato, in quo exerceret se stydii acies, laboraret ingenii acumen; tanquam si placeat exemplum illud Apud A.Gel.a nec non Ælianum b in enio; *Quod Theophrastus verba in Areopago facturus deturbatus verecundia obticuerit*,

a *A.Gel.Arg c.8.l.g.*
b *Ælian. Var. hist.l.S. c.12.*

rit, quodque idem hoc Demoſtheni apud Philippum Regem verba facienti evenerit. Quod hunc in modum dilatari poterit. *Quod Theophraſto oratori parum vehementi, cujus tamen ex ore melle dulcior effluebat oratio; quod Demoſtheni torrentis in modum fluminis, aut tonitrui potius fulminis auditorum animos percellenti, contigiſſe fertur; ut hic Philippi regis majeſtate exanimatus, ille verecundia (ut creditur) deturbatus, in ipſo orationis limine repente obticuerit: idem ne mihi novo Rhetori atque in hac dicendi arena minime verſato accideret prorſus extimeſcerem, niſi me animaret rei ipſius, de qua dicturus ſum, dignitas; niſi me confirmaret gratioſorum juvenum, quorum cinctus ſum, coronæ notiſſima benignitas. Jubet me res, ut inter vitioſi pudoris Scyllam, & impudentiæ Charybdin, ingenuam & prætextatæ hujus ætatis florem verecundiam per medium fretum, quæ virtutis via eſt, plenis pro virium mearum & artis modulo gloriæ velis feram. Vos itaque candidi ſitis (tyrocinii hujus literarii commilitones mei) cum in ipſius argumenti veſtra hac ætate digniſſimi gratiam, tum pro candore quem in pectoribus veſtris incluſum, huc affertis, ut fragili hujus Orationis meæ naviculæ, ſine ſcientiæ ſaburra, ſine judicii clavo, ſine artis velis timide fluctuanti, levis faventiæ veſtræ aura aſpirans, eam decurſo feliciter ſpatio in optatum portum deducat.* Quas vero formulas ex lectione in adverſaria & commentarios referre placet, id, ſi ita videtur, facere ex mente & methodo ſubſequentis tabellæ licebit.

Supra Naturæ fundamina Artiſque ſtructuram, inter Exercitationis ſubſidia, ad eloquentiæ faſtigium erigendum, validiſſimi adminiculi vim & viam occupat imitatio. Ad cujus perfectionem, ſtudioſe & cum fructu legenti, audienti, commentanti obſervanda veniunt.

- 1. Formulæ ad
  - Contextum
    - Ordiendi.
    - Petendi attentionem & benevolentiam.
    - Narrandi.
    - Proponendi & Partiendi.
    - Continuandi.
    - Transeundi.
    - Abrumpendi.
    - Confirmandi.
    - Exempla citandi.
    - Testimonia citandi.
    - Objiciendi & confutandi.
    - Claudendi.
  - Materiam
    - Rogandi & Petendi.
    - Gratias Agendi & Debendi.
    - Opem offerendi & Pollicendi.
    - Laudandi.
    - Vituperandi.
    - Corrigendi
    - Hortandi, Suadendi, & Consulendi,
    - Exclamandi, Querendi, & Detestandi.
    - Monendi.
    - Excusandi.
    - Deliberandi.
    - Illudendi.
    - Minandi.
    - Metuendi & Obstupescendi.
    - Male & bene precandi.
    - Consolandi.
    - Moderandi & Dijudicandi.
- 2 Ornamenta & Firmamenta.
  - Similitudines.
  - Allegoriæ.
  - Imagines.
  - Acutiora dicta.
  - Sententiæ.
  - Exempla.
- 3 Dictiones.
  - Verba rara, nova, aut novo sensu usurpata.
  - Phrases insigniores & nitidiores.

Ordiendi formulæ.

Lib.2.de Or. REbus omnibus probe consideratis, tum denique *inquit M. Antonius apud Ciceronem, id quod primum est dicendum, postremo soleo cogitare, quo utar*

exordio. Nam si quando id primũ invenire volui, nullum mihi occurrit, nisi aut exile, aut nugatorium, aut vulgare atque commune. Principia autem dicendi semper cum accurata, & acuta, & instructa sententiis, atque verbis; tum vero causarum propria esse debent. Prima est enim quasi cognitio & commendatio orationis in principio: quæ continuo eum qui audit permulcere atque allicere debet, &c. mox, *Appareat, eas non esse communes, nec in alias causas posse transferri; sed penitus ex ea causa, quæ tum agatur, effloruisse. Omne autem principium, aut rei totius, quæ agitur, significationem habere debebit; aut aditum ad causã, & communitionem, aut quoddam ornamentum & dignitatem. Sed oportet ut ædibus ac templis vestibula & aditus: sic causis principia pro rebus & rerum portione præponere.* Disputat Quintilianus, contra quam censuit Ciceronis Antonius, præcipiens, *Nec ideo tamen eos probaverim,* inquit, *qui scribendum quoque proœmium novissime putant. Nam & conferri materiam omnem oportet, & quid quoque loco sit opus, constare debet, antequam dicere aut scribere ordiamur; ita incipiendum ab iis quæ prima sunt, &c.* Sed post veteres dicendi magistros in utraque lingua, & præter ea quæ nos supra diximus, p. 17. &c. de virtutibus, vitiis & legibus Exordii, videatur Caussinus, l. 6. Elog. c. 7. Valladerus l. 8. Vossius l. 3. instit. Orat c. 8. &, si tædium ferre possis, Exordiorum formulæ variis ex locis desumptæ à Melchiore de Cirda in Campis Eloquentiæ. Nec non aliæ per omnia genera & partes orationis à Vernulæo allatæ, ut & ab Erasmo; li. de copia, & conscribendis epistolis. Neque tamen istæ quæ sequuntur rejiciendæ protinus sunt, ut quæ, ex præceptis & exemplo in Præfatione modo præmissis, in hanc vel illam sententiam facile transferri possint. L. 3. orato. instit. c. 12.

Roscius, histrio nobilissimus, qui propter artis suæ præstantiam & venustatem assecutus erat, ut in quo quisque artificio excelleret, is in suo genere Roscius diceretur; quo spectante, gestum agere in scena videbatur esse hominis impudentis: ille, inquam, discipulus Hortensii, magister Ciceronis; ille propter probitatem indignus, propter artem solus scena adeoque immortalitate dignus judicatus; ille utcunque exercitatissimus, nunquam tamen nisi gestus & actionem accurate meditatus, se dabat in publicum —— Cic. 1. de Or. & Val. Max. l. 8. c. 7.

Si Porcius Latro, Declamatoriæ virtutis unicum exemplum, cum pro reo in Hispania Rustico Sen. præf. ad l. 4. controv. Quint. l. 10. c. 5. Nigron. 1. Orat.

Porcio

Porcio propinquo suo diceret, usque eo fuerit confusus, ut à solœcismo inciperet; nec antea potuerit confirmari, tectum ac parietes desiderans, quam impetravit ut judicium ex foro in basilicam transferretur: quàm toto me animo consternari putatis? qui &c.

Crassus apud Cic. 1. de Or. Equidem in me ipso experior sæpissime, ut exalbescam in principiis dicendi, & tota mente atque omnibus artubus contremiscam. Adolescentulus vero sic in initio accusationis exanimatus sum, ut hoc summum beneficium Q. Maximo debuerim, quod continuo concilium dimiserit, simul ac me fractum ac debilitatum metu viderit.

Cicero manumisit Erotem servum; quod judicium quoddam gravissimum in diem posterum fuisse dilatum nunciasset.

Plut. ap. ph. Atheneeus cum cogeretur de gloria disserere coram Philone (cujus jam aures cognoverat & Demosthenicæ Eloquentiæ inustas calamistris, & Atticæ dictionis puritate delicate politas) illum somniavit absentem, ne tanti viri cogitatio medium sibi dictionis filum intercideret. Sic ego hodie divina Endymionis virgula, &c.

Cic. 1. de Natura Deor. Cum à Simonide quæsivisset Hiero tyrannus, quid, aut qualis esset Deus, Deliberandi causa sibi unum diem postulavit. Cum idem ex eo postridie quæreret, biduum petivit. Cum sepius duplicaret numerum dierum, admiransque Hiero quæreret cur ita faceret; Quia quanto, inquit, diutius considero, tanto mihi res videtur obscurior.

Cic. de oratore 2. l. Cum Annibal Carthagine expulsus Ephesum ad Antiochum venisset exul, proque eo, quod ejus nomen erat apud omnes in gloria, invitatus est ab hospitibus suis, ut Phormionem Peripateticum, si vellet, audiret: cumque is se non nolle dixisset, locutus esse dicitur homo copiosus aliquot horas de Imperatoris officio, & de omni re militari. Tum, cum ceteri qui illum audierant, vehementer essent delectati, quærebant ab Annibale quidnam ille ipse de illo philosopho judicaret: hic Pœnus, non optime Græce, sed tamen libere, respondisse fertur, Multos se deliros senes sæpe vidisse, sed qui magis quam Phormio deliraret, vidisse neminem. Neque mehercule injuria. Quid enim aut arrogantius, aut loquacius fieri potuit quam Annibali, qui tot annos de imperio cum populo Romano omnium gentium victore certasset, Græcum hominem, qui nunquam hostem, nunquam castra vidisset, nunquam denique mini nam

partem ullius publici muneris attigisset, præcepta de re militari dare.

Sophistæ, Herculis laudes recitaturo, Quis vero, inquit Antalcidas, eum vituperat? Plutarch. Apoph. 1.

Si aut collegam (id quod mallem) Æmili, tui similem haberes, aut tu collegæ tuo similis esses, supervacanea esset oratio mea: nam & duo boni Coss. etiam me tacente omnia è rep. fide væstra faceretis: & mali nec mea verba auribus vestris, nec consilia animo reciperetis. Liv.3.d.2.l. Fabius.

Tacuissem hodie (P.C.) ne quid, in omnium gaudio, minus lætum quod esset, vobis loquerer: Nunc interroganti senatori, si reticeam, aut superbus, aut obnoxius esse videar: quorum alterum est hominis alienæ libertatis obliti, alterum suæ. Liv.3.d 2 l. Hanno.

Qui me voluistis dicere extempore, accipite rudimentum post experimentum. Quippe, prout mea opinio est, bono periculo periculum faciam, postquam re probata, meditata sum dicturus incogitata, &c. Ap. de Deo Socratis.

In rebus subitariis venia prolixior. Scripta enim pensiculatis & examinatis; repentina autem noscitis simul & ignoscitis. Ibid.

Pericles, quotiescunque verba facturus in concionem prodiret, optabat, ut sibi nullum ejusmodi verbum excideret quod populum exasperare atque irritare posset; aut quod illi contrarium esset & cum ipsius voluntate pugnare videretur. Ælian. hist. l.5 c 10.

Si quantum in agro locisque desertis audacia potest, tantum in foro atque judiciis impudentia valeret; non minus nunc causa cederet A. Cæcina Sex. Æbutii impudentiæ, quam tum in vi facienda cessit audaciæ. Verum &, &c. Cic. pro Cæcin.

Nunquam mihi defuturam orationem, qua exercitum meum alloquerer, credidi: non quod verba unquam potius quam res exercuerim, sed quia prope à pueritia in castris habitus assueveram militaribus ingeniis: apud vos quemadmodum loquar nec consilium nec oratio suppeditat: quos nec quo nomine quidem appellare debeam, scio; cives? qui à patria vestra descivistis; an milites? qui imperium auspitiumque abnuistis, sacramenti religionem rupistis; hostes? corpora, ora, vestitum, habitum civium agnosco: facta, dicta, consilia, animos hostium video. Quid enim vos, &c. Liv.3.d.l.8. Scipio.

Quam consuetudinem illi ex schola politi oratores tanquam legem servaverunt, ut in magnis causis sibi à Diis precarentur concedi orationem, vel Cic. conspersam Turn. or. 12.

ſperſam floribus, ad aures audientium ſuavitate deliniendas; vel Demoſthenis vinctam nervis, ad animos eorum pondere perſtringendos: eandem ego coram vobis hoc ipſo ex loco hodie perſecutus fuiſſem, ſi id quod ago putaſſem potius orationis eſſe ex infimo artificio promptæ, quam mentis cujuſdem divinitus afflatu concitatæ. Verum cum eos mihi motus ſive inuſſerit ratio, tanquam ex terra homini; ſive inſculpſerit Deus, tanquam ex cœlis Chriſtiano, ut putem hanc rem quam conor, non tam orationis eſſe quam rationis; imo vero non tam rationis quam ſpiritus cujuſdam, &c. tantum abeſt ut illa optem, &c. ut potius, &c.

Oratio rebus dubiis inventa eſt; itaq; nec ego accuſando eum apud vos tempus teram, à cujus crudelitate voſmet ipſi armis vindicaſtis, nec iſtum ad cætera ſcelera impudentiam in defendendo ſe adjicere patiar..

Val. Max. præf. ad Tiberium. Nam ſi priſci oratores ab Jove Opt. Max. bene orſi ſunt; ſi excellentiſſimi vates à numine aliquo principia traxerunt; mea parvitas eo juſtius ad tuum favorem accurrerit, quod cætera divinitas opinione colligitur; tua, præſenti fide, paterno avitoque ſideri par videtur.

Quintil. 10. l. c. 1. Ut Aratus à Jove incipiendum putat (ἐκ Διὸς ἀρχώμεθα) ita nos rite cœpturi ab Homero videmur.

Tacit. hiſt. 1. Vocula. Nunquam apud vos verba feci, aut pro vobis ſollicitior, aut pro me ſecurior. Nam mihi exitium parari, libens audio, mortemque in tot malis hoſtium ut finem miſeriarum expecto. Veſtri me pudet miſeretque, adverſus quos, &c.

Turn. 3. Or. Eſt, (Auditores) eſt in magnorum virorum non ſolum judiciis, ſed etiam oculis vis quædam divina latenter implicita, quam cum antiquis oratoribus timerem, totiſque artubus exhorrerem, ſi, ut illi, ex his ſubſelliis quærerem meæ aut ignorantiæ tegendæ velum, aut ambitioni fovendæ ſegetem. Verum, cum hoc quicquid in iſto circulo ſudo ſive algeo referatur eo, non ut orner, ſed ut ornem; non ut mihi libem eloquentiæ laudem, ſed ut virtutis laudem derivem in alium: tantum abeſt ut Brutos & Camillos timeam, ut potius in ſinu geſtiam Brutos mihi & Camillos hodie obtigiſſe auditores.

Solon. apud Diog. Laert. Viri Athenienſes, aliis quidem ſapientior, aliis fortior ſum. Sapientior, iis qui Piſiſtrati conatus non animadver-

animadverterunt; fortior, iis qui ſciunt quidem, ſed metu ſilent.

Muſonius Rufus equeſtris ordinis miſcuerat ſe legatis Vitellii ad Flavianos de pace miſſis, ſtudia Philoſophiæ & Stoïcorũ placita æmulatus. Cœptabatq; permixtus manipulis, bona pacis, & belli diſcrimina diſſerens, armatos monere. Id pleriſque ludibrio erat, pleriſque tedio. Nec deerant qui proculcarent hominem propellerentque, ni admonitu modeſtiſſimi cujuſque & aliis minitantibus omiſiſſet intempeſtivam ſapientiam. Tacit. hiſt.

Petendi attentionem formulæ.

QUod ſi res trita ſit, tritæ rei novam præmitto nec pervulgatam orationem; ut, per humanitatem, quam incluſam in pectoribus domo huc attuliſtis ſemper, rogandi mihi ſitis vehementer, ne potius contemnatis illam quia trita fuit, quam hanc attendatis, quia nova erit. Turn. Or.

Si quis mihi Deus veſtram ad me audiendum benevolentiam conciliarit, efficiam profecto ut intelligatis nihil eſſe homini tam timendum quam invidiam, nihil innocenti ſuſcepta invidia tam optandum quam æquum judicium——— Cic. pro A. Cluentio.

Quæſo à vobis ut in hac cauſa mihi detis hanc veniam accommodatam huic reo; vobis, quemadmodum ſpero, non moleſtam; ut me pro ſummo poeta atque eruditiſſimo homine dicentem, hoc concurſu hominum literatiſſimorum, &c. Pro Archia poeta.

Verum, ne quis forte arbitretur me pervulgato Rhetorum more, debere rogare, ut patientiam huc, & attentionem afferatis, is velim intelligat, me nolle rogare: quin potius Circea potione ita hodie ex Oratore factum Philoſophum, ut tam poſſim eſſe generoſe contemptor, ſi difficiles contemnatis fructuoſa docentem, quam velim eſſe gratus, ſi patientes audiatis breviter dicentem. Quorum utrumque contendam, ut commode poſſitis, ſi attendatis: ut vero attendatis, rogat vos beata———— 3. Or. Turn.

Quapropter vos oro atque obſecro, Jud. ut attente bonaque cum venia verba mea audiatis, fide ſapientiaque veſtra fretus plus oneris ſuſtuli quam ferre me poſſe intelligo. Hoc onus ſi vos aliqua ex parte allevatis, feram ut potero, ſtudio & induſtria, Jud. Cic. pro. Roſc. Amer.

ſin

ſin à vobis (id quod non ſpero) deſerar, tamen animo non deficiam, & id quod ſuſcepi, quoad potero, perferam.

Turn. 9. or. Ineptus ſane ipſe ſiem (Aud.) ſi pervulgatas Rhetorum præceptiones ad excitandam attentionem conſectarer; cum videatur jam T. ipſe & quod Martyr fuit, expreſſiſſe vobis audiendi cupiditatem; & quod noſter fuit, impreſſiſſe imitandi ſtudium.

31. 10. Attendite ergo, veſtræque benevolentiæ quadam quaſi aura favete audenti.

Date paulipſer aures animumque in ditionem meam, à me certe ſtabitis & ſentietis.

Quod ut plenius cognoſcatis, quæſo vos ut dum breviter vitæ meæ rationem adumbratam explico, dicentem me, id quod vultus veſtri tacite pollicentur, benigne attenteque audiatis.

3. Agrar. Quare à vobis, qui nihil de me credidiſtis, ut eam voluntatem, quam ſemper habuiſtis, erga me retineatis, peto: à vobis autem, &c.

Plutarch de Auditione. Quin & Mercurium veteres in dedicandis fanis, adjunxerunt Gratiis, ſignificaturi, orationem maxime flagitare benignas & amicas aures.

Suidas. Ariſtoph. interpres. Itane, inquit, de Aſini umbra audire vultis? de rebus gravibus & ſeriis non vultis?

Nigr. 1. or. Qua de re quia multa dici poſſunt digna veſtris auribus atq; hac nobiliſſima, qua cingor, corona——

Ibidem. Reficite, quæſo, vos, Auditores, ad ea quæ ſequuntur, graviora, ſubtiliora, admirabiliora; flagitant attentionem ea non minorem quam præſtitiſtis. Ex qua etiam factus certior benevolentiæ veſtræ, adeo ut de vobis omnia ſperem, mihi omnia de veſtra humanitate pollicear.

Idem. 2. or. Cujus dignitas ac venuſtas quia ſine adventitiis illecebris rapere ad ſe & detinere auditores valet; negligam hodierno die, quas, in principiis dicendi quidam ſolicito animo atq; anxio quærunt, inſinuationes aucupandæ benevolentiæ auditorum; quam apud vos de integro captari minime neceſſarium mihi eſſe intelligo, tum ex attentione quam ſuperius præſtitiſtis, tum ex hodierna frequentia.

Ibid. 2. or. Alacritas veſtra & ardor, me nonnihil hærentem facilè adduxerunt, ut citius quam ſtatueram, ſublatis anchoris rurſus in altum è ſtatione, benevolentiæ magis veſtræ Favonio datis velis, quam mearum virium remigium fretus, orationem impellerem.

Quare vos illud unum oro atque obteſtor, per veſtram præclaram indolem, ingenii morum, virtutis; perque

perque illam cupiditatem gloriæ, qua vos liberalis ambitio titillat, ut oculos mentis in eloquentiam intendatis accerrimè, dum ejus vim ac potestatem, in qua succum, sanguinem, nervos, robur gratiam ejus ac pulchritudinem arbitror collocatum, in orationis mea quasi tabula vel speculo, &c.

Quam dum explico atque expedio, vos oro atque obtestor ut oratoris, si minus boni, at omnium vestrum amantis, verba benevolis auribus ac mentibus excipiatis: qui hac spe humanitatis vestræ fretus, plus aliquanto complexus est animo, sine temeritatis suspicione, quam ætas & ingenium postulare aut ferre videatur. 5. Orat.

Sed quod vobis sum pollicitus, quod vos avidissime exoptatis, ut tam insignis exemplaris virtutes non decantatis & tritis, sed novis, reconditis, inauditis, laudibus celebrem, oculis vultuq; reposcitis. Habenis igitur ingenii mei qualiscunque laxatis ac remissis; cupiditatis vestræ calcaribus admotis, per patentissimum hunc campum oratio mea effuso cursu spatietur. Ibid, 15. Or.

Narrandi Formulæ.

Atque ut inde oratio mea proficiscatur, unde hæc omnis causa ducitur. Cic. pro Leg. Manil.

De quo neque quomodo dicam, neque quomodo taceam, reperire possum. Si enim taceo, &c. Cic. pro Rosc. Am.

Atque ut facilius intelligere possitis, judices, ea quæ facta sunt, indigniora esse, quam hæc sunt, quæ diximus; ab initio res quemadmodum gesta sit, vobis exponam, &c. Ibid.

Quid primum querar, aut unde potissimum exordiar, Judices? &c.

Reliquum est, Judices, ut nihil aliud jam quærere debeatis, nisi ut uter utri insidias fecerit: quod quo facilius argumentis perspicere possitis, rem gestam vobis dum breviter expono, quæso diligenter attendite. Cic. pro Mil.

Id quo facilius facere possitis, dabo operam ut à principio res quemadmodum gesta ac contracta sit, cognoscatis.——— Cic. pro Quintio.

Hujus difficultatis fontem ut aperire, & ipsa adyta penetrare possimus, paulo altius res repetenda est. Mor[illegible]

Primum ego officium scriptoris existimo, titulum suum legat, atque identidem interroget se, quid cœ-

perit scribere, sciatque si materiæ immoratur, non esse longum: longissimum, si aliquid accersit atque attrahit.

Proponendi & Partiendi.

Nigr. UT videam potius quæ dicam, quam quomodo dicam. Quare cum hujus difficultatis expediendæ una videatur & simplex via, ut pauca dicam; orationi meæ eā hodie statuam legem, ut unius tantum aut alterius coercita cancellis, &c.

Cic. pro lege Manilia. Primum mihi videtur de genere belli; deinde de magnitudine; tum de Imperatore deligendo, dicendum.

Pro. Sextio. Sed quoniam singulis criminibus cæteri responderunt, dicam ego de omni statu P. Sextii, de genere vitæ, de natura, de moribus, de incredibili amore in bonos, de studio conservandæ salutis communis atq; otii; contendamque, si modo id consequi potero, ut in hac confusa atque universa defensione nihil à me quod ad vestram quæstionem, nihil quod ad reum, nihil quod ad Rempub. pertineat, prætermissum esse videatur.

Philippic. 7. Cur igitur pacem nolo? quia turpis est; quia periculosa; quia esse non potest: quæ tria dum expono, peto à vobis P. C. ut eadem benignitate qua soletis, verba mea audiatis.

Cic. pro Quintio. Et me facile vestra existimatione revocabitis, si extra hos cancellos egredi conabor, quos mihi ipse circundedi.

Continuandi Formulæ.

IN singulis rebus materies est ejusmodi, ut dies singulos possis consumere.

Cic. pro Ro. Amer. Hæc si haberet in causa, tempus hercule citius quam oratio deficeret.

De quo si paulo altius ordiri ac repetere memoriam religionis videbor, ignoscite: rei magnitudo me breviter perstringere atrocitatem criminis non finit.

Turn. 11. Profecto (Auditores) quod homini per loca dumetis ac spinetis undique horrescentia facienti iter accidit, ut dū sinuosiori se dumo explicat, asperiori spina implicetur: id mihi hodie in L. ornando, usu

venit:

venit: in cujus singulis laudibus ita miracula nectuntur ex miraculis, ut, dum hinc miraculum fugio minus, inde in miraculum impingam majus.

Quod utinam mihi pro amplitudine auditorii prolixa suppeteret oratio, ac non hic maxime claudicaret, ubi me facundissimum cuperem.

Sed quid faciam? novam quandam patior ex copia difficultatem. Quid, inquam, faciam?

Quid in verba & rationes stylum torqueo? ipsam rem audi.——— Put. diatr. 2.

Sed quid? jamne seorsim sententium copiæ in ditionem meam veniunt? an sumpta Ægide in pugnam eo, acrius præliaturus? &c. Ibid.

Quas ego omnes ausus contexere, prope mihi infinitum laborem prospicio, & ipsa cogitatione suscepti muneris fatigor; sed durandum est, quia cœpimus; &, si viribus deficiamus, animo tamen perseverandum.

Sed par est, quæ paucis breviter ac strictim dicta sunt, pluribus copiosius ac planius explicare, ne in tanta rerum ubertate ac profluentia, disputantes de flumine eloquentiæ, sicci atque aridi videamur. Nigron. 4 or.

Quorum de crudelissima morte, &c. dicam, cum eum locum tractare cœpero, & ita dicam, ut si me in ea querimonia quam sum habiturus de istius crudelitate & de civium R. indignissima morte, non modo vires, verum etiam vita deficeret, id mihi præclarum & jucundum putem. Cic. 6. Verr.

Lineam hanc sequar, & necessaria magis quam curiosa subtilitate, pauca etiam quæ antiquitus tradita comperi, aut quæ inventione nova concepi, non per guttas dictim stillabo, sed impetu quodam effundam——— Put. diatr. 2.

Quemadmodum ii, quos casus aliquis in gurgitem detulit, arbitrium amittunt sui, & aguntur violento raptu: ita ego vix pedem in divinis illis æternisque corporibus posui & velocissimo illo motu transferor, nec intra sermonis mei fines queo consistere. Nam invitus, Si cum dispendio id fiat vestro, lubens desisto; si cum voluptate aliqua aut fructu, pergo. Nec tamen longius me adduci patiar, sed vim mihi ipse inferens, hic vela complicabo. Ibid.

Quid nunc agam, cum jam tot horas de uno genere, ac de istius nefaria crudelitate dicam? cum prope omnem vim verborum, ejusmodi quæ scelere istius sunt digna, aliis in rebus contempserim; neque hoc providerim ut varietate criminū vos attentos tenerem; Cic. 6. Verr.

rem; quemadmodum de tantâ re dicam? opinor unus modus atque ratio est. Rem in medio ponam, quæ tantum habet ipsa gravitatis, ut neque mea, quæ nulla est, neque cujusquam ad inflammandos vestros animos eloquentia requiratur.

Plin. paneg. ad Traianum. Sed quid singula consector & colligo? quasi vero aut oratione complecti, aut memoria consequi possim, quæ vos, P. C ne qua interciperet oblivio, & in publica acta mittenda, & in ære incidenda censuistis.

Put. 5. diatr. An respiro & quiesco? imo vero lorum capio, & instructam hanc inscendo trigam, ut pauxillulum hoc, quod superest, pulveris emensus curriculo ad metam pervehar.

Verum cum versor in illo stadio, quod perangustis inclusum regionibus non sinit orationem, veluti, equum, excurrere libere & ad metam præfinito redire, contineor quasi contractis habenis intra circum, ut in his & studii & temporis angustiis plurimum videar dixisse, si id quod dicit C. addam, &c.

Quod siqua caligo meis verbis offusa impediat, quò minùs clarè intelligar, illa opposita quasi quodam solis facile dejicietur, si mecum cogitaveritis.

Put. 2. diatr. Hoc etiam addo, & velut auctarium huic capiti constituo,

Transeundi Formulæ.

Cic. pro Cœlio. NOn me hæc movent, quæ perspicuè falsa sunt &c. Sed hæc omittam: ad illa quæ me magis moverunt, respondebo.

Cic. 3. de or. Verum, si placet quoniam hæc satis, spero vobis quidem, certe majoribus molesta & putida videri, ad reliqua aliquanto odiosiora pergamus.

Ibid. Nunc ad reliqua progrediar, meq; ad meum munus pensumque revocabo.

Pro Rosc. Amer. Etenim quoniam fidem magistri cognôstis; cognoscite nunc discipuli æquitatem.

Pro Cælio. Sed quoniam emersisse jam è vadis, & scopulos prætervecta videtur oratio mea, perfacilis mihi reliquus cursus ostenditur.

Turn 15. Sed texo ut nimis brevem pro rebus, sic pro tempore nimis longam orationem.

Quare ut res sequantur tempus, in alteram veri bonique Episcopi notam, orationis meæ rivulus est derivandus ————

Sed in hanc sententiam cum multa habeam dicere, no

non abutar hac patientia vestra, qua me attentissimis animis, summa benevolentia attendistis: veniam itaque ad————

Accipite nunc aliud ejus facinus nobile, & multis locis sæpe commemoratum, & ejusmodi, ut in uno omnia maleficia inesse videantur; invenietis id facinus natum à cupiditate, auctum per stuprum, crudelitate perfectum & conclusum. 3 Verrin.

Plura de illo Archipirata dixi quam volui, & tamen ea quæ certissima sunt hujus criminis argumenta prætermisi. Cic. Verrin.

Nihil addi jam videatur (Judices) ad hanc improbitatem, amentiam, credulitatemque posse; & recte videtur: nam si cum aliorum improbitate certat, longe omnes multumque superabit: sed secum ipse certat; id agit ut semper superius suum facinus novo scelere vincat.

Nimium diu nos in procinctu: quin coronas sumimus, & Musæum hoc auspicamur certamen? Put. Diatr.

Vos P. & T. memoria ac religione complector, qui animadverto fore, ut pondere laudisquam meruistis, obrutus, magis imbecillitatem ingenii mei detegam, quam vestram virtutem, sicut par est, repræsentem. Nolo commovere dolorem vulnera retractando, & quæ visu, tristia, sensu molesta, perpessu difficilia fuerunt, ea duriora & acerbiora facere commemorando. Nigr. 5. or.

Hactenus de principe, quæ sequuntur de monstro dicenda. Suetonius Cailg.

Nam ut reliqua, quæ multa sunt, quæ magna sunt, &c.

Bene egissent Athenienses cum Miltiade, si eum post 300 millia Persarum Marathone devicta in exilium misissent, ac non, &c. Valer. Max. lib. 5. 3. c.

Sed ut omisso principio, rem ipsam aggrediar, &c. Sen. 9. ep. 5.

Hactenus in te prædicata sunt dona fatorum: nunc ad ea proferamus gradum quæ tibi debes. Pacati pan. ad Theod.

Sed quod facere, magnas urbes ingressi, solemus, ut primum sacras sedes, & dicata summo numini delubra visamus, tum fora atque gymnasia, & pro suis extenta porticibus ambulacra & claustra miremur: ita in laudibus tuis sanctos palatii ritus, & priscis æquanda ceremoniis instituta venerati, gradum ad illa proferimus quæ in medio constituta ad publicos usus facientia, non partim, sed in commune conducunt, nec parietibus, sed orbe clauduntur, nec tecto, sed cœlo operiuntur. Idem.

Sed jam tempus est in Latiũ de Græcia demigrare. Apul. de D. Socrat.

Ibid. Missum igitur hunc locum faciam, in quo non mihi quidem tantum, sed ne Platoni quidem meo quiverunt ulla verba pro rei amplitudine suppetere. Quid igitur faciam in rebus mediocritatem meam superantibus? receptui canam, tandemque orationem de cœlo in terram devocabo.

Apul. Apol. Ne is qui sedulo laboro, ut nequid maculæ, aut inhonestamenti in me admittam, videar cuipiam, si quid ex frivolis præteriero, id agnovisse potius quam contempsisse.

Sed jam tandem in gradum redeamus, extra lineas oleasque aliquantulum exspatiati.

Sed quid opus pluribus? Sit jam hujus loci finis.

Exposui breviter: ac de his jam satis.

Audivistis hactenus magna, sed audietis majora:

Sed hæc, de re; nunc de te reliquum est ut dicamus.

Verum de his plus satis.

Sed mittamus hæc.

De his jam satis disputatum, vel dictum.

Quid his immoror?

Sequitur ut paucis agamus.

Restat pars altera.

Ad alteram jam partem accedamus;

Sed de his diximus multa, & alibi dicemus.

Hactenus mihi tractasse videor.

Abrumpendi Formulæ.

SEd vereor ne ingeniis vestris videar diffidere, si de tam perspicuis rebus diutius differam.

Me vero temporis angustiis exclusum perspicio

Quorum non est nunc narrandi locus.

Nimium multa de re minime dubia loquor; hoc tamen dico, non modo si, &c. sed nisi, &c.

Dies me jam deficiet, si quæ dici in eam sententiam possunt, coner exprimere.

Ac ne plura, quæ sunt pene innumerabilia, consecter, comprehendam brevi; sic enim statuo.

Immensa oratio est: nam me dies, vox, latera deficiant, si hoc nunc vociferari velim, quam miserum indignumque sit, &c.

Neque ego nunc istius facta omnia numerare conor, neque opus est, nec fieri ullo modo potest.

Sic. 5. Ver. Non obtundam diutius aures vestras. Jamdudum vereor ne oratio mea aliena à judiciorum ratione & quotidiana

quotidiana dicendi consuetudine esse videatur; hoc dico, &c. si vero———

Invitus in hac parte orationis, Quirites, moror. Sic enim agere debent, qui, &c.

Itaque succumbam oneri, neque aggrediar narrare quæ disserendo minora vero facio.

Videtis quam multas laudes in quam brevem complicationem conjecerim.

In singulis enim si hæreret oratio mea, ita multa sunt & magna, ut me vox potius quam verbum, latus quam res dicentem deficeret.

Sed intelligo, Auditores, me in hoc crimine pro re pauca, pro vestra prudentia satis, pro tempore nimis etiam multa dixisse.

De qua quia brevius mihi dicendum est, quam tanta res dici possit; peto à vobis ne rerum pulcherrimarum magnitudinem ex mea oratione potius quam ex rerum pondere æstimetis.

Argumentum suadet, Auditorium urget; obsequar, & quam quisque in omni materia poscit, dabo brevitatem. Putean. Laconism.

Verum his de rebus non necesse habeo dicere ea quæ me P.Q. cupit commemorare: tametsi causa postulat, tamen quia postulat, non flagitat, præteribo. Cic. pro Quintio.

Verum ista lubens tacitus prætereo, meque intra tuta silentii præmia tenebo: accepi enim non minus interdum oratorium esse, tacere quam dicere. Plin. 7. l. 6. ep.

In stupris vero & flagitiis nefarias ejus libidines commemorare, pudore deterreor. Divinatio in Verrem.

Sed ista malui silentio obducere, quam eloquio qualicunque proferre; Timanthem imitatus, qui luctuosum immolatæ Iphigeniæ sacrificium in tabula repræsentaturus, cum Calchanta tristem, mœstum Ulyssem, clamantem Ajacem, lamentantem Menelaum circa aram statuisset; caput Agamemnonis velo involvit, summi mœroris acerbitatem arte exprimi non posse confessus. Val. Max. l. 8. cap. 11.

Omnia præteribo quæ mihi turpia dictu videbuntur: neque solum quid istum audire, verum etiam quid me deceat dicere, considerabo. Verrin.

Hic nolite expectare dum ego hoc crimen agam ostiatim. 5. Ver.

Ex his viris quorum exempla persequi nec omnes volumus, nec omnes debemus. Turn. 10.

Melius vobis, levius mihi, satis rei, virum purum aut sacerdotem levi quasi brachio transilire. 15. Or.

Non sequor hoc filum, iter illud varium & non Ibid.

istius temporis, quod circumscripsi orationi meæ.

Ibid. Rem late patentem ut substringam, suadet tempus, ratio, patientia vestra.

Lisp. 2. ep. 7. cent. Sed diffundor, peccatum meum solenne cum ad te scribo: nunc emendo, & sileo, & te valere jubeo.

Put. Diatr. Amplius fusiusq; qui laudare velit, violet, qui defendere, traducat. Verborum lacinias & syrmata abesse ab hac veste fas sit, undas ab hoc rivo. De re tali optimus sanè sermo qui brevissimus.

Lisp. ep. 2. c. Sed amor ponit me extra circum, quem hujus materiæ curro; verè curro, nam res quæ, &c. non sinunt calamum in singulis hærere.

Sen. 30. ep. Sed vereri debeo, ne tam longas epistolas pejus quam mortem oderis: itaque finem faciam.

Put. 1. Dia. Ne incautus sermonem hunc lente ducentem & abducentem sequar; subsisto & conquiesco.

Sen. 54. ep. Sed ne Epistolæ modum excedam, quæ non debet sinistram manum legentis implere, in aliam diem hanc litem cum Dialecticis differam.

Nunc quia diligentiæ meæ angustia temporis obstat; cogimurq; more Atheniensium ad Clepsydram dicere moderabor ego.

Ne vaga aut libera nimis sit oratio mea, sed adductis habenis moveam in hoc gyro; quæ posita sunt in suspicionibus, de quibus, si cœpero dicere, pluribus verbis sit disserendum, ea vestris ingeniis conjecturæque committo.

Sed ne longior faciat sermo fastidium; unum ex omnibus ejus officium, persequimur.

Macrob. 1. Sat. 24. c. Ita sibi certos sententiæ fines, & velut quædam pomœria effata posuerunt, ultra quæ egredi nefas, &c.

Put. diatr. Verum ne mihi tandem vox; vobis aures pari lassitudine fatiscant,

Pl. 1. ep. 3. 1. Igitur eundem mihi cursum, eundem terminum statuo, idq; jam nunc apud te subsigno, ut si me longius avehi videris, in jus voces ad hanc epistolã meam, & quiescere jubeas, cũ inertiæ crimen effugero.

Put. Diatr. Nunc igitur manum de tabula: quia, Pindari calculo, Justam ad causam tria verba sufficient.

2. l. Pl. epist. Magnitudo rei longam orationem fortasse desiderat; conjunctio vero nostrorum animorum brevitate contenta est.

Apul. de. Deo Socrat. Proinde in vestra manu situm est nostra vela sinuare, & mittere; ne pendula, neve flaccida, neve restricta, neve caperata sint.

Florus in prologo. Tamen quia ipsa obstat magnitudo, rerumq; diversitas faciem intentionis abrumpit, faciam quod

solent

ſolent qui terrarum ſitus pingunt; in brevi quaſi tabella totam ejus imaginem amplectar.

Sed parco nominibus viventium, veniet eorum laudi ſuum tempus; ad poſteros enim virtus durabit, non perveniet invidia.

Ne longum loquar, aut obvia referam, &c.

His atrocioribuſque (credo) aliis, quæ præſens rerum indignitas haudquaquam relatu ſcriptoribus facilia ſubjicit, memoratis.

Confirmandi.

QUod ne affirmem potius, quam probem, &c.

Sed ne videar uno aut levi tibicine hoc munimentum fulcire velle, argumenta inſuper dabimus, rationes, teſtes non ſemodio aut modio ſed toto horreo.

Macrob. 5. Sat. 8. cap. Suet. Annal. Plaut. Menechm.

Quam ego rem argumentis, non multis, ſed probis validiſque probatum eo.

Verbis tam diſertis, rationibus tam claris confirmata, ut non atramento, ſed Solis radio exarata videantur.

Ne tamen maceriam congeſſiſſe dicar, aut etiam arenam ſine calce; primum ponam Naturæ fundamina, deinde, Rationis ſtatuam columnas, tabulata inſuper extendam Legum, contignationes denique inſternam Teſtium fide digniſſimorum.

Non pectines Solis ſuſpendo; neque enim Lamiæ turres extruo: ſed arcem munitiſſimam fortiſſimis inſtruo propugnatoribus.

Neque enim Velites emittam Opinionum, ſed in aciem & juſtum prælium educam validiſſimarum Rationum Haſtatos, rerum certiſſimarum Principes, locupletiſſimæ fidei Triarios.

Non fumum vendo, nec fucum facio: verum ipſam rem Naturæ voce promulgatam, jure gentium ſancitam, uſu denique & conſuetudine firmatam adfero.

Citandi exempla.

PLurima ſunt & obvia exempla.

Exempla ſi quærantur illuſtria virorum——

Exemplorum pleni libri, plenæ memoriæ——

Tractantur autem plerumque à ſimili, diſſimili, contrario, majori, minori, pari; nec non per optationem, præteritionem, Apoſtrophen; citationis formam, comparationem, &c.

Exemplorum nullum illustrius, quam illud Thaletis.———

Inter multa præclara facinora alia, nihil clarius quam quod———

Atque ne hæc obscura & nuda videantur sine exemplorum appositione, videte quæso———

Quoniam vero jure id fieri videtur, quod exemplo fit———

Quam quidem rem probe intellexisse & rectâ reputasse via mihi videntur, qui———

Pristinam veritatis faciem Historia prisca retegit: huc provoco.

Lubetne à familiari exemplo diffusum præcepti usum discere?

Strictim & rotundo agmine.

Apul. apol. Eadem enim est paupertas apud Græcos in Aristide justa, in Phocione benigna, in Epaminonda strenua, in Socrate sapiens, in Homero diserta. Eadem Paupertas etiam populo Romano imperiū a primordio fundavit:proq; eo in hodiernum Diis immortalibus

Apul. apol. simpuvio & catino fictile sacrificat. Quod si modo judices de causa ista sederent C.Fabricius, Cn.Scipio, Manlius Curius, quorum si Poplicola regum exactor, & Agrippa populi reconciliator, quorum——

Quid? dolemus viros nobiles in itinere tardatos? Echeneis hæc remorata est. Dolemus duces in acie desertos? surdus ille coluber prodidit: dolemus summos imperatores è medio sublatos? vipera vi & dolo sustulit.

Put. diatr. Non ego obsoletam & inter mortuam jam olim consuetudinem è ruderibus atque tumulo ad lucem & vitam revoco: sed viventem etiam nunc & vigentem exemplo meliorum cito.

Non referam tibi Socratem, Chrysippum, Zenonē & cæteros, magnos quidem viros; majores tamen, quia in laudem vetustorum invidia non obstat.

Nigr. 14. Pythagoras mihi primus è memoria in linguam venit, Italiæ splendor clarissimus.

Put. diatr. 7. Cato, virtutum ille viva imago.

Put diatr. 6. Quod ad mores indolemque, quid justius? quid sanctius, in omni antiquitate? Virtus ipsa domicilium Lacedæmone habuit: & consensu quodam in laudes masculi populi conspirasse Scriptores fere omnes videntur.

Senec. ep. Severus Imperator gravis, & vir nominis sui.

Paulo ante Demetrium retuli: quem mihi videtur rerū natura nostris retulisse temporibus, ut ostenderet

ret nec illum à nobis corrumpi, nec nos ab illo corripi posse. Virum exactæ, &c.

Hæreo in exemplo : ac nescio profecto, Indumne potius an Macedonem admirer ? ille bello victus, hic sermone : ille mora, hic momento, &c. Put. diatr. 7.

Prodeat Pericles ille, cujus fulgura, tonitrua, fulmina in concione visa & audita metuerunt Athenæ; cujus leporem in ore sessitantem admirabantur; cujus aculeos in animis auditorum relictos sentiebant. Nigr.

Testimonia Citandi.

NEque mihi difficile erit, neque vobis, uti spero, molestum, si auxiliares Elogiorum copias conscripsero, eduxeroque.

Hæc ita clara, ita explorata sunt, ut frustra sit, qui testium nubem in fidem vocaverit.

Ne forte vana ista aut vilia videantur autoritate & fide destituta, prodite huc legislator Solon, di... *Plato*, naturæ rimator Stagirita, tuque eloq... pater Cicero, *Merito cui doctior orbis Submissis fascibus imperium.*

Cujus verba in præsidium advoco.

Habete testem non passis solutisque verbis, ... numerorum vinculis sensa stringentem gravia.

Nec dissentiunt à me prudentes : Plato mihi præit, sequitur Arist.———

Ad veteres provoco, & Antiquitatis magnū illud & venerabile tribunal.

Quod poeta his versibus depinxit.

Aureum, facetum, & verum Bionis illud———

Exosculor illam vatis non vani sententiam.

Dignissima est aureis inscribi literis, menti commendanda penitus, & sæpe memoria retractanda illa M. C. sententia.

Quod effatum Ammonio, Dodonæo, Delphico, & alio quovis oraculo verius, protulit C.

Ad rem, & apposite Tullius.

Nec vates ille vanus qui cecinit.

Decumanus est ille Philosophi locus.

Præclara illa vox & præclaro viro dignissima.

Plinius à me stat & fidem facit

Oraculi pondus & instar habet illud Socratis.

Idque amplissima Taciti censura.

Cum Catone & dico & sentio.

Seneca paucis verbis & vere.

A Xenophontis ore aureo purum putum illud aurum accipite.

Huc vero respexisse videtur Homerus.———

Hic vero audiendus Cicero.

Solonis quidem sapientis grave est illud elogium.

Non injuria exclamat ille.

Livius breviter & cogitatè scripsit.

Doctissimum rerum vatem L. ii astricta aure audiamus, ecce vobis certum solidumq; sententiæ nostræ firmamentum: versus ejus est.————

Judicio meo suffragatur Philosophus: Hujus rei locupletissimus testis est————

Atque huic opinioni adstipulatur Seneca.

Quocunque me oculis & cogitatione convertero, sive judicium vetustatis, sive lumen rationis, sive honestatis decus, nostræ sententiæ serviunt & suffragantur omnia.

Ad Patres si quando licebit accedere, confectum est prælium; tam sunt nostri, quam ————

Theatrum universitatis rerum ponamus ob oculos, quicquid est uspiam peragremus, omnia nobis argumentum suppeditant.

Egregii sunt Euripidis versus, quibus apud A. Gellium Chrysippus detestatur cupediarum indagines.

Audiatur antiquitas, &, quod nos alteri suspecti non possumus, illud omnium seculorum veneranda canities decidat arbitrio.

Prodeant Duum viri raræ elegantiæ, priscæ doctrinæ, veræ virtutis.

Non temere igitur dictum, si Hesiodo credimus.

Ideo Plato prudenter monet.

Diserte & apposite canit ille vates.

Hoc verum esse testatur Catonis illa præclara sententia.

Exsurge præco, fac populo audientiam, citato testimonium illius naturæ à secretis, magni illius scribæ Naturæ, Plinii.

Audite illud Virgilii. Aureum est illud Aristotelis dictum.

Prohibent hoc subsidia literarum, quæ sunt altrices laudum, educatrices gloriæ, famæ nutrices, antiquitatis testes, memoriæ custodes & immortalitatis conservatrices, quarum beneficio pleni sunt libri poetarum, plenæ laudationes oratorum, plena historicorum monumenta, laudibus eloquentium, &c. (Nigr. or. 5.)

Quare bene sciteque præcipit, Philosophus ille haud vanus.

Illud

Illud sapientiæ sine luminibus venerandum lumen, Democritus.

Herodotus, Lac Musarum.

Thucydides, Oculus verecundiæ.

Homerus, Poetarum antiquissimus; quem septem urbes sibi vendicarunt; Phœbus ille Poetarum, cujus tempora incerta, verba certissima. Qui Multa animo vidit, lumine cæcus erat.

Ἄριστος καὶ θειότατος τῶν ποιητῶν. Sic enim Homerum appellat Socrates in Ione Platonis.

Homerum quidem ostentasse iter: ipsum autem aberrasse sine fræno.

Homeri musam appellabat Mulierem aulicam; nullius enim pudere eam nutricem insanæ sapientiæ.

Virgilius: qui cantu Musas, Phœbumque æquavit honore.

Latinus Homerus: Mantuanus ille vates: Poetarum Plato.

Cujus terga omnes poetas spectare notum est, ipsum esse extra metas.

Poetarum princeps: Conatus ultimus Musarum.

Virgilii Musa, Matrona.

Hesiodus, Divino afflatu Poeta verus: Ascræus ille senex.

Horatius: Numerosus ille Horatius: Latinus Pindarus, Lyricorum princeps, Venusinus ille vates: λέγω καὶ ᾠδῆς κρείττων. Romanæ fidicen lyræ.

Plato: Princeps ingenii & doctrinæ: Ille Philosophorum quasi Deus: Moses Atticus: Qui philosophiam de cœlo devocavit: Non solum intelligendi, sed etiam dicendi gravissimus author. Divinus ille philosophus.

At Plato, Ciceroni Deus in philosophia, palmam tulit. Is orationem speculum mentis nuncupavit. Quis tibi Plato pulcherrimam hanc cogitationem immisit? quam sublimè, contemplans vim orationis, animus tuus ascenderat, cum hanc palmarum protulisti sententiam? Tetigisti rem non acu, quod dici solet, sed acie, sed acumine mentis. Nigr.or.1.

Seneca: Latinorum Philosophus: Præstantissimus animorum medicus: Optimus magister pessimi illius Neronis.

De suo ævo loquatur Seneca, nostrumq; sugillet. Quid Romanæ porticus Zeno præcipiat, audi. Lubet ipsius verbis Senecæ proferre sententiam.

Livius: Mare tranquillum.

Quid

Quid *Lucretius*, versu poeta, re philosophus ?

Demosthenes : Frequens & magnus auditor Platonis : quo nec Athenæ magis Atticæ fuerant :

——— *quem mirabantur Athenæ*
Torrentem, & pleni moderantem fræna Theatri.

Græcorum oratorum lex, & norma bene dicendi.

Qui unus inter omnes emicuit omni dicendi genere.

Cicero : exundans ille eloquentiæ fons. Perpetuus orationis Dictator.

Quasi Deus Oratorum : ποταμὸς χρυσοῖο ῥέοντος.

Ἀνὴρ λόγιος καὶ φιλόπατρις. Flos illibatus populi, Suadæque medulla.

In quem natura omnes vires effudit : Anima eloquentiæ. Parens eloquentiæ.

Longe omnium qui scripserunt aut locuti sunt, copia dicendi & gravitate princeps.

Disertissimus omnium Romuli nepotum.

Isocrates : Eloquentissimus juxta & sapientissimus scriptor.

Ex cujus ludo tanquam ex equo Trojano innumeri principes exierunt.

Qui verbis solutis numeros primus adjunxit.

Aristoteles : Venator Philosophiæ maximus. Naturæ interpres.

Atlas ille Philosophiæ. Philosophorum oculus.

Peripateticorum princeps. Inambulantis scholæ Dictator.

Humanæ sapientiæ promicondus ille, Ὁ τῆς φύσεως θαῦμα.

Cato : qui cum vitiis ——— Romanorum, bella gessit.

Viva & expressa virtutis Imago.

Ἔμψυχος ille βιβλιοθήκη καὶ περιπατοῦν μουσεῖον. De Longino Eunapius.

Plutarchus : Qui summam Philosophiæ scientiam cum historiarum eloquentia conjunxit.

Plautus : Decima illa Musa Plautus.

Qui inter comicos familiam ducit.

Cujus verbis Musæ uterentur, si Latine loquerentur.

Audite noveno choro fratrem additum, jocorum patrem, risuum, facetiarum.

Ob-

Objiciendi & Confutandi.

FAta mihi opponis? futilis hic aries, Langi, & qui Stoicorum nervis dirigitur parum firmis: libere dico, & illa ego sperno & Parcas; & cum Plautino milite, totum hoc anile agmen, uno spiritu difflaverim, ut folia ventus. Lipſ. conſt.

Quæ objicis, Sybillæ quasi folia sunt, flatuque rationis cito dispelluntur.

Scire prius aveo quid ingeniosa hic ubertas potuerit, quos aggeres, pluteos, vineas in mœnia nostra egerit. Put. diatr. 7.

Quod vero objicis instar Achilleæ Panopliæ, nec hilum habet nec micam bonæ frugis.

Reclamat hic & tumultuatur adversarius, argumentum hoc non secus ac Ajacis septemplicem clypeum objiciens, aut Gorgonis caput intentans. Morin. exer.

His te literis, Homo audacissime atque amentissime, quasi Bellerophonteis jugulatum non sentis?

Annon vides, quam miserabiliter teipsum per caput & pedes in præceps dederis? Salmaſ. in Cerenetium.

Calumniæ, strophæ, convicia, maledicta, circulatricis linguæ probra, tota denique proluvies oris imputi, &c. Idem.

Quod vero in extrema oratione, quasi tuo jure sumpsisti, Oratorem in omnis sermonis disputatione copiosissime posse versari, id, nisi hic in tuo regno essemus, non tulissem, multisque præessem, qui aut interdicto tecum contenderent, aut te ex jure manu consertum vocarent, quod in alienas possessiones tam temere irruisses. Agerent enim tecum lege, primum Pythagorei omnes atque Democritici, cæterique in suo genere Physici, vindicarentque. Cic. de Or.

Pectines sunt isti Solis, turres Lamiæ, funes ex arena. E. Suar.

In quibus omnibus ne una gutta est sensus veri aut cordatæ sententiæ.

Nam ut arietem, cujus vi, & impetu maxime contendunt hoc nobile Morum ædificium diruere, verbo repellam.

Oberras usque eadem chorda, quod de luscinia Lacon, Vox es, & præterea nihil. Lipſ. adverſ. Dialogiſt.

Impetus & malleolos hujus objectionis retundere in promptu est, in proclivi, facile.

Om-

Tilen. Omnia conquisivisti lenocinia, omnia seplasiariorũ myrothecia profudisti, ut putida rancidi dogmatis salsamenta tanquam papavere ac sesamo sparsa nauseanti stomacho commendes : sed frustra : nam——

Ibid. Aheneo bonæ tam conscientiæ quam causæ muro fretum, bruta Ætneorum fulmina & Claudiana tonitrua non tangunt, certè non frangunt.

Virg. 6. Æn. *Demens, qui nimbos & non imitabile fulmen*
Ære, & cornipedum cursu simularat equorum :
At pater omnipotens densa inter nubila telum.
Contorsit (non ille faces, nec fumea tædis.
Lumina) præcipitemque immani turbine adegit.

Quod argumentum quia non ex Tripode, sed ex anicularum Trivio (quod in proverbio dicitur) acceptum est,————

Morin. exer. Hoc effugium unicum est, quod cum aliqua veritatis specie hujus argumenti aciem possit obtundere ; quam tamen elumbe sit & plumbeum telum, cernite————

Ibid. Vires argumenti non eludere modo, sed elidere aggredior.

Macrob. Sat. 7. 14. Sed quid laboramus opinionem sic inanem verbis verberare, cum ipsa rei vanitas se refellat ?

Nigr. 7. or. Bona verba, quæso. Sedatis agamus animis ; viam sapientum consignatam vestigiis teramus ; non affectu aut opinione de curriculo majorum devii.

En cor Zenodoti, en jecur Cratetis.

Tertul. Apol. c. 8. Qui ista credis de homine, potes & facere : qui non potes facere, non debes credere.

Put. 9. diatr. Difficultas nimirum obstat, remoramq; facit. Ego tollam ; cursumq; universum facilem & expeditum reddam, levi quodam diverticulo sive flexu ; nec in transversum abire penitus est animus.

Sed erroris cubile deprehendi; novi locum in quo se jactent; adverto diverticulum, quo se recipiant.···

Plut. apoph. Cum in picta tabula quidam videret Lacones ab Atheniensibus interfici, & O fortes, exclamaret, Athenienses ! superveniens forte Lacon, In tabula, inquit. Ita tabula hæc te fortem ostentat, sed picta; colores tandem tollamus aut velum, videamusque quis pinxerit leonem.

Arist. 1. Top. 8. & Eth. 1. ad Eundem. Cic. 5. Tusc. Duplices sunt opiniones, quædam habent aliquid stabilitatis, nec sunt examinandæ ; quædam adeo sunt absurdæ & ridiculæ ut sua sponte evanescant ; tales itaque non opus habent refutatione, sed potius castigatione & reprehensione.

Justin. l. 1. de Scythis. Memoritaque cum servis præliandum, verbera in acie.n,

aciem non arma adferenda duxi; omisso itaque ferro, virgas ac flagella paro. Respice ad hæc.

Sit ingeniosus, sit eloquens, sit exercitatus, sit omnium librorum helluo; tamen aridus appareat & balbus necesse est, cum hæc tam ἀείδεκτα sustinebit. Campian.5. Rat.

Scitum est inter cæcos luscum regnare posse. Apud rudes sæpe valet fucata disputatio, quam schola Philosophorum exsibilat. Rat.9.

Eccum quos gyros, quas rotas fabricat nugator hic verborum, atque sophismatum architectus? nescio cui formidolosus esse queat, molestus erat fortasse; molestiam prudentia vestra sublevabit, formidinem res eripuit.

Qui sic agunt, nonne se produnt? nonne facilè refutantur? Nonne in consessu talium virorum tenentur, ac minime negotio constringuntur? Ibid.

Videbitis fore, ut milites istos qui post principia latent, in solem, pulverem, & aciem è suis umbraculis evocatos, non meis viribus, sed valentissima causa & certissima veritate debilitem. Rat.2.

Fumulos hosce, ad veritatis lucem ubi ventum erit, minime laboriosum erit dispellere.

Origines cyclicorum fundamenta una oratione tanquam machina (ariete) ita commovit, altera tanquam fulmine ita labefactavit; ut, *&c.*

Punctim ferit sæpius quam cæsim, *&c.* quoties repetit ictum (repetit autem sæpe) toties adversarium de gradu deturbat: non terret tantum cum fulgurat, sed munimenta hostis disjicit. Nigr.

Hi motus animorum atque hæc certamina tanta
Pulveris exigui jactu compressa quiescunt. Virg.4. Georg.

Prosiliat nunc aliquis factionis adversæ magistellus, attollat supercilia, suspendat nasum, frontem perfricet, quos ille ludos, quos jocos dabit? Camp. 4. Rat.

Cur non prodeunt adversarii, ut eos palam refellant, in quos ranunculi coaxant è cavernulis? Ibid.

Sed fremas & sævias quantum libet; manebit in unitate Ecclesiæ, &c. Turn. Or.

In anginam ego nunc me velim verti ut veneficæ illi fauces prehendam, atq; enecem scelestam stimulatricem. Plaut. Mustell.

Grunniant gulones, gumiæ nostri, quique ætatem inter fercula conterunt; non audio. Put.1. diatr.

Levia & infirma, quibus ludas magis quam lædas; quæ rumpantur & recidant ad primum statim contactum contuitumque strictæ frameæ orationis: quare sic repugno. Ibid.

Quid

Ibid. Quid ais? Satisne firmum hoc tibi,quisquis es, in rem nostram videtur? an à teipso patrocinium, adversarie, petam?

Diatr. 7. Eloquii tui machinas deiicere repentino nimbo propositum mihi non est; inspicere potius & examinare, an validæ per se & expugnando sint,&c.

Ibid. Quid tu vero? veteres nobis, an novos libros revolvis? Si novos; nulla authoritate convellimur: si veteres;loca & verba profer, uti moveamur: in hac ipsa oratione tua, Platonem, Isocratem, Hesiodum video ,& tamen quæro prodeant ipsi,& vocis suffragia coram ponderentur;tuis verbis Plato probat, Isocrates negat, Hesiodus refert: quid si neque probet,neque neget,neque referat? *Semper oculatæ sunt manus nostræ, credunt quod vident, &c.*

12. Diatr. Quæ in singulos effundis, inspiciam obiter, & verborum acrimoniam in os autoris retorquebo.

Ibid. Quid igitur? nodum stringam; obelisco lychnum inferam, veru & lucerna utar. Nam detegenda hæc malitia est, & simul confodienda.

Ibid. Hæc linea premenda erat. Tu omissa hypera pedem sectaris, & laciniam nescio quam apprehendis: fallaci stylo oppugnas quod concessum est, & extra causam esse potest.

Ibid. Enimvero, ut aliquid ageres, agere hic nihil debuisti, vel, ne ociosus esses in tuo choro occupari. Nunc ingenii tui septa transilire voluisti, & de curru delapsus es.

Ibid. Quia nullo ingenio extorquere à pertinaciæ fomite ignem potes,verborum fumo & fuligine molestus es, & rerum lucem involvis.

Diatr. 7. Caput tollet pressum inani quadam argumentorum mole, non oppressum: molem enim magis sentio quam pondus; & verborum insidias potius quam vires. Quid mirum? Sic munita rationibus stetit causa nostra, ut nisi dolo ingenioque tentari non potuerit.

Claudendi.

DIogenes adMindios;Claudite portas,OMindii,ne per amplas portas excurrat oppidulũ.

Sen. citat.7. I. Benef. 1.c. Bonum, mi Liberalis, habeas animum: In manibus terræ; non hic te carmine longo,Atq; per ambages & longa exorsa tenebo.

Turn. l. or. Quare eloquentiæ amorem,quasi quendam igniculum, in vestris hodie animis excitarem, nisi è digni-

tate

tate eloquentiæ putarem non eſſe, vel tam pulchræ virgini ambire procos, vel tam potenti dominæ aſpectatores conciliare.

Habetis ſermonem bene longum hominis utinam non impudentis, illud quidem certe, non nimis verecundi, qui quidem cum te, Catule tum etiam L. Craſſo audiente, de dicendi ratione tam multa dixerim. Cic. 2. de Or.

His autem rebus ſol me ille admonuit, ut brevior eſſem; qui ipſe jam præcipitans, me quoque hæc præcipitem pene evolvere coegit. 3. de Or.

Nec cum Plauto, Jovis magni cauſa, plauſum emendicare ſtatui. Plaut. amph.

Reliqua quæ, &c. ſi perſequerer non deeſſet oratio, deeſſent latera, quibus exclamarem, adeo, &c. O Deam Philoſophiam! Turn. Or.

Sed finis ſit: neque enim præ lachrymis jam loqui poſſum, & hic ſe lacrymis defendi vetat. Cic. pro Mil.

Sed ut unde orſa eſt in eodem terminetur oratio mea. Cic. pro Marcello.

Non poſſum, Auditores, pergere; altitudo myſterii ſuperat meæ dictionis tenuitatem, quare non eſt cur pergam. Orationis igitur vela contraho; vos videritis, &c. utrum, &c. Turn. Or.

Sed dum unitatis rationem ardore probo, &c. non ſatis veſtræ patientiæ conſuluiſſe videar. Idem.

Sed videor non tam veſtræ humanitatis quam meæ felicitatis rationem habuiſſe, qui dum, &c. ſim perſecutus, in meo gaudio explicando nimis me effuderim: orationi igitur meæ modum ſtatuo, à Deo immortali precatus, ut, &c. Idem.

Quanta ergo? Non queo (Aud.) ſtatuere nec volo dicere: reliquam utriuſq; laudem malo venerari tacendo, quam dicendo imminuere. Id. 10. Or.

Quod utinam cum bono aliquo publico ſit: voveo & omnia tibi fauſta. Put. 62. Epiſt. l. 2.

De qua non plura dicam, ne veſtræ benignitatis aures, quæ longius quam ſtatueram provexit orationem meam, diutius obtundam ingratus. Nigron. 1. Or.

Jam vero, ne in veſtram humanitatem injurioſa longitudine peccet hæc oratio mea; demittam & complicabo vocis meæ flacceſcentis velũ, non intermiſſo benevolentiæ veſtræ flatu, ſed virium mearum tanquam ſpiritu deficiente, jaciam anchoram in media navigatione, ut nova paucis poſt diebus velificatione ſubeam portum diſputationis inchoatæ, atque fidem oppignoratam liberem. Id. 2. Or. 10

Sed

Turn. Or. Sed ut aliquando extremum habeat oratio mea, finem iam faciam, eo quidem libentius quod mihi vultus vestri, & isti in me oculorum intuitus, spem faciunt vobis causam esse probatam.

Idem. Videtis eo spectare orationem meam, quò debent referri cogitationes, actiones, conatus omnes. Quo? non ad epulas, non ad honores, non ad Zelum. Quam rem expressi notam sacerdotis; hanc exprimite notam, sacerdotes. Quam rem explicavi perfectionem Christiani hominis, hanc explicate Christiani homines. Quam rem ostendi Confessoris summam, lauream Martyris; hanc ostendite summam, confessores, ut lauream consequamini Martyres, quam intuebitur terra, quod fuit confessoris, & stupebit cœlum quod est Martyris.

Quod si ego in his orationis tenebris aggrediar, non solum videar velle vestra abuti humanitate, sed meæ etiam tenuitatis penitus oblitus esse.

Quam ego vobis, Nobiliss. Fratres, gratulor & æternum voveo.

Auson. Paneg. Concludam orationem meam, piissime Auguste, sermonis magis fine quam gratiæ. Namque illa perpetua est & spacio non transmeabit; terminum calcis ignorat.

Nigr. 3. Or. Igitur finem dicendi faciam: præsertim, cum ex affectuum valle, in Capitolium Rationis ac Mentis ascendere parantem currum orationis meæ, quo pene triumphans invehitur eloquentia, temporis ad dicendum præscripti definitio, timorque satietatis vestri sufflaminat ac detineat.

Rogandi & Petendi.

Senec. 2. Benef. 1. Molestum verbum, onerosum, & demisso vultu dicendum, *Rogo*, &c.

Nulla res carius constat quam quæ precibus empta est.

Lix. Nam quod ad thesauros Gallicos attinet, rem suapte natura facilem, difficilem vestra interrogatio facit: cur enim quæritis quod scitis: cum quod in sinu vestro est, excuti jubetis potius quam ponatis?

Idem. Mihi quoque (quoniam respondi Himilconi, interrogate jus fasque est) velim seu Himilco seu Mago respondeat.

Sidon. ep. 5. lib. 3. Tribuere dignare votis suis, precibus meis, moribus tuis, ut ad soliditatem, &c. te patrocinante, proveniat.

Et gratiam tuam tuique similium malo, quam ja-ćto; magisque sum tantæ amicitiæ cupitor, quam gloriator: quoniam cupere nemo nisi qui verè putat, potest; potest vero quivis falsò gloriari. Apol. 3. Florid.

Itaque C. Cæsar, sic tibi gratias ago, ut omnibus me rebus à te non conservato solum, sed etiam ornato, tamen ad tua innumerabilia in me merita, quod fieri jam posse non arbitrabar, maximus hoc tuo facto cumulus accesserit. *Refertur & ad formam Gratias agendi.* Cic. pro Mar.

Precatus deinde, si divus, si diva esset, qui sibi præpetem misisset, volens propitius adesset. Livius.

Alterum responsum, salutem, victoriam, lucem & libertatem: alterum ominari horreo quæ ferat.

Extenderem preces, nisi & tu rogari diu nolles, & ego tota hac epistola fecidem. Rogat enim & quidem efficacissime, qui reddit causas rogandi. Plin. ep. 13. lib. 2.

Sed, amabo te, ita perpetuum fama te amet & virtus, ignosce. Lips. 2. cent. cent. 3 ep.

Benigne ad amicitiam provocas, & laudes adjungis: è quibus has vix agnosco, illam appeto pari tecum voto. Idem 5. ep. 2. cent.

Quousque & tibi & nobis invidebis; tibi maximam laudem, nobis voluptatem? Sine, per ora, &c. Plin. ep. 10 l. 2.. Plin. 6. l. 8. ep.

In summa, nosti facetias hominis, quas velim attendas, ne in bilem & amaritudinem vertat injuria, &c. Quanquam quid denunciationibus & quasi minis ago? quin potius, ut cœperam, rogo, oro des operam, ne ille se, quod validissime vereor, à me, ego me neglectum à te putem; dabis autem, si hoc perinde curæ est tibi, quam illud mihi.

In fine orationis, præsides custodesque imperii Deos, ego consul pro rebus humanis, ac te præcipue, Capitoline Jupiter, precor, ut beneficiis tuis faveas tantisque muneribus addas perpetuitatem. Audisti quæ malo principi precabamur, exaudi quæ pro dissimilimo optamus. Non te distringimus votis; non enim pacem, non concordiam, non securitatem, non opes oramus, non honores: simplex cunctaque ista complexum, unum omnium votum est, Salus principis. Plin. paneg. ad Trajanum.

Injurium quippe est magnopere flagitare quod speres, ne quod est voluntarium videatur extortum. Symmach. 26. ep. 1. l.

Gratias tibi agam propediem, Cic. id est, non dubito quin præstiturus sis quod peto. Voss. interp. Cic. 4. l. c. 9.

Gratias Agendi & Debendi.

TIbi & summæ observantiæ & gratissimi animi officiosa studia debere me ingenue fateor, & præstiturum sanctissime recipio.

Qui si vitam pro dignitate tua profundam, nullam partem videar tuorum erga me meritorum assecutus.

Cui nihil amplius in votis, quam ut summæ observantiæ, officii, studii, & grati animi argumentum aliquod apud te relinquam testatum.

Plurimis me tibi officiis devinctum habes; habes (ita me Deus amet) & ad quævis pro virili alacrem.

Horat. ep. *Dignum præstabo me etiam pro laude merentis.*

Cic. vid. Agel. l. 4. Maximas tibi omnes gratias agimus, C. Cæsar; majores etiam habemus.

Næ ego nequiter ingratus sim, supraq; modum indignus, qui apud tantum Regem in ulla aut laude sim aut gratia, si non cum summo obsequio atque observantia primam quamque occasionem capta vero testificandi, gratias animus meus quam multas habeat, quam plures debeat.

Apul. 3. flor. Qua digna oratione tam honorificam benignitatem tuam celebrem, qua remuneratione dicendi gloriam tui facti æquiparem, nondum hercle reperio. Sed quæram sedulo & connitar.

Ibid. *Dum memor ipse mei, dum spiritus hos regit artus.*

Nam nunc impræsentiarum (neque enim diffitebor) lætitia facundiæ obstepit, & cogitatio voluptate impeditur, ac mens occupata delectatione mavult gaudere quam prædicare. Quid faciam? cupio gratus videri, sed præ gaudio nondum mihi vacat gratias agere.

Ibid. Quinetiam universo ordini vestro pro amplissimis erga me meritis quantas maximas possum gratias ago atque habeo.

Cic. pro Mar. Tantum apud me grati animi fidelis memoria valuit, ut nulla non modo cupiditate, sed ne spe quidem prudens & sciens tanquam ad interitum ruerem voluntarium.

Plin. ep. 12. lib. 10. Cui referre gratiam parem nec audeo quidem quamvis maxime debeam.

Itaque ad vota confugio: Deosq; precor, ut iis quæ in me assidue confers, non indignus existimer.

Sol-

Solvere se quod debebat; & adhuc debere quod solverit. Gratianus Imperator. — Paneg. ad Gratianum.

O mentis aureæ dictum bracteatum! O de pectore candidissimo lactei sermonis alimoniam!

Accipe igitur & hos labores nostros C. C. animi grati erga liberalitatem tuam specimen. Majora & me debere & majestatem tuam decere, certo scio: sed in eo fastigio Deus Opt. Max. te collocavit ut animum benevolum ac gratum non minus velis, quam relatam gratiam.

Cui animum gratum quia in materia læta exhibere non contigerat, in ea quam iniquam fortuna esse voluit, magna cum laude, majore cum fide præstitit. — Val. Max. 4. l. 7. cap.

Si quis hoc præstiterit, næ ille munus, aurum contra non charum, obtulerit: tantum ab eo beneficium accepisse me profitebor, quantum homini ab homine tribui potest maximum: neque vero sibi detraxerit, quod mihi contulerit; tam gaudebit ille dato, quam ego accepto: gratias agam usque quaque, referem quoque, si potero, & vicem rependam poscenti: συνεχῶς debebo etiam non poscenti. — Tilen.

———*Tibi se semper debebit Jason.* — Ov. Met. 7.

Lætus, lubens, laudes ago; & grates gratiasque habeo. — Plaut. Trinum.

Ago tibi gratias, Imp. Auguste, si possem etiam referrem. Sed nec tua fortuna desiderat remunerandi vicem, nec nostra suggerit restituendi facultatem. — Auson. pan. ad Gratian.

Quorum nomine, quia non queo tantum persolvere gratiarum, quantum debeo; saltem tibi ago gratias quam possum maximas debendo magis quam loquendo. — Nigr. 1. Or.

Tibi vota solvam gratias (ut Diis solet) sed sentiendo, quam loquendo plenius. Et gratiarum non minima pars hæc erit, Differre grates; ut cito jussa exequar. — Alab. Rox.

Annon properandum mihi erat, ut pro eo honore vobis multas gratias dicerem, pro quo nullas preces dixeram? Non quin magnitudo Carthaginis mereatur etiam precem à philosopho pro honore, sed ut integrum & intemeratum vestrum esset beneficium, si nihil ex gratia ejus mea petitio defregisset: id est, ut usquequaque esset gratuitum: Neque enim aut &c. — Apul. 3. flor.

Hanc unam Cæsar habeo injuriam tuam; effecisti ut viverem & morerer ingratus. Furnius impetrata — Sen. 2. l. de Benef. 25. c.

impetrata venia patri suo Antonianas partes secuto ab Augusto, &c.

Lips. 4. cent. ep. 14. Quid scribam? gratias agere me? ne concipio quidem: & affecisti me, in summo hoc beneficio, una hac injuria, ut vivendum & moriendum sit ingrato.

Plin. 3. Ep. 7. L. Hunc hominem adpetentissimum tui (mihi crede) complectere, apprehende, imo & invita, ac sic ama, tanquam gratiam referas: neque enim obligandus, sed remunerandus est in amoris officio, qui prior cœpit.

Plin. 13. ep. 2. l. Et tu occasiones obligandi mea vidissimè amplecteris & ego nemini lubentius debeo.

Ibid. Amatur à me plurimum, nec tamen vincitur.

Ibid. Beneficia tam grate interpretatur, ut dum priora accipit posteriora mereatur.

Plin 4. l. 1. ep. In hoc ego ut referrem gratiam (nam vinci in amore turpissimum est) &c.

Lips. ep. 1. cent. Enimvero tu rem & verba simul ad me mittis? ego quid nisi verba? Pudet gratias agere, tam expositæ, tam obviæ beneficentiæ; quæ, ut fontes, sponte irrigat & dimanat.

Horat. 1. od. 4. l. *Quod spiro & placeo (si placeo) tuum est.*

App. 11. Met. Irremunerabili quippe beneficio oppignoratus.

Sidon. 8. l. 6. Epist. Equidem, in quantum fieri præter jactantiam potest, gaudeo præstantissimi viri authoritate, si certus est; amore, si fallitur.

Nero apud. Tacit. 14. Annal. Et tua quidem erga me munera, dum vita suppetet, æterna erunt.

Ælian. v. hist. 4. l. 7. c. Diogenes acceptis paucis nummis à Diotymo Carisio, dixit, Dii tibi dent animo quantum cupis ipse, virumque, Atque domum.

Plaut. Capt. Dii tibi omnes omnia optata afferant, cum me tanto honore honestas, cumque à vinclis eximis.

Ap. 12. Met. At ego referendis tuis laudibus exiguus ingenio & adhibendis sacrificiis tenuis patrimonio: nec mihi vocis ubertas ad dicenda quæ de tua Majestate sentio, sufficit, nec ora mille, linguæque totidem, vel indefessi sermonis æterna series: ergo, quod solum potest religiosus quidem sed pauper, efficere curabo; divinos tuos vultus, numenque sanctissimum intra pectoris mei secreta conditum, perpetuo custodiens imaginabor.

Plin. paneg. Ut intelligam etiam atque etiam enitendum mihi ut hunc consensum vestrum complectar, & teneam, & indies augeam.

Opem

Opem Offerendi & Pollicendi.

FAc me certum quid tibi ſit ; juvabo te aut re, aut opere, aut conſilio bono. Plaut. Pſ.

Omnes tibi,ut pro aliis etiam loquar quod de me ſentio,quoniã ſubeſſe aliquid putas quod cavendũ ſit,non modo excubias & cuſtodias,ſed etiam laterum noſtrorũ oppoſitus,& corporum,pollicemur. Cic. pro Ma.

Si quid erit quod mea tibi poſſit ars efficere, & impera, & factum puta. Teren.

Nam de me illud vobis habeo polliceri,me beneficiis vinci poſſe,amore & egregia voluntate non poſſe; quod hoc ſit in mea voluntate, illud in fortunæ arbitrio ſitum : nam bene merendi ſemper voluntas adeſt, facultas non ſemper.

Itaque ſi quid labori, vigiliarumque adjici poſſit, certantem ſecum ipſum anniſurum, ut tanto de ſe conſenſu civitatis opinionem, quæ maxima ſit,etiam conſtantem efficiat.

Reſpondit,& milites ex formula paratos eſſe, & ſi pluribus opus eſſet,plures daturos;& quicquid aliud imperaret velletque Pop. Rom. enixe facturos : ad id ſibi neque opes deeſſe, animum etiam ſupereſſe. Livius.

Εἰ πλέον εἶχον, πλέον ἐδίδων. Græcus quidam Auguſto. Macr. Sat.

Dices;Oportet me tuis rebus ut meis uti: etiam, ſed perinde illis ac meis parco. Plin.ep.28. l. 6.

Proin ſtudii certius eſt indicium, ſupra vires niti, quam viribus ex facili uti ; alter enim quod poteſt præſtat, alter etiam plus quam poteſt. Val. Max. 4.l. 8.c.

Reliquum eſt, ut ad omnia qu[...]i velint ita ſim præſto, ut me non ſolum omni[...]bere tuâ cauſâ quæ poſſum, ſed ea quoque quæ n[...]poſſum, putent. Cic.epiſt. ad Marcel.8.l.4

Reddã vicem,ſi repoſces : Red[...] ſi non repoſces. Plin. 9. ep. l. 2.

Interea temporis,me veſtræ Celſitudini obſequiis omnibus, ſincerè pro eo ac debeo, & totum, dedo.

Hunc,meis laboribus quà meliorem qua illuſtriorem redditum, Auguſto nomini tuo inſcripſi;& quæ antiqua formula votorum eſt, Libens meritò donavi, dedicavi.

Ut ad conſtituendum ejus imperium contendiſſe virtus & fortuna viderentur. Flor. prol.

Ut jure ſacerdotii precari deos pro te publicè poſſim, quos nunc precor pietate privata. Plin. 13. epiſt. l. 10.

Cauſam meam neſciens agit,qui à me ad vos literas portat.Nam dum votivi mihi ſit gerulus opportunus officii,beneficiũ præſtat quod ſe arbitratur accipere Sidon. 5. ep. 6. l.

Laudandi.

ITa eloquens ut nemo ſapientior, ita ſapiens ut nemo eloquentior: perfectus utrobique magiſter, & tam prudentiæ fructu abundans, quam dictionis flore gratioſus.

Nigr. de Cic. Ille omnium generum, cauſarum, & locorum orator, mens curiæ, vox fori, lingua judiciorum; omnium gentium defenſor, cunctorum miſerorum & calamitoſorum patronus.

Non Rhetor aut philoſophus ex vulgo, ſed vel orator natus in philoſophiæ ſpatiis, vel Philoſophus florens ex eloquentiæ myrotheciis.

Juli literatorum optime, & optimorum literatiſſime. Omne tulit punctum.

Vir inter optimos nobiliſſimus, inter nobiliſſimos, optimus; inter utroſque doctiſſimus.

Vir ut omnibus virtutibus, ita humanitatis quoque laudibus inſtructiſſimus.

Omnibus virtutis numeris dives.

Inter bonos optimus, inter doctos doctiſſimus.

Magis ſuo merito quam fortunæ beneficio magnus.

Avi tui (quanti viri, Deus bone!) hæres es.

Credite, optimi, &, in quantum opus eſt, diſertiſſimi viri.

Hæc tantis animi dotibus reliquis omnibus præſtitit, ut in dubio eſſet, majorene corporis venuſtate, an mentis virtute eſſet; in ea tamen nihil admirabilius, quā quòd virū incredibili amore proſequeretur.

Val. Max. Demoſthenes, cujus commemorato nomine, maximæ eloquentiæ conſummatio audientis animo oboritur.

Cic. pro Cælio. Quæcunque in Equite Rom. dignitas eſſe poſſit, quæ certe poſſit eſſe maxima, ea ſemper in M. Cæl. habita eſt ſumma, hodieque habetur.

Quorum ipſa nomina ſunt inſtar æterni triumphi.

Nec vox hominem ſonat, O Dea certe!

Qui ſimulac pedem limine extulerat, omneis prope cives virtute, gloria, dignitate ſuperabat.

Per totum vitæ ſpatium optimus eſt habitus, ſed melior tamen fuit quam habitus eſt.

Ita ut quantum operibus tuis diuturnitas detrahet, tantum afferat laudibus.

Cic. pro Roſc. Com. Qui, medius fidius (audacter dico) plus fidei quam artis, plus veritatis quam diſciplinæ poſſidet in ſe; quem Pop. Rom. meliorem virum quam hiſtrionem

nem esse arbitratur: qui ita dignissimus est scena propter artificium, ut dignissimus sit curia propter abstinentiam.

Magis mea adolescentia indiget illorum bona existimatione, quam illorum severissima senectus desiderat meam laudem. Ibid.

At in quem virum? qui tanta virtute & integritate fuit, ut etiam illis temporibus optimis, cum hominem invenire nequam neminem posses, solus tamen frugi nominaretur, &c. Gracchus, cogis me, inquit, dicere inimicum meum frugi. Cic. pro Fronteio.

O perpulchram formam! Angeli videtur, non hominis, & tamen sacerdotis est, non Angeli; seu potius & Sacerdotis & Angeli. Turn. 8. or.

Laudes illius numerandi potius quam poliendi (illud enim possunt aggredi, hoc assequi nullus.) Idem or. 11.

Non ferret tamen artis præscriptio, minutiora illa resensere, cum laudum maximarum torrens quidam me transversim abripiat. Ibid.

Non cecidit nobis pupula hominis insignis ostro, &c. sed non invenio vocem qua meam notionem exprimam. Princeps fortasse hominum, Grammaticè satis; Gemma Sacerdotum, Rhetoricè; Aristoteles quadratus, Philosophicè; cecidit miraculũ hominis. Or. 14.

Ut putem me nativæ principis germanæq; virtuti lituram inspersurum aut labem, si ei ex gente laudem viliter emendicavero. Ibid.

Quanquam male pono momentum in una ejus voce, qui tota vita ita dixit, ita fecit, ut & vita verbo, & verbum vitæ, & utrumque fidei fecerit fidem.

Laudare hic memoriam, ille doctrinam, cuncti religionem. Macrob. 1. Sat. 24. c.

Vir meo judicio magnus, etiamsi maximis comparetur. Sen. 7. benef. 3.

Quem mihi videtur rerum natura nostris tulisse temporibus, ut ostenderet nec illum à nobis corrumpi, nec nos ab illo corripi posse. Sen. 7. ben. 8.

Qua puella nihil unquam festivius, amabilius, nec modo longiore vitâ sed prope immortalitate dignius vidi. Plin. 16. Epist. 5. l.

Quis ita affectet singula, ut tu imples omnia? Quid enim aliud es quam ex omni bonarum artium ingenio collecta perfectio. Sidon.

Facilitate sæpius quam industria commendatur. Quint. 10. l. 1. c.

Magna Isæum fama præcesserat, major inventus est. &c. Plin. 3. ep. 2. l.

Quare cum vir bonus ab omnibus censeatur, Sidon. 4. ep. 4. l.

 non

non est homo pejor, si non est optimus.

Sidon. 17. epist. l. 4. Consummatissimum virum, cunctarumq; virtutum conscientia, & fama, juxta beatum.

Put. diatr. 7. Cujus ut facta, exempla; sic verba, dogmata sunt: in historiam utraque referenda ut æterna sint.

Plaut. Capt. Quantum est hominum optumorum optume.

Val. Max. 2. l. 4. 2. Delapsa cœlo sydera hominibus si se offerant, venerationis amplius non recipient.

Put. 4. diatr. Prisci candoris & humanitatis exemplum, gentis urbisque suæ gemma resplendens.

Plin. 26. ep. l. 6. Quo melior fingi ne voto quidem poterat.

Pl. ep. 9. l. 2. Quo nihil verius, nihil simplicius, nihil candidius, nihil fidelius novi.

Sidon. 13. ep. 8. l. De laudibus tuis cum canat multa, plus reticet.

Camp. rat. Dictorum sanctitatem factorum constantia commendabat. Unum hoc difficile judicium, utra in eo virtus major, morum an scientiæ.

Idem. Cui vivo & mortuo innocentiæ fama constitit.

Solin. c. 8. Multa præterea pollentissimis ingeniis edisserta, quæ præterire, quã inferius exequi, tutius duximus.

Ov. 7. Met. de Theseo. *Si titulos annosque tuos numerare velimus*
Facta prement annos———

Put. 1. l. 1. ep. Tu unus instar omnium es, qui tot unus virtutibus abundas, ut unus omnium laudes exhaurias.

Apu. 3. Flor. Quibusnam verbis tibi, Æmyliane Strabo, vir omnium qui unquam Numantiæ fuerunt, aut sunt, aut etiam erunt, inter optimos clarissime, & inter clarissimos optime, inter utrosque doctissime.

Apu. 4. Flor. Viri inter se mutuo, & vobis & utilitatibus publicis merito amicissimi, doctrina & eloquentia & benevolentia paribus: incertũ modestiane quietiores, an industria promptiores ac honoribus clariores. Quibus cum sit summa concordia, tamen hæc sola æmulatio, & in hoc unum certamen est, uter eorum magis Carthaginem diligat, atque summis medullitus viribus contendunt ambo: vincitur neuter.

Paneg. ad Max. & Constant. Nec tamen miranda ista in te est, Maximiane, animi magnitudo, in quem dii immortales tanta congesserunt, & naturæ bona & ornamenta fortunæ, ut quamvis maxima largiaris, ita penes te sint omnia, quasi eas solus obtineas.

Sen. de Cic. præf. ad 1. cl. controv. Illud ingenium quod solum Pop. Rom. par imperio suo habuit.

Ibid. Nemo plus ingenio suo imperavit, nemo plus indulsit.

Put. 7. diatr. Euphanti sodales sunt elegantiæ & deliciæ meræ: quibus an quid suavius amœniusq; Natura produxerit,

rit, jure dabites: habet uterque quicquid mereri invidiam possit imo vincere.

De quo narrantur plurima bona: atque ea quidem à plurimis bonis. Sid.ep.8.l.7. Cic.ep.12.l 5

Magna hæc laus est, laude non corrumpi; malle animi illum fructum conscientiæ horreo conditum, quam rumoris aura ventilatum, sparsumque. Sen.ep. 103. Put. de l.ad. 1 diatr.

Virtute tua, & doctrina excitor: quam utramq; ita conjungis, & exeris in patriæ & commune bonum, ut boni quique te ament, admirentur omnes. Id. 4.ep. l.1.

Singularem in tanta dignitate modestiam, in consiliis ineundis prudentiam, in capiendis religionem, in exequendis vigilantiam, in congressibus publicis animi presentiam, in privatis lenitatem,in sermonibus eruditionem, in verbis leporem,in moribus suavitatem, &c. Moria.

Cujus actiones omnes, maximas, minimas,Gratia virtutesq; deperibant adeo, ut earum gloriam utræque ambiguo certamine vendicare sibi viderentur. Idem.

Ille meus, ille tuus, ille omnium, occidit. Amor & delicium, hactenus meum, tuum, omnium, nunc meorum. Put. 13. ep. l. 3.

Ut si quis magnitudinem imperii cum annis conferat, ætatem ultra putet. Flor. prol.

Quibus contigit diem illum triplici gaudio lætum celebrare, qui principem abstulit pessimum, dedit optimum, meliorem optimo genuit. Plin. ad Trajan.

Huic ego nihil per me accessurum putavi: & tamen deesse nolui, sciens judicio erga illum tuo nihil adjici posse, si scriberem; decessurum aliquid tamen meo officio si tacerem. Symmach. 20. ep. 1. l.

Sed utcunq; virtutis tuæ opera curiosæ posteritatis oculis artificium manus reddat,cum tu vel Alpium dorsa superantem, vel, &c. Hæc pictorum atque fictorum assequatur imitatio: Clementia imp. quo cœlo, quo pigmento, quo ære, amore ducetur? Qua tu ipsius victoriæ victor ita omnem cum armis iram deposuisti, ut ceciderit nemo post bellum. Pacat pa- neg. ad Theodos.

Vituperandi.

FOeminæ plusquam virili audacia inverecundæ, viri plusquam muliebri mollitie ac turpitudine effœminati. Cic. 2. in Verr. 3.

Homo factus ad istius libidines

At homo interior, ignavior, magis vir inter mulieres nequam, impura inter viros muliercula proferri non potest. Ver.

Cic. pro Quinctio. C. Cælius (nunquam sine præfatione publici parricidii nominandus,) &c.

Cum ei natura nihil melius quam vocem dedisset, pater nihil præter libertatem reliquisset: vocem in quæstum contulit; libertate usus est, quò impunius dicax esset.

Cic. pro Rosc. Comœdo. Oro atque obsecro vos qui utrunq; nostis, vitam inter se utriusque conferte; qui non nostis, faciem utriusque considerate. Nonne ipsum caput & supercilia illa penitus abrasa olere malitiam & clamitare calliditatem videntur? Nonne ab imis unguibus usque ad verticem summum, si quam conjecturam affert hominibus tacita corporum figura, ex fraude, fallaciis, mendaciis constare totus videtur? Qui idcirco capite & superciliis semper est rasis, ne ullum pilum viri boni habere dicatur, &c.

Pic. Mirand. Sordidos, rudes, incultos; quos nec vixisse viventes, nedum extincti vivant; &, si nunc vivant, vivere in pœnam & contumeliam.

Tertul. Apol. 4. 4. c. De vestris semper æstuat carcer; de vestris semper metalla suspirant; de vestris semper bestiæ saginantur; de vestris semper munerarii noxiorum greges pascunt.

Asseverandi & Obtestandi.

Cic. 4. Verr. NOn mehercule criminis augendi causa dicam, Judices; sed quem accepi ipse oculis animoque sensum, hunc vere apud vos, & ut potero planissime exponam.

Turn. 11. Or. At ne putetis hæc non tam dici à me sincere ad veritatis involutam notionem explicandam, quam oratorie ad laudes ejus exaggerandas.

Nolite, quæso, Judices, brevitate orationis meæ potius, quam rerum ipsarum magnitudine, crimina ponderare. Sed sistitis fortasse hic cogitationem vestram: cogitate adhuc, quod vultis maximum, vincam profecto cogitationem vestram. En——

Corrigendi.

Liv. 3. dec. 8. l. EAm opinionem si ratio labefactârit, si veritas extorserit: ne difficiles vos præbeatis.

Invitus ea tanquam vulnera attingo; sed nisi tacta, tractataque, sanari non possunt.

Plin. 5. ep. 7. In summa (cur enim non aperiam tibi vel judicium meum, vel errorem?)

Tilen. Plusquam Chironium ulcus non contentus scalpro meo

meo aperuisse, sed medicari etiam pro virili aggressus sum.

Epanorthosis.

Defendere (si hoc est defendere, & non &c.)

Hanc excogitavit rationem (si hæc ratio potius quam amentia nominanda est.)

Aufert: imprudens huc incidi Jud. emit, non abstulit, nollem dixisse.

Sic vixit ut muliebria quotidiè convivia essent, vir accumberet nemo præter ipsum & prætextatum filium; tametsi recte sine exceptione dixerim, Virum, cum isti essent, neminem fuisse. Cic. Verr.

Non hospitii jus; sed quid ego hospitii jura in hac tam immani bellua commemoro.

Quascunque Martyres subierunt pœnas (subierunt maximi maximas.) Turn. or.

Humilitas tam fuit depressa in terram, seu potius tam fuit erecta in cœlum, ut primas præripuerit omnibus, secundas vix reliquerit ulli, Ibid.

Hortandi, Suadendi & Consulendi.

PRudenter & te dignum feceris, si à scopo virtutis non declines.

Facilius est currentem (ut aiunt) incitare, quam languentem commovere.

Macte virtute, hac pietate in patrem patriamque T. Manli esto. Macti virtute milites Rom. estote. Liv. 2.

Καὶ σὺ ἄλκιμος ἔσσ' ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ. Pallas ad Telemachum. Hom. Odyss. 8.

Non sibi cohortandum Sulpitium & Cottam, sed magis utrumque collaudandum videri, quod, &c. Quamobrem pergite ut facitis, adolescentes: atque in id studium, in quo estis, incumbite, ut & vobis honori, & amicis utilitati, & reip. emolumento esse possitis. Cic. 1. de Or.

Vos vero è juventute ista ad summa venietis, si à stirpe & indole non deflectatis, si rectam hanc semitam quam calcare cœpistis, insistere pergatis, semitam, inquam, literarum ad serena sapientiæ templa stratam. Put. 5. diatr.

Sed & reficit audientem certo singularum partiũ fine, non aliter quam facientibus iter multum detrahunt fatigationis notata inscriptis lapidibus spatia. Nam & exhaustis laboribus, nosse mensuram, voluptati est; & hortatur ad reliqua fortius exequenda, scire quantum supersit. Quintil. l. 4. c. 5.

Quid

Cic. ad Attic. 3. l. Quid te aut horter, quod facis; aut agam gratias, quod non expectas?

Qui monet ut facias id quod facis, ille monendo. Laudat & hortatu comprobat acta suo.

Me ad melioris sortis aleam movent & hortantur.

Plin. paneg. ad Trajanum. Facias ista semper, nec unquam in hoc opere aut animus tuus aut fortuna lassetur.

Ibid. Faciebas ergo, cum diceres optimos: nec ipsorum modo vita à te, sed judicium Senatus comprobatur.

Plin. 17. ep. 5. l. Multum ac diu exosculatus adolescentem, qui est acerrimus stimulus monendi, laudibus incitavi, pergeret qua cœpisset: lumenque quod sibi majores sui prætulissent, posteris præferret.

Tertul. de cultu fœm, c. 12. Meditemur duriora, & non sentiemus: relinquamus lætiora, & non desiderabimus: stemus expediti ad omnem vim, nihil habentes quod relinquere timeamus, retinacula sunt ista spei nostræ.

Camp. rat. 10. Aurum, gloriam, delicias, Veneres, contemnite. Quid enim aliud ista sunt quam terrarum illia, canorus aer, popina vermium, bella sterquilinia, &c.

Plin. 23. ep. 6. l. Neque enim cuiquam tam clarum statim ingenium est ut possit emergere, nisi illi materia, occasio, fautor etiam commendatorque contingat.

Idem 4. epist. 8. l. Proinde immitte rudentes, pande vela, ac si quando alias, toto vehere ingenio. Cur enim non ego quoque poeticè cum poeta?

Idem 24. epist. l. 8. Accidit, quod tibi certamen est tecum———

Idem 9. l. 3. ep. Hæc ego tecum, quæ quotidie mecum; ut desinam mecum, si dissenties tu: quanquam non dissenties, ut qui semper clarum aliquid & immortale meditaris.

Sidon. l. 5. epist. 1. Nam satis eminet meritis ingenii proprii, qui fuerit fautor alieni.

Sid. 20. ep. l. 5. Gratulor tibi, quod istis moribus vivis ut necesse habeas electionem tui timere, laudo efficaciam.

Putean. ad Senat. Mediolan. Vos modo marcescere ætatis vestræ florem, ne sinatis; sed magno animo gradimini, ne citra annos ingenium consistat. Cogitate quam spem alatis, & quo viatico vobis utendum. Ad Theol. Jurispr. Medic. transitis? literarum hæc studia vos dirigent. Ad Remp. & latum clavum? ducent. Ad militiam & arma? hinc præcepta, hinc exempla suppetent. Sed quid ego ista copiosius? Bonas literas amare & tractare æque necessum est, ac non necessum laudare apud amantes.

Nigr. or. 1. Contendite honorario certamine cum ipsa Natura;

ut

ut quantum illa contulit artificium ad orationis munia, tantum vos item adhibeatis artem ad absolutionem operis.

Ita disciplinæ belli assuescas domi, ut aliquando ex aula pergas ad castra; ex umbra in solem; è palestra in aciem; atque è ludicris pugnis in vera prœlia descendas: & lusoriis ornamentis in arma decertatoria commutatis, vel æques majores, vel etiam superes. Ibid.

Laudo vestrum animum, conatus probo, commendo sedulitatem: vobis in tam fructuoso labore studii perseverantiam exopto, mihi jucundissimam, gratissimam parentibus, vobis ipsis utilissimam; quam si retinueritis—— Nigr. Or. 7.

Exclamandi, Querendi, Detestandi.

O Fallacem hominum spem, fragilemque fortunam, & inanes nostras contentiones! quæ in medio spatio sæpe franguntur & corruunt, & ante in ipso cursu obruuntur, quam portum conspicere potuerunt. Tul. de Or. 3.

O clementiam Pop. Rom. seu potius patientiam miram ac singularem! 6. Ver.

O scelus! O portentum in ultimas terras exportandum: non enim potest ea natura quæ tantum facinus admiserit, hoc uno scelere esse contenta: necesse est semper aliquid ejusmodi emoliatur; necesse est, &c. Act. 2. in Verr.

Quæ vox? quæ latera? quæ vires hujus unius criminis querimoniam possunt sustinere? 5. in Verr.

Me Christe! ———— me Deus!

Omnia, Judices, in hac causa sunt misera & indigna, nihil tamen acerbius & iniquius, quam—— Pro Rosc. Amer.

O divinam authoritatem, quam dum cogito, mente concido! O divinam potestatem, quam dum effero, lingua hœreo! Turn. or. 10.

Stupeo P. C. necdum satis aut oculis meis, aut auribus, credo: atque identidem me an audirem an viderim interrogo. Plin. ad Trajanum.

Horror, & stupor, ubi estis? ubi lacrymæ & complorationes? ubi planctus & ejulationes? cui tam è pumice oculi, aut ita ex chalybe præcordia, ut non in lachrymas solutus totus fluat, fleatque?

Nec unquam fando auditum, & omnium, quæ monstra dicuntur, monstrosissimum. Macrob. 5. 17.

Ingens, atrox, horridum facinus! quale nec anti-

quitas vidit, nec credent posteri; omnium denique flagitiorum compendium, in ferrei hujus seculi fæces reservatum.

Monendi.

QUæ mihi commendas, ea tantæ mihi curæ sunt, ut me admoneri nolim, rogari vel sine magno dolore vix possim.

Tul. 6. Verr. Quamobrem te quoque, Hortensi, qui monendi locus est, ex hoc loco moneo, videas etiam atque etiam, & consideres quid agas, quo progrediare, quem hominem & qua ratione defendas, &c.

Videte igitur utrum sit æquius.

Quare si etiam monendi estis à me, quod non estis, Jud. video hoc leviter, pro mea authoritate vobis præcipere posse, ut———

Divinat. in Verr. Video non te sed hunc librum esse responsurum quem monitor tuus hic tenet: qui si recte monere volet, suadebit tibi ut hinc discedas, neque mihi verbum ullum respondeas.

Non enim exprobrandi causa sed commonendi gratia dicam.

Ita iritatis militum animis subdere ignem & materiam seditioni non esse ætatis, non prudentiæ ejus.

Cic. fam. ep. 50. l. 4. Neque monere te audeo præstanti prudentia virum, nec confirmare, &c.

Apul. de Deo Socratis. Enimvero Socrates utpote vir apprime perfectus ex sese, & ad omnia sibi congruentia officia promptus, nullo adhortatore unquam indigebat; at vero prohibitore nonnunquam, &c.

Qui monet, ut facias, quæ jam facis, ille monendo
Laudat, & hortatu comprobat acta suo.

Sidon. ep. 20. l. 5. Redde te tamen expectantiū votis, expetentiumque charitatem proba, qui jam probasti pudorem.

Excusandi.

QUod mihi consuevit in cæteris causis esse adjumento, id quidem in hac causa deficit; nam quo minus ingenio possum, subsidium mihi diligentiam comparavi: quæ quantum sit, nisi tempus & spatium datum sit, intelligi non potest; & tot. Exord pro Quinctio.

Si vires desint, tam æquum est æquos vos adversum me esse, quam ego adversus magnum illum Deum sum, quem scio non uni omnia dedisse.

Ego infirmitatis meæ deterritus conscientia.

Culpam

Culpam deprecari, aut noxæ me eximere non possem, si repulsam à me patereris.

Amœnitates vero & copias, ubertatesque verborum Latina omnis facundia vix quidem indipisci potuerit: mea tenuitas nequaquam. A.G. Phavo.

Quantum oratione mea nunquam æquem, quantum scribendo non consequi possum.

Enimvero mirari satis non queo etiam te hæc desiderare, quæ neque ego teneo, uti ii qui docent, neque sunt ejus generis, ut si optime tenerem digna essent sapientia & auribus vestris. Cic. de Orat.

Qui ad illa arma fato fuimus nescio quo Reip. misero funestoque compulsi, etsi aliqua culpa tenemur humani erroris; à scelere certe liberati sumus. Pro Marcel.

Judicavit à plerisque ignoratione potius, & falso atque inani metu, quam cupiditate aut crudelitate civile bellum esse susceptum.

Non cupiditate, præsertim aut pravitate aliqua lapsis, sed opinione officii, stulta fortasse, certe non improba, & facie quadam Reip. Pro Marcel.

Quo in negotio, tamen illa me res, judices, consolatur, quod hæc quæ videtur esse accusatio mea, non potius accusatio quàm defensio existimanda est, &c. defendo enim multos, &c. Cic. divinat. in Verr.

Verum id mihi non sumo, judices, & hoc non modo in oratione mea nonpono, sed ne in opinione quidem cujusquam relinquo meæ, &c. Ibid.

Cum vero, &c. profecto vereri non debeo ne quis hoc quod facio, non existimet, summi officii ratione impulsum coactumque suscepisse.

Abs te peto, Oppianice, ut me invitum de patris tui causa dicere existimes, adductum fide atque officio defensionis. Etenim tibi si in præsentia satisfacere non potuero, tamen multæ mihi ad satisfaciendum reliquo tempore facultates dabuntur. Cluentio nisi nunc satisfecero, postea mihi satisfaciendi potestas non erit. Cic. pro A. Cluent.

Agnosco equidem me lyram Apollonis nunquam tetigisse. Mallem sane confiteri veram ignorantiam, quam profiteri vanam scientiam.

Oratione (quam è temporis vestigio natam & quasi inter prima labra vix dixero me commentatum fuisse) perstrinxi.

Quæ quidem omnia quoniam insuavis materia devenustat, lectio benigna conciliet. Auson. præf. ad 12. Edyl.

Perlege hoc etiamsi operæ est frivolum & nullius precii opusculum; quod nec labor excudit, nec cura limavit, Id. ad 3. Edyl.

fimavit, sive ingenii acumine & morae maturitate.

Auson. ad. 24. Edyl. Igitur cui hic ludus non placet, ne legerit; aut quum legerit, obliviscatur; aut non oblitus ignoscat.

Tacit. Annal. 16. Etiamsi bella externa, & obitas pro Rep. mortes tanta casuum similitudine memorarem; neque ipsum satias cepisset, aliorumq; taedium expectarem, quamvis honestos civium exitus, tristes tamen & continuos aspernantium. At nunc patientia servilis, tantumque sanguinis domi perditum, fatigant animum & tristitia restringunt, &c.

Pacat. Paneg. Theodos. d. Huc accedit auditor Senatus, cui cum difficile sit, pro amore quo in te praeditus est, de te satisfieri; tum difficilius pro genita atque haereditaria orandi facultate, non esse fastidio rudem hunc & incultum Transalpini sermonis horrorem: praesertim cum absurdae sinistraeque jactantiae possit videri, ostentare facundiam, quam de eorum fonte manantem in nostros usque usus derivatio sera traduxit.

Ibid. Ita dum obsequio interpretor impudentiam, dum in eundem hominem non convenire puto gaudium & silentium, duas res diversissimas junxi, metum & temeritatem.

Apul. apol. 1 De eloquentia vero, si qua mihi fuisset, neq; mirum neque invidiosum deberet videri, si ab ineunte unis studiis literarum ex summis viribus deditus, &c.

Solin. c. 1. Cujus vel industria promptius suffragium, vel benignitas veniam spondebat faciliorem.

Pacat. paneg. Theodos. d. Dabitur utcunq; venia piae temeritati, si usurpasse communia, non occupasse videamur aliena.

Θεόκριτος ἐρωτηθεὶς διὰ τί οὐ συγγράφει, ὅτι, εἶπεν, ὡς μὲν βούλομαι οὐ δύναμαι, ὡς δὲ δύναμαι οὐ βούλομαι, Stobaeus. Macrobius transtulit; Quae praesens Locus & tempus exigit, ego non calleo: quae ego calleo, nec loco praesenti sunt apta, nec tempori.

Deliberandi.

Pro Rosc. Amer. De quo neq; quomodo dicam neq; quomodo taceam reperire possim: si enim taceam, &c.

Terent. or. 8. Quae omnia ita trivit Oratoris oratio, ut cum taedeat loqui, pudeat tamen tacere, sed cum amor efficit, ut malim loqui cum taedio, quam tacere cum pudore, persequar illam coquorum laudatam consuetudinem, &c.

Pacat. pan. Sed quid faciam? Novam quandam patior ex copia

copiâ difficultatem. Quid, inquam, faciam?

Quum igitur impediat turba delectum, atque præstet gesta in summam referri, quam enumerando tenuari; dixisse sufficiat, Unum illum divinitus extitisse in quo virtutes simul omnes vigerent, quæ singulæ in omnibus prædicantur. Ibid.

Quæ vos per hosce annos appetistis atq; voluistis, ea nunc si repudiaritis, abesse non potest, quin aut olim cupide appetisse, aut nunc temere repudiasse dicamini. A.Gel. ex or. C. Gracc.

Vereor mehercule ne aut gravioribus utar verbis quam natura fert, aut levioribus quã causa postulat. Pro Quinct.

Utrum impudentius à sociis abstulit? An turpius meretrici dedit? An improbius Pop.Rom. Ademit? An audacius tabellas publicas commutavit?

Neque enim tantopere mihi considerandum est, quid vir optimus in præsenti velis, quam quid semper sis probaturus. Plin. ep. 7. l. 1.

Quid hoc homine faciatis? Aut ad quam spem tam perfidiosum, tam importunum animal reservetis? Act. 2. in Ver.

Illudendi.

Tum iste vir opt. (vereor ne derideri se putet quod iterum jam dico opt.) Pro Quinct. Cic. Nar.

Non comparat se tecum gratia P. Quinctius, Nævi: non opibus, non facultate contendit: omnes tuas artes, quibus tu magnus es, tibi concedit, fatetur se non, &c. non habere domum clausam pudori & sanctimoniæ, patentem atque adeo expositam cupiditati & voluptatibus, &c. Cic. pro Quinct.

Itane vero? Tu ille es qui censuram hic nobis sine suffragio geris? Tu provides ne quid Resp. capiat detrimenti? Bene est: state firmi cives hoc tibicine & destina? Sed tamen ego magistratus esse putabam, quibus hæc curæ, &c. nisi tu unus plus sapis & vides quam cæteri omnes, *O mi senex, omnes videmur nobis saperdæ, festivi, belli, eum simus copreæ.* Lip. advers. Dialogist.

Ita igitur, &, si ita vultis, facultates divinas prostituete; cœlo emissum animum humi prostratum adfigite; sensus rationi præponite: pergite esse virtutum proditores, vitiorum jumenta, voluptatum mancipia.

Minandi.

Videsque, ô Juvenis, hoc dictu quam factu difficilius esse, vel factu quam dictu expromptius. Cæsar. ad Mitel. Trib. impedientem.

Plut. 6. Verrin. Et, si me in hoc reo, quem mihi inimicũ Siculi dederunt, satis vehementem, satis perseverantem, satis vigilantem cognorunt; existiment in iis hominibus, quorum ego inimicitias Pop. Rom. salutis causa suscepero, multo graviorem & acriorem futurum.

Chion. in ep. Οἱ Θρᾶκες, πρὶν εἰς ἔφικτον ἐλθεῖν, ἠκόντισαν τρεῖς λόγχας ἕκαστος.

Plaut. Quod si te perpetrasse compererο, pejus cruce & furca lueres, nec ad commiserationem me flecteres, etiamsi fleres sanguinem.

Metuendi & Obstupescendi.

TAmen ita deos mihi velim propitios, ut cum illius diei mihi venit in mentem, quo die citato reo mihi dicendum sit, non solum commoveor animo, sed etiam toto corpore perhorresco.

Qui tandem istius animus est, in recognitione scelerum suorum, cum ego ipse in commemoratione eorum non solum animo commovear, verum etiam corpore perhorrescam? venit enim mihi fani, loci, religionis illius in mentem; versantur ante oculos omnia.

Horret animus tanti vitii imagine.

Turn. 11. An hoc quicquam potuit audire majus? audivit, audivit, quam cum dicere conor, lingua suppressis faucibus fluitans palato inhærescit. Nam ad tantum mysterium enunciandum opus est non Oratoris alicujus voce, contentione, lateribus; sed Cherubinorum ac Seraphinorum linguis, ardore, flamma. At quid potest latere tantum? habet hoc quidem quod sum dicturus flagitii speciem, veruntamen si non renuatis audire, audeo quidem dicere non renuitis: meruit L. audire, &c.

Plin. ep. 22. Si quis forte te, quod abominor, fallat.

Male & bene precandi.

Androm. ad Ulyss. Sen. Troad. 696. vers. SIc te revisat conjugis sanctæ torus, annosq; dum te recipit extendat suos Laërta! sic te juvenis excipiat tuus, & vota vincens vestra felice indole Ætate avum transcendat, ingenio patrem! miserere matris.

Drex. in Ætern. 9. Veritas te amet, mi N. & sapientia; tam enim hoc sapienter, quam vere dixisti.

Plaut. Asin. 3. Act. Dii te servassint semper custos herilis, decus popli, thesaurus

theſaurus copiarum, ſalus interioris corporis, amoriſque imperator.

Tantum tibi boni Dii immortales duint. Plaut.

Dent tibi, Cæſar, ætatem Dii, quam mereris, ſer- Pſeud. 3.
ventque animum quem dederunt. Plin. Paneg.

Quid iſti benignitati precer? niſi ut ſemper obli- ad Trajan.
ges, obligeris, incertumq; facias utrum magis expe- Ibid.
diat civibus tuis debere tibi an præſtitiſſe.

Digna vota quæ ſemper ſuſcipiantur, ſemperque Ibid.
ſolvantur.

Pro nobis ipſis quidem hæc erat ſumma votorum, Ibid.
ut nos ſic amarent Dii, quomodo tu.

Nos inter ſecunda omnia & vita certantia, quæ Ibid.
præſenti tibi conferuntur, vehemur alacres.

Quo majore fiducia iiſdem illis votis, quæ ipſe pro Ibid.
ſe nuncupari jubet, oro & obteſtor; ſi bene Remp. ſi ex utilitate omnium regit, primum ut illum nepotibus noſtris ac pronepotibus ſerves: deinde ut quandoq; ſucceſſorem tribuas, quem genuerit, quem formaverit, ſimilemque fecerit adoptato. Aut ſi hoc fato negatur, in conſilio ſis eligenti, monſtreſq; aliquem quem adoptari in Capitolio deceat.

Deum precor, conatum meum felicitet, teque Put. 4. ep. 5.
V. C. nobis & Reip. ſervet. l.

Quod ſupereſt, Deum poſco, ut te filii conſe- Sidon. ep. 7.
quantur; aut, quod plus decet velle, tranſcendant. l. 8.

Dii ibi omnes omnia optata afferant, &c. vid. Plaut.
form. Grat. agendi. Stich. 2.

Propino tibi ſalutem plenis faucibus.

Ita mihi meam voluntatem, ſpemque reliquæ vitæ veſtra Pop. Rom. exiſtimatio comprobet, &c.

Ita amor hic inter nos perennet, quem coimus auſpice & teſte immortali tuo parte.

Ita perpetuus inter nos amor ſit, mi L. ut cum Lipſ.
aculeo diſceſſi à vobis.

(Ita meus mihi genius faveat) (Dii meliora piis.)

Tu ſalve, & idem voveo Holmanno. B. & ceteris collegis.

At vos ſalus ſervâſſit. Plaut. Ciſtel.

C. Cæſari filiæ ſuæ filio, cum eum in Armeniam Plut. Apoph
mitteret Auguſtus precatus eſt à Diis, gratiam Pompeii, audaciam Alexandri, fortunam ſuam concedi.

Dii illum infelicitent omnes, qui, &c. Plaut. Pæn.
Dii te eradicent. 2.

Solennia vota pro incolumitate tua, qua publica Plin. ep. 35.
ſalus continetur, & ſuſcepimus, Domine pariter & l. 10.
ſolvi-

solvimus; precati Deos, ut velint ea semper solvis semper signari.

Put. Vivite & annum hunc, & seculum hoc feliciter incipite atque transigite.

Put. diat. 10. Ergo florete, felices viri, Senatorio munere vere digni, florete urbes non muris magis turribusq; quam Rectoribus munitæ; incrementa capite, quæ nulla ũquã vis hostilis, nulla militiæ calamitas labefactet.

Eumenes ad milites suos. Justin l. 14. At vos devota capita respiciant Dii perjuriorum vindices; talesq; vobis exitus dent, quales vos ducibus vestris dedistis. Nempe vos iidem paulo ante & Perdiccæ sanguine estis aspersi; & —— Ultima nunc ego perfidorum victima has vobis diras atque inferias dico; ut inopes extorresque omne ævum in hoc castrensi exilio agatis, devorentque vos arma vestra, quibus plures vestros, quam hostium, duces absumpsistis.

Consolandi.

Cic. fam. ep. l. 5. NAm quod allatura est ipsa diuturnitas, quæ maximos luctus vetustate tollit, id nos præripere consilio prudentiaq; debemus. Etenim si nulla unquam fuit liberis amissis tam imbecillo mulier animo, quæ non aliquando lugendi modum fecerit; certe nos, quod est dies allatura, id consilio anteferre debemus, neque expectare temporis medicinam, quam representare ratione possimus.

Plin. ep. 16. l. 5. Ut enim crudum adhuc vulnus medentium manus reformidat, deinde patitur, atque ultro requirit: sic recens animi dolor consolationes rejicit, ac refugit, mox desiderat & clementer admotis acquiescit.

Cic. fam. ep. l. 4. Neque monere te audeo, præstanti prudentia virum, nec confirmare, *&c.*

Ibid. Illud tamen me vel monuisse uel censuisse puta, vel propter benevolentiam tacere non potuisse, ut quod ego facio tu quoque in animum inducas.

Homines sane sumus, & urit illud, Avelli. Soletur te quod non in longum. Lips. Cent. 2. Ep. 30. tota Ep. 55, 64, 67. Senec. ep. 67, & 99.

Turn. or. 15. Non prius conquievit, quam è cœlo spei & consolationis auram aliquam sentisceret.

Plin. ep. 1. l. 2 Quibus ex causis necesse est tanquam immaturam mortem ejus in sinu tuo defleam: si tamen fas est aut flere, aut omnino mortem vocare; qua tanti viri mortalitas magis finita, quam vita est. Vivit enim, vivetque semper, atque etiam latius in memoria hominum & sermone versabitur, postquam ab oculis recessit...

Fuit

Fuit hoc luctuosum suis, acerbū patriæ, grave bonis omnibus. Sed ii tamen Remp. casus secuti sunt, ut mihi non erepta L. Crasso à Diis immortalibus vita, sed donata mors esse videatur. Non vidit flagrantem bello Italiam, non ardentem invidia Senatum, non luctum filiæ, non exilium generi, non, non non denique in omni genere deformatā eam civitatem, in qua ipse florentissima multum omnibus gloria præstitisset. Ego vero te, Crasse, cum vitæ flore, tum mortis opportunitate, divino consilio & ortum & extinctum esse arbitror. Nam tibi———— Cic. 3. l. de or.

O noctem mihi omni deinceps die clariorem! O numerandam candido lætitiæ calculo! vos pergite officiosæ lachrymæ, & alio nunc affectu fluite: madere gaudii rivis jam debet facies. Put. Diat. 9.

Vide Sulpitii ep. 5. l. 4, & 5. epist. 12. Lucceii. & 16. epist. Cic. Consol. Sen. ad Polyb. Marciam, Helviam matrem. Plut. ad uxorem, & ad Apollin. Hieron. ep. &c. enumeratas à J. G. Vossio, l. 3. institutionum, c. 4.

Judicem Compellandi.

CAusa hæc, te Ephoro, peragatur: parva quidem si mores nostros spectes, magna si antiquos; & sic prudentia, doctrina, authoritate tua digna, atque in parte tua. Put. Diat 9.

Dies dictus est, & tu judex, vir clarissime, ut inter nos pronuncies. Neq; superstitiose tibi causam meam commendabo, neque neglectim. Tu ingenio rectus, judicio acer, non oculis sed animo ipso Argus, veram & incorruptam sententiam per te laturus. Id. Ibid.

Itaq; si tuo unius judicio justam causam laudasse ac defendisse videar; honesto elogio clarus apud bonos, laudatusq; sum. Claritas enim, ut pulcherrime Seneca, non desiderat multa suffragia; potest & unius boni viri judicio esse contenta. Nam bonos omnes bonus unus judicat. Ibid.

Moderandi & Dijudicandi formulæ.

APud Indos præstabile quoddam genus hominum fuisse memoriæ traditum est, quos Gymnosophistas vocabant. Hi neque periti erant propagande vitis, nec inoculandæ arboris, nec proscindendi soli. Non illi norant arvum colere, vel aurum colare, non equum domare, vel taurum subigere; non ovem vel capram tondere, vel pascere. Unum pro his, & illud omnium summum, norant; Sapientiam colebant, tam magistri senes, Apul. Flor.

ſenes quam diſcipuli minores. Apud hos ubi menſa poſita, omnes adoleſcentes ex diverſis locis & officiis ad dapem convenerant, perrogabant magiſtri, quod factum, à lucis ortu ad illud diei, bonum feciſſent. Alius ſe commemoravit aliquid meditatione ſua reperiſſe, vel alterius demonſtratione dediciſſe, alius ſeſe parentibus quidpiam imperantibus obediſſe; alius ſe inter duos arbitrum delectum, ſanata ſimultate, reconciliata gratia, purgatâ ſuſpicione, amicos ex infenſis rediddiſſe. Qui nihil habuit adferre cur pranderet, impranſus ad opus foras extrudebatur.

Xenoph. Cyri pæd. 1. l. Atque utinam mihi, prandii tantum diſpendio, liceret hinc diſcedere, ac ne forte ſicut Cyrus quondam, qui puer à Magiſtro judex duobus aliis pueris datus, quorum alteri grandiori tunica erat brevis, alteri minori tunica erat longa, pronunciavit utrique magis convenire, ſi veſtes inter ſe mutarent; ſua deinde & ipſe tunica exutus, vere Gymnoſophiſta factus, verberibus excipiebatur, quod contra jus dominii nec ſecundum leges ſententiam tuliſſet: ſic & ego litis hodiernæ conſtitutus arbiter (in qua tu, Longine, majuſculorum patronus, magna voce ſonas, manuque tota, *Ineſt ſua gloria magnis?* Tu, Minuti, breviorum tueris partes, & in pedum digitos erectus exclamas, *Et ineſt ſua gratia parvis)* Theſea expectarem vindicem, ſi utrumque ad Procruſtis lectum dimenſus, alterum detruncandum, extendendum alterum pronunciarem, meritas vel me judice daturus pœnas ſententiæ ex æquo magis, quam ex juſto latæ. Sed aliam longe controverſiæ hujus dirimendæ rationem mihi ineundam video: quocirca———

Anthol. c. λ. Litem aliquando intenderat ſurdus ſurdo; ſibi trimeſtrem ædium penſionem deberi clamitans. Reus ſe illa nocte foras uſquam prodiiſſe pernegabat, ut qui domi pernox molam verſarit. Judex æque ſurdus, hunc, illum intuitus, Nam quid, inquit, ſuper hac re contenditis? Annon utrique veſtrum mater eſt? Uterque alat, jus & æquum poſtulat. Ergo ſane ſurdus non ſum; & tamen abſurdus eſſem, & dignus qui male audirem, ſi modo ex allegatis veſtris ſententiam ferre vellem, qui non ſurdi ſolum ſed & cæci. Andabatarum more digladiantes, à ratione præcipites toto erratis cœlo. Quod enim tu tantum mihi lævus abis? quid? An in Contemplationis altum? Tu vero quo tam diverſus? an in cæca Practicæ ſaxa? Quin me

me ſequimini, ad tutæ pacis & tranquillæ quietis portum ———

Plato quoties à magiſtro ſuo Socrate diſſentire lubuit, excuſare ſe ſolitus, Amicum ſibi eſſe Socratem, magis amicam Veritatem; invidiæ mox ſuæ vindicem habuit & Ariſtotelem diſcipulum, quem etiam ingratitudinis nomine Pullum vocabat equinum, ut qui, lacte ſatur materno, calcibus matrem peteret. Hic itaque ſi quando à magiſtri placitis diſcedere in animo haberet, profiteri ſolebat, Amicum ſibi eſſe Socratem, amicum Platonem, ſed maxime amicam Veritatem. Abſit modo invidia, judicio pronunciatum ſano, exemplo utili. Sic diligendi ſunt amici, ut non diligantur eorum errores. Neque enim placet naſo duci, aut auribus trahi, ut pedibus eam in alterius ſententiam non prius examinatam probe ad veritatis ſtateram. Turpe vero cum ſit, ex omnium rerum dictatore atq; domino intellectu facere mancipium alienæ libidinis: Diſcernamus quas è metallis veteris erutas attuliſtis maſſas in exploratore aurei veritatis conflatorii igne, idque ſeparatim ———

Ælian. Var. hiſt. l. 4. c. 9.

Ariſt. Eth. Nicom. l. 6. 1.

Scalig. exer. 6. ſect. 4.

——— Atque utinam mihi in manum daretur libra illa Critolai, qui cum in alteram lancem animi bona imponeret, in alteram corporis & externa; tantum propendere illam boni lancem putavit, ut terram & maria deprimeret.

Cic. 1. Tuſc. qu.

Καὶ τότε δὴ χρύσεια πατὴρ ἐτί ταινε τάλαντα.
Ἐν δ' ἐτίθει δύο κῆρε τανηλεγέος θανάτοιο.
Τὴν μὲν Ἀχιλλῆος, τὴν δ' Ἕκτορος ἱπποδάμοιο.
Ἕλκε δὲ μέσσα λαβὼν, ῥέπε Ἕκτορος αἴσιμον ἦμαρ.
Ὤχετο δ' εἰς ἀΐδαο, λίπεν δέ ἑ Φοῖβος Ἀπόλλων.

Homer Ilias χ.

Jupiter ipſe duas æquato examine lances.
Suſtinet, & fata imponit diverſa duorum:
Quem damnet labor, & quo vergat pondere lethum.

Virgil. Æn. 12.

Περὶ μὲν τῆς ῥηθήσεσθαι μέλλοντος, ἀμφίδοξός εἰμι καὶ διχογνώμων, καὶ τῇ δὲ κἀκεῖσε κλίνων ὡς ἐπὶ πλάστιγγος πρὸς οὐδέτερον ῥέψαι δύναμαι, πολὺ δ' ὄκνος ἔχει με καὶ τῆς εἰσηγήσεως καὶ τῆς ἀποτροπῆς.

Plutarch. de educat. puer.

Veritatem, quæ (ut opinabatur Democritus) in profundo merſa puteo latet, vos bini quaſi ſitulæ, aut gemini φρεάντλεις certatim vicaria opera eaque ſtrenua, eruere laboraviſtis. Ad quam quia uterque

ſumma

ſumma fiducia affectare videri vultis, videamus & nos, ne forte, quod fieri ſolet, altercando amittatur veritas, utrum remota erroris nebula, ſublato opinionis velo, ſedato denique affectuum vento, pura illa ſit, ſimplex & ſincera, uti prætenditis. Primum itaque prodeat———

Diog. Laert. l. 1.

Chilo jam ætate provectus, dum modo vitæ anteactæ virtutibus vellet frui, modo vitia recenſere, ut cenſura ſua in ea animadverteret, dixit: Se ſibi per totam vitam non conſcium fuiſſe ingratitudinis; una tamen re ſe modice moveri, quod cum ſemel inter amicos illi judicandum eſſet, neque contra jus agere aliquid aut decernere vellet, perſuaſerit amico judicium à ſe provocaret; ut ſic nimirum utrumque, legem & amicum ſervaret———

Plutarch. Apoph.

Themiſtocles à duobus amicis ſuis cooptatus litis æſtimandæ dijudicandæque arbiter, ingrati muneris invidiam declinare volens, judicium averſatus eſt, inquiens. Nolle ſe ex amico tranſire in judicem, ne ex amico jam utriuſque, cogeretur in alterius tranſire inimicum———

Simonidi petenti à Themiſtocle ut in cauſa quadam iniquè judicaret: Neq; tu, inquit, ſi præter modos caneres, bonus eſſe poeta; neque ego, ſi præter leges quid decernerem, magiſtratus probus———

Xenophon, Ἀπομνημόνευμ.

In deſerto hoc bivio cum Hercule anceps animi hæreo. Hinc mollis mihi ſeſe offert viaroſis violiſq; conſita: illinc ardua via & acclivis intercluditur dumis ſpiniſque aſpera. Utram tandem inſiſtam à Virtute & Voluptate, luculenta utrinque oratione admonitus, vixdum conſtat. Tu comes blanda hortaris———

Homer Odyſſ. x.

Arist. Eth. Nicom. l. 2. c. 8.

Unde oculis meis repente oborta in tam clara luce caligo? Unde menti ſtupor, cordi genibuſq; tremor? Mihi ipſi qui vobis moderator datus ſum, moderamine opus eſt. Quis me Typhis, quis Deus geminis hiſce interceptum monſtris expediet? *Hac rabioſa premit canis, hac lutulenta ruit ſus.* Hinc latrat ſæva *Luxus* Scylla, inde vorat vomitq; *Avaritiæ* Charybdis. Quis mihi dabit, inter vaſtum gurgitem atque infamem naufragiis ſcopulum, iter tenere medium? Tu mihi ſola Ratio, Circe, Calypſo, Heleno potior, dictabis medium; Νῦν δὲ τ χαλεπῦ ἢ κυμαῖο ἐκ-

τὸν

τὸ εἴργειν, per illud potius extremum in quo minus peccatur, à quo plus imminet periculi, ad portum tendere;

——————ἐπειὴ πολὺ φέρτερόν ἐστιν.
Ἓξ ἑτάρους ἐν νηὶ ποθήμεναι ἢ ἅμα πάντας.

In contentione Divitiarum, Nobilitatis, Honoris, Voluptatis, Scientiæ, Virtutis, &c. de summa felicitatis sede, poterit Moderator ab initio usurpare, aut etiam in orationem prosam solvere illud Lucretii.

Suave, mari magno turbantibus æquora ventis, Lib. 2.
E terra magnum alterius spectare laborem:
Non quia vexari quenquam est jucunda voluptas,
Sed quibus ipse malis careas, quia cernere suave est.
Suave etiam belli certamina magna tueri
Per campos instructa, tua sine parte pericli.
Sed nil dulcius est, bene quam munita tenere
Edita doctrina sapientum templa serena:
Despicere unde queas alios, passimque videre
Errare, atque viam palanteis quærere vitæ:
Certare ingenio, contendere nobilitate:
Noctes atque dies niti præstante labore
Ad summas emergere opes, rerumque potiri.
O miseras hominum mentes! O pectora cæca!
Qualibus in tenebris vita, &c.

Optimo sane consilio eductæ utrinq; copiæ, summa arte instructæ acies vestræ concurrerunt fortiter, dimicarunt strenue; obstinatis usque adeo animis obnixæ non cedere *dum gravis aut has, Aut has versa fuga victor dare terga coegit.* Faxo tamen ut *motus hosce animorum atque hæc certamina tanta Pulveris exigui jactu compressa quiescant.* Proinde è ductoribus acie revocatis, deterior qui visus detractis pinnis discet humi serpere; melior *vacua regnabit in aula,* & triumphans *caput inter nubila condet*——— Ex Virg. 4. Georg.

Vipereos agnosco dentes, & lethali prætincta veneno semina. Colchica hæc sementis, ubi è serpentinis dentibus nati terrigenæ, in sua, in parentis viscera infestis animis armatas convertunt manus. Neque enim nisi literis instructi, & eloquentia delibuti illarum castra obsidere, hujus arcem oppugnare potuissetis aut atiam ausi fuissetis. Quum tamen destructum itis sic eloquenter, ut vel hoc ipso adstruatis, quo destruere præsumitis. Ita nihil eloquentiam destruere præter Ex Ovid. 7. Metam.

præter eloquentiam poteſt: ideoque nec ipſa poteſt, quoniam ſcilicet hoc quoque poteſt quod omnino non poteſt. Ne tamen Cadmea forte victoria rem ad internecionem plane ducat; jam tempus adeóque diſcrimen poſtulat, ut ſcilicem meum in medios jaculatus hoſtes, depulſum ab eloquentia Martem in ipſos convertam. Inteſtini itaq; ferri licenriam vel ſic dearmatum venio.

Put. diatr. 7. Militiam ſi intuemur; non turba, ſed diſciplina ad victoriam facit; non quam multi, ſed quam boni pugnent; etiam in oratione ſtabit victoria non à numero & multitudine, ſed robore & vi argumentorum.

Huc mentem adhibeatis, juſtáne an injuſta dicam, hoc enim Judicis officium eſt, Rhetoris autem vera loqui.

Medorum judices, ferebant prætextas vittatas loris, & in capite tiaram. Atque hinc tiara cuique, cui appendat ad ſiniſtrum latus opus è margaritis fimbriatum, alteram aurem ejus qui geſtat obtegens. Quibus ſignificabant, aurem quidem retectam accuſatoribus dari, tectam vero accuſatis ſed abſentibus reſervari.

Philippus inter duos malos judex conſtitutus, alteri ut è Macedonia abiret, alteri ut eum perſequeretur, imperavit.

Mercurio deferenti pomum Eridos, Jeviſque mandatum, reſpondet Paris. Videte autem quale à me judicium expectet vel etiam exigat, qui de me prius tam inique judicavit, hominum deorumque moderator ſummus. Qua enim fiducia mortali ego, utique opilio & è plebe bubſequa, cujus neque fori neque ſubſellii res eſt, quæ in certamen venit; decernam hanc litem anxiam & ancipitem de immortalium dearum forma? quarum etiam præſentiam tremulo horore expaveſco, nondum ſatis aut mitiſſimo ipſarum aſpectu, aut molliſſimo vocalis dei affamine confirmatus. Quantò melius ipſe ſibimet ſumpſiſſet hunc judicii calculum, formarum ſpectator elegans, cupitor ardens, potitor notus? Sed video quid velit; declinare ſcilicet, & à ſe amovere vult tantæ dijudicationis invidiam, & in me tandem derivare. Jam olim docuerunt me rex ille aſininis donatus auribus, & vates oculis mulctatus, quam periculoſe machinæ ſubeat aleam, quicunq; veſtris dirimendis controverſiis arbiter adſcitus fuerit. Quod ego vos, ſereniſſimæ dominæ, oratas exoratas velim, quoniam Jovis ſummi nullatenus per hunc Argicidam

gicidam diffugere authoritatem licet, ut ſententia (quod factu neceſſe eſt) ſecundum unam pronunciata, reliquæ duæ ſpe ſua fruſtratæ, me conjugis patriſque veſtri ſortitione judicem electum, rejectione veſtra non improbatum, nec offenſa excipiatis, nec odio aut vindicta proſecutum eatis. Agite igitur pulcherrima numina, veſtras perorate cauſas, veſtras prædicate dotes, namque hinc etiam venuſtatis commendatio, formæ conciliatio; dum ego interea temporis, me recolligo, totuſque divino huic ſpectaculo addictus, exactiori luſtratione ſingulas & ſingulares formas rimer, penſioreque examine de iis judicem.

Papæ! quale ſpectaculum, quanta pulchritudo, quæ undique voluptas? hic certè eſt, ubi Argus fieri velim, quo tot ſimul oculis tanta devorem gaudia. Quam venerabile & regium fulget præſtringitque tum oculorum tum animi aciem Saturno digna proles, Jove matrona, oculis veneranda, ulnis candida? quam inſuper imperiis pollens, quam muneribus potens, diademate caput cincta, ſceptro innixa, divûm incedit Regina, & vera inceſſu patet Dea? par rotandis cœlis, regendis terris, calcandis inferis: quo æquior (ita mihi faveat Saturnius) factus ſum Ixione tam divinam formam ambienti, totamque cui affixus ſequiturque fugitque vel uno illius amplexu, utcunque per ſubmiſſam nubem imaginario, redimere præoptem. Illa verò, quam ex facie agnoſcas, conſilii æque ac fortitudinis dominam, ex galeæ cono, oleaginâ redimito corona, lauro tamen præcincta; ſciàs belli paciſque mediam: namque & ægidem quatit, & haſtam vibrat, patris æmulata fulmen armipotens virago, belli ſpolia, paciſque firmamenta præ ſe ferens: medio tamen inter gratiam & terrorem tenore, nullis in obſequiis votiſque expetenda, niſi in perpetem & pertinacem juráſſet virginitatem. Sed & hæc, dii boni! quam egregio decore conſpicua? neque ex parte ſpecioſa, ſed tota amabilis, amicabilis, admirabilis, divumque hominumque voluptas alma Venus, intecto corpore perfectam formoſitatem profeſſa, colore in ſpeciem diviſo teſtata ortum; candida, quod cœlo demeat: cærula quod mari remeat. Erubeſcunt punicantes in genis roſæ, horrent ſororiantes ſub pectus mamillæ, liventes paſſim per cutim tranſlucent venulæ, per diffuſas undique ambroſias comas renident humeri eburnei; quam denique vel ſic, neque gemmato ceſto cinctam, neque

Orationes trium Dearum excipit hæc Paridis ſententia. Quam ſi placere ſenſero, & illas & alias hujuſce generis dabit iterata editio.

neque Gratiis gratissimis comitatam, neque suis cupidinibus circumfusam, commendat dulcis risus, non dedecet ipse nævus, & supra omnia apud me valet ipsius oratio; qua se mihi daturam nuptui pollicetur quandam forma præcipuam, suique similem, candidam utpote è Jove cygno satam, teneram ut quæ in ovo nutrita fuerit. Valeat itaque imperandi libido, facessat bellicæ gloriæ sitis; habendam in hoc certamine rationem pulchritudinis, monent & Jovis jussa, & Mercurii mandata, & ipsius aurei pomi inscriptio, *Pulchra capiat.* Hoc igitur cape tuo jure, O Venus,

Nam tua forma deam, me judice, vincit utramque.

Et alias discernendi litium formulas, litem secundum alteram partem dandi, vel ampliandi, licebit affingere ex judicio Dolabellæ, & rejectione mulieris Smyrneæ ad Areopagitas. A.Gel. 12.l. 6.c. ex Val. Max. 8.l.vid. & judicium Galatium Val.Max.2.l.8. c. Licinii Fimbriæ, l.7. c.2. Jul.Cæs. Sen.de benef. 5. l. 24.c. Philippi & mulieris Val.Max. 6.l. 2.c. Cambysis, l. 6. 3.c. Claudii de muliere non agnoscente filium, Suet. Claud. 15.c. Alexander alteram occludebat aurem, reo sc. reservatam. *Qui statuit aliquid parte inaudita altera, Æquũ licet statuerit, haud æquus fuerit.* De judicis officio in litibus. A. Gel. 14. l. 2. cap. & 4. cap. & Cic. pro. A. Cluentio. Judicium Pop. Rom. parum honestum inter Ardeates & Aricinos. Liv. 1. 3. & Val. Max. 7. lib. 3.c. Ampliationis, N.L. *non liquet.* Asconius, Cicero, Liv. &c. Ptolomæi, Ælian. Var.hist. lib.14. cap.43. Philippi dormitantis Plut. Apophth.

I N-

INDEX
POETICUS,

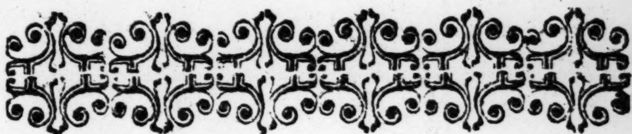
COMMONSTRANS

Deſcriptiones, Comparationes, Alluſiones, Ritus, Locos communes, Fabulas illuſtriores, *&c.*

Quæ habentur apud Poetas, veteres & recentiores, majorum & minorum gentium.

LONDONI,

Impenſis *JOH. WRIGHT*, proſtantque apud eum, in vico vulgo vocato Little Britain. 1676.

INDEX POETICUS.

A

A 2 nal

Amellus flos, *Virg. Ge.* iv. 271.

Amens, *Virg.* iv. 642. *Ovid. Met.* iv. 502. *alibi.*

Amicus & amicitia certa, *Virg.* vi. 158. *Ovid. Trist* i. *el.* 2. *vers.* 63. *Ovid. Trist.* i. *el.* 4. *Dan. Heins.* i. *sylv.* 3. *Zevecotius*, i. *el.* 6.

Amicorum prevaricator, *Hor. Sat.* i. 4.

Amicus ollaris, *Martial.* ix. 15.

Amicorum paria, *Ovid. de Ponto.* iii. *el.* 2. *vers.* 57. *Manil.* ii. 599. *Claud. in Rufin.* i. 107.

Amicitia requirit par, *Martial.* vi. 11.

Amicitiæ fides violata. Amicitia fortunam sequitur, *Ovid. Trist* i. *el.* 7. *de Ponto.* i. *el.* 3. *Petron.* 8. *metr. Plaut. Stichus* : *act.* 4. *sc.* i. 14.

Amicorum desiderium, *Buchanan. eleg.* 4. & *Silv.* 2.

Ammonis templum, *Lucan.* ix. 511.

Amœnus locus, *Virg.* ix. *Ecl.* 40. *Culex.* 120 *Ovid. de Arte.* iii. 667. *Stat.* i. *Sylv* 3. *vers.* 5. *Petron.* 20. *metr. Martial.* x. 30. *Claud. rapt. Pros.* ii. 101. *Sidonius carm* xi. *Epith.* 6. *N. Reusner. eleg. ad And. Crusium. Francisci Moncæi Paradisus. Simon Eg rius Sylv. Grotius.* 2. *Epigr. Barlæi Hortulus Leyd. Idem.* ii. *el.* 3. *Gruterfr. Torinus* i. *p.* 3. *Jac. Gaddius*, i. 14. *Casimirus Sarb. Epod.* 1.

Amor, *Virg* iv. 1 *Lucr.* i. 473. *Heinsii Scholium sive Hymnus in Amorem.*

comp. tonitrui, *Virg.* viii. 388.

ex luxu & otio nascitur, *Virg.* i. 689. *Ovid. Remed.* i. 139. *Remed.* ii. 350. *Ovid. Metam.* iv. 302. *Sen. Hippol.* 203. *Octav.* 545. *Sil.* xi. 386.

ex affectu nascitur, *Virg.* i. 721.

Ejus vis, *Plaut. Asin. act.* i. *sc.* iii. *vers.* 4. *Mercator act.* v. *sc.* ii. *vers.* 10. *Virg. Georg.* iii. 243. *Æn.* iv. 80. *Tibul.* iii. *eleg.* 4. *Propert.* ii. *el.* 7 *Sen. Hippol.* 272. *Octav.* 797. *Sil.* xi. 399. *Claud. rapt. Pr serp.* i. 226. *Bapt. Spagnolus. Titus Strozza. Herc. Strozza. P. Melissus el g. Baudius Far. Sylv.* i. *Paling. cancer. Barlæus in nuptias Adr. Blyenburgii. Alabastri Roxana, chorus.*

Amor insanus, *Virg.* 10. *ecl.* 44. *Hor. Sat.* ii. 3. *Propert.* ii. *el.* 1. *Sen. Hippol.* 99, 358. *Stat. Achilleid.* i. 301.

Amor militia, *Ovid. Amor.* i. *el.* 9 *de Arte.* ii. 233.

Hortus Amorum, *Damas. Blyenburgius.*

Amor sui ; Φιλαυτία, *Catul.* 22. *Ovid Met.* iii. 424. *Barb. Urban. PP.* 253.

Amor optimum condimentum. *Plauti Casina act.* ii. *sc.* iii. *v.* 1.

Amoris miseriæ, *Plauti Cistel. act.* ii *sc.* i. *vers.* 1. *Mercator. act.* i *sc.* i. *v.* 18. *act.* iii. *sc.* iv. *v.* i. *Trinummus. act.* ii. *sc.* ii. 10.

Anchora, *Virg.* vi. 4.

Ancile, *Ovid. Fast.* iii. 371.

Andromedæ fab. *Man.* v. 534.

Anguis *vid.* Serpens, *Virg.* II, 203. v, 84. *Ovid. Met.* III. 31. VII, 150. *Claud. de rapt. Proserp.* I, 182.

Pressus, *Virg.* II, 379. v, 273.

Nitidus juventa, *Virg.* II, 471. *Lucr.* IV, 54. *Stat. Theb.* IV, 95. *Sil.* XII. 8.

Animum cole, & animi bona, *Ovid. de Arte*, II, 119. *de Remed.* I, 127. *Ovid. Trist.* III. *el.* 7. *vers.* 43. *Plaut. Pænulus, act.* I, *sc.* II, 83. *Paling. sagitt. Gotofr. Torinus.* VII, *p.* 135. *Casimirus Sarb.* III, *lyr.* 23. *od.*

Animi magnum ausum, *Virg.* IX, 181.

Anni quatuor partes, *Lucr.* V, 737. *Ovid. Met.* II, 27. XV, 200. *Sen. Hippol.* 963. *Lucan.* I, 15. *epigr. Virgilio adscrip. Cunradini epigr.*

Anni ineuntis auspicia & vota, (*vide* Calendæ Jan. *&* Strena,) *Claud. tert. Cons. Honorii.* 1. *de cons. Probini & Olyb.* 6. *de Laud. Stilic.* II, 454. *Auson. Edyl.* 9. *Heinsius Iamb. ad annum Jo. Somm. Poemat.*

Annibal, *Sil. Ital. & Juvenal.* X, *Sat.* 147. *Sidonius, carm.* II, 300.

Annulus, *Hug. Grotii Dactyliotheca Gorlei.*

Ansancti valles, *Virg.* VII. 565.

Anthropophagi, *Juv. Sat.* XV.

Antipodes, *Lucr.* I, 1048.

Aper, Comp. *Virg.* X, 707. *Sil.* I, 421. *Jan. Pannonius eleg.* 18. Calydonius, *Ovid. Metam.* VIII, 281.

Apes, earum cura & ratio, *Virg. Ge.* IV, 8. *Æn.* I, 434. *Claud. rapt. Proserp.* II, 124. *Dan. Heinsius*, III, *sylv. Casimirus Sarb.* III, *lyric.* 15. *od. Gazæi pia hilaria. p.* 21. Examen. *Virg.* VII, 64. *Claud.* VI, *Cons. Honorii.* 259.

Pugna, *Virg. Ge.* IV, 67. *Jos. Iscanus*, IV, 19.

Natura, Politeia, Labor, *Virg. Geor.* IV, 149. *Æn.* VI, 707.

Apollo, *Virg.* IV, 144.

Aponus fons, *Claud. Epig.*

Apotheosis, *Virg.* 5. *ecl.* 56.

Sacra, *Prud.* Ἀποθέωσις. *Barlæi Manes Auriaci*, *v.* 325.

Cœlo adscriptus, in cœlum receptus, *Claud. tert. Cons. Honorii*, 162.

Apotheoseωs vanitas, *Prudentius contra Symmachum*, *Jos. Iscanus*, III, 455.

Aquæ Medicæ, *Claudian. Aponus, Epigr.*

Aqua Memmia, *Passeratius* 13.

Aquila. comp. *Virg.* IX, 563. *Sannazarius de partu Virg.* I, 428. *Salust. Barthasius*, V, *lib. Heb.* 2. *Casimirus Sarb.* II. *lyric.* 20. *od.*

rapiens Ganymedem, *Virg.* V, 252. *Stat. Theb.* I. 549.

rapiens Serpentem, *Virg.* XI, 751. *Ovid. Met.* IV, 362. 714. *Sil.* XII, 51.

Augurium, *Virg.* XII, 257. *Sil.* XVII, 52.

Explorans pullos ad solem, *Lucan*, IX, 903. *Sil*, X, 108. *Claud. præf. ad Paneg. de tertio cons. Honorii.*

Balneum,

Balneum, *vid.* Thermæ, *Stat.* i. *Sylv.* 3. *vers.* 43. *Sylv.* 5. *Sidon. carm.* xviii.

Barbarus, *Virg.* i. 571.

Basia, *Catul. epigr. Janus Dousa. Joannes Secund. Jan. Lernutius. Sannazar. Ep.*

Batrachomyomachia, bellum ranarum cum muribus, *ex Homero, Henr. Smetius, Elisius Calentin. tribus lib.*

Baucis & Philemon, *Ovid. Met.* viii. 634.

Bellatrix cultu Amazonio, *Virg.* vii. 805. *Jos. Iscanus*, vi. 565 589.

Bellona, *Sil.* v. 220. *Claud. in Eutrop.* ii. 143.

Bellum, *Titul.* i. *el. Ovid. Fast.* i. 703. *Sen. Hippol.* 536. *Sen. Thyestes* 551. *Sen. Theb.* 389. *Virg. Culex.* 27.

Belli portenta, *Virg. Ge.* i. 469.

Bellicus apparatus, *Virg.* viii. 1. *Senec. Theb.* 389. *Lucan.* vii. 139. *Stat. Theb.* iii 578. *Achilleid.* i. 425. *Sil.* iv. 9. *Petron.* x. i. *metr. Jos. Iscanus*, i. 307. iv. 275. *Baudius, od.* ii. *lib.* i. *Barlæus Panegyr. Fred. Henric. Barlæi Sylva Ducis, Caussini Solyma act.* ii.

Belli miseri eventus, *Virg. Georg.* i. 505. *Hor. od.* ii. 1. *Ovid. Trist.* iii. *el.* 10. *vers.* 53. *Senec. Herc. Fur.* 365. *Sen. Theb.* 546, 625. *Lucan.* i. 24. *Sil.* xv. 521. *Claud. in Rufin.* ii. 36, 59. *Jos. Iscanus.* iv. 342. *Barclai Euphorm.* ii. *metr.* 2.

Vide Mars & Comitatus.

Bellum dulce inexpertis, *Virg.* xi. 153.

Bellum indicitur, *Virg.* vii. 469.

In Bello consilium, *Baud.* iii. *Iamb. ad Jac. Eudium.*

Belli & exercituum conflictus, pugna commissa, *Plaut. Amphitr.* i. *sc.* i. *v.* 62. *Virg.* vii. 525. *Lucret.* ii. 324. *Hor. od.* ii. 1. *Lucan.* vii. 475. *Stat. Theb.* vi. 416. viii. 386, 397. *Sylv.* ix. 320, 353. xvii. 391. *Val. Flacc.* vi. 182. *Jos. Iscanus*, v. 140. *Barlæi Sylva Ducis.*

Bellum civile, *Virg.* vi. 832. *Hor. od.* ii. 1. *Epod.* 16. *Lucan* i, 1. *&c.* iv. 169. *Claudian. in Eutrop.* ii. 575. vi. *consulat. Honorii.* 399. *Baud.* i. *Oratio Veturiæ. Jac. Gaddius*, i. 8.

Bellicæ machinæ, *Lucan*, iii. 455, 490. *Heinsii Herodes*, *chor.* ii.

Jos. secundus, ii. *el.* 11. *invehitur* in tormentorum inventorem. Describit *Barlæus in obsid. Sylvæ Ducis*, *Jac. Gaddius* ii. 5.

Bellicæ gloriæ Nemesis, *Juvenal.* x. *Sat.* 133.

Belluæ ad Bellum comparatæ, *Lucr.* v. 1310.

Bibendi ars, *Vinc. opsopæum.*

Bibliotheca, *Passeratius*, ii. *strena.*

Bison, *Nat. Com.* iii *venat.*

Bombyx, *Hieron. vide lib. duo. Gazæi pia hilaria. p.* 22.

Bonum, ubi & quid sit ignorantes, quærimus, *Boeth.* iii. 8. *metr.*

Boreas, *Virg. Georg.* iii. 196. *Ovid. Met.* vi 691. *Claud. rapt. Proserp.* i. 70.

Curule, *Virg.* v, 144. *Sil.* xvi. 314. *Manil.* v, 74. *Sidonius carm.* xxiii, 314.

Navale, *Virg.* v, 111.

Gladiatorium, *Sil.* xvi, 526.

Singulare, *Virg.* xii, 116. *Sil.* xiii, 311. *Joseph. Iscan.* v. 488. vi, 630. *Famian. Strada.* ii, 6. *prolus. poetic. academicæ.*

Super Armis Achilles, *Ovid. Met.* xiii. 621.

Cervus, *Virg.* vii, 484. *Stat. Theb.* v, 165. *Sil.* xiii, 116. *Jan. Pannonius, eleg.* 18. *Natalis Comes,* iii, *venat.*

Ceſtos Veneris, *Claudian. in nuptiis Honorii & Mariæ,* 114.

Cete, *Val. Flacc.* ii, 500. *Manil.* v, 565.

Chaos, *Ovid. Metam.* i, 6. *Ovid. Faſt.* i, 103. *Sen. Thyeſt.* 830.

Charon, *Virg.* vi, 298. *Sen. Oed.* 166. *Sen. Herc. Fu.* 763.

Chartæ inventio, *Rhitterſhuſii varia. Tho. Readi Inventa adeſpota.*

Charybdis, *Virg.* iii. 419.

Chimæra, *Ovid. Metam.* ix, 738.

Cryſtallus, *Claud. Epig. var. Sidonius carm.* xi, *Epithalam.* 94.

Ciconia, *Cornelius Muſius, Gallus Chrudimenus.*

Circe, *Virg.* vii, 11. *Ovid. Met.* xiv, 254.

Circus, *Ovid. Amor.* iii, *el.* 2. *de Arte,* i, 135. *Juvenal.* xi, 192.

Citharœdus, *Tibul.* iii, *el.* 4.

Civis bonus, *vid.* vir bonus *Sidonius carm.* vii, 566.

Claſſis, *Virg.* x, 155. *Sidonius carm.* v, 454. *Joſ. Iſcanus,* v, 315.

Clementia, *Ovid. Triſt.* ii, 33. *verſ.* 111, *el.* 5. *verſ.* 33. *de Ponto.* i, *el.* 3. *verſ.* 53. *Stat. Theb.* xii, 492. *Claud.* 4. *Conſ. Honorii,* 113. *de conſ. Mallii.* 120. *de laud. Stilic.* ii, 6. *Epiſt. ad Hadrianum,* 1. *Barlæi Brit. Triumph.* 329. *Octav. Mininus: Heinſii Herodes, act.* 3. *Cauſſini Felicitas act.* 1.

Cleopatra, *Her. od.* i, 37. *Epod,* 9. *Propert.* iii, 9. iv, 6.

Clientes ſportulam emeriti, *Juvenal. Sat.* i, 96. Cœnæ injuria excepti, *Sat.* v, *Mart. ep. paſſim, Plauti Menechmi act.* iv. *ſc.* ii, *v.* 1.

Clypeus, ſcutum, *Virg.* x, 483.

Æneæ, *Virg.* viii, 447, 626.

Cœcitas, *Eryc. Puteani Muſarum ferculum.*

Cœli regia, *Ovid. Met.* i, 169. *Sannazarius de partu virginis, l.* 444.

Cœlum ſuſpice. Cœleſtem perdit Eurydicen, qui in terra & Tartaris quærit, *Boeth.* iii, 12. *metr.* & iv, 1. *metr. Zevecotius,* 1, *el.* 10. *Ejuſdem Maria Græca,* iv, *act. Ejuſdem Roſimunda, Chorus,* ii, *Got. Torinus,* v, *p.* 99.

Cœleſtia certo procedunt corpora curſu, *Boeth.* iv, 6. *metr.*

Cœlibatus, *Virg.* iv, 32.

Cognomina, *Ov. Faſt.* i, 507.

Cornu-

Cornu Acheloi, cornu copia, *Ovid. Met.* ix. 85.

Coronæ, *Ovid. Fast.* v. 339. *Claud. laus* Serenæ, 181. *Sidon. carm.* v. 594.

Crambe, *Jac. August. Thuanus.*

Crepusculum, *Ovid. Met.* iv. 399.

Cruciatus, tormenta, *Hor. od.* i. 35. *Sil.* i. 172. vi. 539. *Plaut. Asinar. act.* iii. *sc.* ii. *v.* 4. *Barlæus* ii. *el.* 5. *Caussini Felicitas, trag.* 1. *act.* & 3. *act.*

Crudelis & crudelitas, *Sen. Troad.* 1103. *Sil.* xiv. 528. *Juvenal.* xiv. Sat. 15. *Claud. in Rufin.* i. 234. *Sidon. carm.* xxii. 1. *Berg. Pontii, Caussini Theodoricus* 4. *act.* *Elpid. Casimirus sarb.* ii. *lyr.* 24. *od.*

Cuculus, *Gazæi pia hilaria,* p. 23.

Culex, *Virg. Angel. Politianus* 12. *el. epist. Cælius Calcagninus.*

Culex electro inclusus, *Jo. Jacomotus. Christoph. Manlius.*

Cupido, *Ovid. Met.* v. 365. *Sen. Hipp.* 185. *Herc. Oet.* 540. *Sil.* vii. 444. *Claud. de nuptiis* Honorii & *Mariæ*, 73. & 112. *Epigr. de Magnete. Paling. Cancer.*

Cupido Cruci affixus, *Auson. Edyll.* 6.

Cupidinis tela, *Ovid. Met.* i. 468.

Cupidinis asseclæ, *Claud. de nuptiis Honorii & Mariæ,* 77.

Cura comes adsidet, *allus. Virg.* iv. 67. *Hor. od.* ii. 16.

Cura facit canos, *Boeth.* i. 1. *metr.*

Curis mens hebet, *Boeth.* i. 2. *metr.*

Curiosus in re aliena, *Plaut. Stichus. act.* ii. *sc.* i. *v.* 44.

Currus veliferi, *Hug. Grotius* ii. *Epigr.*

Cyaneæ, *vide* Symplegades.

Cybele, *Catul.* 64. *Ovid. Fast.* iv. 262.

Cibeles sacra, *Lucr.* ii. 618. *Sil.* xvii. 17. *Claud. rapt. Pros.* ii. 267.

Cyclopes, *Virg. Georg.* iv. 170. *Æn.* iii. 644. viii. 424. *Caussini trag. Felicitas,* 3 *act. Synopsis.*

Cygnus, *Virg.* i. 397. xi. 456. *Ovid. Metam.* ii. 373. *Posseratius* 32.

Cymba, *Barcl. Argenis,* ii. *metr.* 8.

Cynegeticon, *vide* Venatus.

D

DÆdalus, *vide* Icarus.

Danaides, *Hor. od.* iii. 11.

Daphnes Fab. *Ovid. Met.* i. 452.

Dedicatio, *Virg.* 9. *ecl.* 8. *Ge.* i. 24. iii. 10. *Catul.* i. *ep. Martial.* iii. 2. *Auson. præfat.*

Degeneratio in pejus, *Virg. Georg.* i. 198. *Horat. od.* iii. 6. *Boeth.* iii. 6. *metr.*

Degeneratio hominum in pecudes, *Claudian. rapt. Pros.* iii. 41.

Deliquium

Deliquium animæ, *Virg.* iv, 389. *Ovid. Trist.* i, *el.* 3. *verf.* 89. *Jos. Iscanus*, vi, 540.

Delos, *Virg.* iii, 73. *Petron. Fragm.* Delos jam ftabilis, &c.

Delphines, *Virg.* v, 594. *Ovid. Met.* iii, 672. *Curradini Phaleucia. Saluft. Bartaf.* ii.

Defperatio, *Virg.* ii, 354. *Claud. in Rufin.* ii, 18.

In Detractorem, *vide* Maledicentia.

Deus omnium conditor, libere agens, *Sen. Hippol.* 956. *Boeth.* i, 5. *metr.* iii, 9. *metr.* iv, 6. *metr. Sannazarius de partu virgin.* iii, 467. *Paling. fagitt. Zevecotii Maria Græca, act.* i, *fc.* 1. *Heinfii Herodes, act.* i, *fc.* 1. Dii gentium, *ibid. Cauffini Nebuchodonofor, act.* i, *Got. Torinus*, v, *p.* 89.

Deus omnia videt fimul; omnifcius, *Boeth.* i, 5. *metr. Cauffini Nebuchodonofor Act.* ii.

Deo cede, *Virg.* v, 455. terra marique impenditur labor, ut vana confequamur, Impendendus homo eft, effe ut deus poffit in ipfo, *Manil.* iv, 389.

Deorum fuga, infequente Typhœo, *Ovid. Met.* v, 321. *Barclaii Argenis*, i, *metr.* 6.

Diana, *Virg.* i, 503. *Sen. Hippol.* 405. *Agam.* 352. *Claud. rapt. Prof.* ii, 27. *Barclaii Argenis*, ii, *metr.* 5.

Dianæ Comites, *Claud. de laud.*

Dictamnum, *Virg.* xii, 412.

Dies, *Ovid. Met.* xv, 190.

Dies faufti & infaufti, *Virg. Georg.* i, 277.

Dies lætus, *Perf.* ii, 1. *Claud. conf. Probini & Olyb.* v.

Dies anniverfarius, *Virg.* v. 49.

Difficile quod pulchrum, *Claud. Fefcenn. in nuptiis Honorii & Mariæ*, 105. *Barlæi Manes Auriaci*, v, 177.

Diluculum, *Stat. Theb.* iii, 33, 684. viii, 251.

Diluvium, *Hor. od.* i, 2. *Ovid. Met.* i, 260. *Jo. Secundus Sylva*, 2. *Jani Pannonii eleg.* 7. *Barlæus in nuptias, Adr. Blyenburgii, Barlæus* i, *eleg.* 4.

Diræ, *vid.* imprecatio.

Difciplina dura, *vid.* Educatio afpera.

Difcordia, *Petron.* 16. *Metr. vid.* Mars & Comitatus, *Barcl. Euphorm.* i, *metr.* 9.

Dives & Divitiæ, *Tibul.* ii, *el.* 4. iv, *el.* 2. *Lucan.* vii, 755. *Stat.* i, *Sylv.* 2. *verf.* 122. iii, *Sylv.* 3. *verf.* 88. *Claud. in Rufin.* ii, 134. *in Eutrop.* i, 226. *tert. Conf. Honorii*, 216. *Boeth.* iii, 10. *metr.*

Dives eft qui parvo beatus nil cupit, *Horat.* ii, *od.* 2, 16, 18. iii, *od.* 16. *Sat.* ii, 5. *Bauhufius* ii, *lib. epigr.* & iv, Quis dives?

Divitiæ non expetendæ quia miferæ. *Juvenal.* x, *Sat.* 12. *Palingen. aries.*

Divitiarum contemptus, *Virg.* viii, 364. *Tibul.* iii, *eleg.* 3. *Sidonius carm.* vii, 231.

Divitiarum quis modus, *Juvenal.* xiv, *Sat.* 315.

Usus, *Hor. Sat.* i, 1,2,3. *Barlæus in Eucharistico ad Comitem Penbrock.*

Divitiæ vitiorum ministræ, *Juvenal.* vi, *Sat.* 299. *Martial.* v, 13.

Vivos cruciant mortuos deserunt, *Boeth.* iii, *metr.*

Divitum fastus & neglectus pauperum, *Juvenal.* 6. *Sat.* 1. *Martial.* ii, 44, 46.

In male Doctos, *Lubini Satyra.*

Dolor fortissima frangit pectora, *Senec. Herc. Oet.* 1279.

Dolus, *Virg.* ii. 389.

Dona fallacia, *Virg.* 2. 49.

Dos optima, *Plaut. Amph. Act.* ii, *sc.* ii, *v.* 299. *Aulid. act.* iii, *sc.* v, *v.* 5.

Druidæ, *Lucan.* i. 446.

Dubius animus, *Virg.* iv, 280.

Comp. aquæ tremulæ sole repercussæ, *Virg.* viii, 21. procelloso mari. *Heinsii Herodes, act.* 4. *sc.* 3. turbini puerili, *ibid.* Charybdi *ibid.*

Durus, *Catul.* 64. *Virg. Æn.* iv, 365. *Tibul.* iii, *el.* 4. *Ovid. Trist.* i, *el.* 7. *vers.* 38. *Ovid. Trist.* iii, *el.* 11. *vers.* 3. *Claud. rapt. Pros.* iii, 98. 104. *Barlæus*, i, *el.* 15. *Druræi Aluredus*, iv, *act.* 17. *sc. Heinsii Herodes, act.* v, *sc.* 2.

Dux prudens & strenuus, *Claud. bell. Get.* 114. *Sidonius carm.* v, 516. *Caudius*, iii, *Iambic. ad Mauricium à Nassau.*

Dux imbellis & mollis, *Claud. bell. Gildon.* 444.

Dux exemplo præit, *Lucan.* ix, 380. *Sil.* i, 239. *Sidonius carm.* v, 551. *Claud.* iv, *cons. Honorii*, 342.

E

EBrietas, *Lucr.* iii, 479. *Hor. od.* i, 18. *Ov. Met.* i, *alus.* 721. *Theod. Bezæ Cato. Nic. Frischlinus. Seb. Hornmoldus. Jan. Douza epigr. Dom. Lampsonius de duobus potatoribus blasphemis. Simon Ogerius, Paling. gemini. Frischlini eleg. Eryc. Puteani Musarum ferculum, Gazæus, pag.* 126. *vid.* Vinum & Noxium.

Echinus sive Erinaceus, *Just. Lipsius in Miscellan. Nathan. Chytræus*, *Natalis Comes* iii, *venat.*

Echo, *Virg.* v, 150. *Lucr.* iv, 576. *Ovid. Met.* iii, 356. *Auson. Epigr.* 11. *Heinsius* iii, *Sylv. manes Douz.* 7.

Echo, lusus, *Frischlinus, Jo. secundus Sylv.* 4. *Bauhusius* iv, *lib. epigr.*

Educatio aspera, adeoque recta, *Plauti Bacchides act.* iii, *sc.* iii, *v.* 18. *Virg.* ix, 603. xi, 570. *Hor. od.* iii, 124. *Pers.* iii, 23, 53. v, 30. *Petron.* 1. *metr. Juvenal. Sat.* xiv, 70. *Martial.* v, 57. *Auson.* 4. *Edyll. Angeli Politiani Nutricia. Jov. Pontanus.* 21. *Baud.* i, *Iambic. ad Gruterum de præceptoribus. Idem Oda* viii, *lib.* ii, *Petr. Scriverius*

ligeri. *Jo. Barclaii in obitum Isabellæ à Boscboit.* i. *lib. poem.* & ii. *Barlæi Manes Auriaci. Ejusdem Manes Bavari. Idem in obitum Rutgersii. Idem in obitum Willebr. Snellii: Idem in obitum Mariæ de Jonghe: Idem in obitum Erpenii. Idem Miscellan.* 5. *Octav. Meninus.* Eryci *Puteani Musarum fercul. in Justum Lipsium: Jac. Gaddius*, ii. 55. & 77. *Casimirus Sarb.* iii. *lyr. ode* 26. *Barberini Urbani.* PP. *in obitu Alexandri Farnesii p.*188.*in obitu Cardinalis, Paleotti, pag.* 196. *Georgius Thurius.*

Epinicion, *Jo. Bockius. Jan. Lernutius. el.* vi. *item, Epinicia alia. Lævinus Torrentius. Barclaii Argenis.* iii. *metr.* 1. *Barlæi Argo Batava. Barlæi Sylva Ducis. Caussini Solyma.* 3. *chorus. Jac. Gaddius*, i. 18. *Lud. Celottus Casimirus* i. 15.

Epistolæ Heroidum, *Ovidius. Jo. Meursius. Hugo Grotius*, i. *eleg.*

Epitaphia, *Virg. ecl.* 5. *Lucan.* viii. 793. *Martial.* i. 89. v. 75. vi. 28, 52, 76. vii. 39, 95. ix. 29, 30. x. 53, 63, 67. *Claud. Epigr. de sepulchro specioso. Ausonii Epitaphia Heroum, & aliorum; Petr. Bombus. Passeratius* 58, 60, *Theod. Beza Juvenil. Bersmanni Epitaphia & Tumuli. Petron. Lindebergius. Micyllus Sylv.* 4. *Baudius Var. poem. sylva, Georg. Benedictus Ludovicus Masurius. Jo. Secundus in Funerum libro. Hugo Grotius*, ii. *Farraginis. Barcl. Argenis* iv. 1. *metr. Bauhusius in epig. Gulielm. Alabastri in Spencerum poetam Anglum. Idem in Morlæum. Epitaphia Joco-seria, Francisco Sweertio collectore. Petri Andreæ Canonherii flores epitaphiorum.*

Epithalamium, *Catul.* 62, 63. *Senec. Med.* 56. *Stat. Sylv.* i. 2. *Martial.* iv. 13. *Claud. rapt. Prof.* ii. 367. *in Nuptiis Honorii & Mariæ. Epithal. Palladii & Celerinæ. Ausonii Cento nuptialis, Edyll.* 13. *Sidonii dict. Ruricio & Iberiæ carm.* x. *Polemio: & Araneolæ dict. carm.* xv. *Jov. Pontan.* 17, 18, 19, 30, 32. *Passeratius* 71. *Sammarthanus*, iii, *Sylv.* 4. *Acontius. Jo. Albini Nuptialia, Bersmanni Epithalamia. Matth. Chytræus Sylv. Lindebergius. Lotichius* iv. *eleg.* 3. *ecloga* vi. *ejusdem. Epithalaon. P. Melissi emmetra. Micylli Sylv.* ii. *Posthii Sylv. Reusneri elegiaca, Sabinus de nupt. Sigismundi & Elissæ. Schellenburgi Nuptialia. Schosserus, Stigelii Aristæus, & Epithalamia. Trleni epithalamia. Casp. Ulsini Epithal. Joach. Axonii Gamelion. Baudius Heroic.* ii. *epos, &* vi, *Idem in Farragine, epith. Henrici*, iv. & *Mariæ Medices, & alia ibidem. Adrianus Damman. in nuptiis Jacobi* vi. *Scotorum regis, &c. Adrianus Junius in nuptiis Philippi Hisp. & Mariæ Just. Lipsius* ii *Miscellan. Simon Ogerius Sylv. Elias Putschius, Dan. Heins.* ii. *Sylv.* 1, 2, 3, 4, & 5. *monobibl.*

F

95. *Lucan.* IV. 93. *Sil.* II. 71. *Juvenal.* XV. *Sat.* 93. *Plaut. Curculio. act.* II. *sc.* III. *verſ.* 38.

Famis ſedes & deſcr. *Ovid. Met.* VIII. 755.

Fatum inexorabile, *Virg.* IV. 377. *Ovid. Met.* XV. 809. *Sen. Herc. Fu.* 187.

Fatis agimur, cedite fatis, *Sen. Ovid.* 980. *Manil.* IV. 13.

Fata librat Jupiter, *Virg.* XII. 725. *vide* Parcæ.

Ferrum, *Lucret.* V. 1284.

Fertilitas, *Claud. rapt. Proſ.* I. 188. Terra ferax. *Claud. in Eutrop.* II. 269. *Sidon. carm.* VII. 142.

Feſcennina, *Claud. in nupt. Honorii, & Mariæ.*

Feſta, *Tibul.* II. *el.* I. 5. III. *el.* 6. *Propert.* III. *el.* 8. *Ovid. Amor.* II. *el.* 12. *vide* ſacra & lætitia. *Sen. Herc. Fu.* 874. *Juvenal.* XII. *Sat.* I.

Ficus, *Paſſeratius*, 26.

Fides, *Silius*, XIII. 281.

Fiducia, *Virg.* II. 61.

Flora, *Ovid. Faſt.* V. 195.

Flores, *Virg.* 2. *ecl.* 45. *Culex.* 398. *Propert.* I. *el.* 20. *Manil.* V. 255. *Petron.* 18. *metr. Claud. rapt. Proſ.* 128. *Claud. de laud. Stilic.* 467. *Sidon. carm.* XXIV. 58. *Sannazarius de partu virginis,* II. 17. *Florum pictura. Hug. Grotii Epigr.* I. *Leocbæus eclog.* 4. *Bauhuſius* III. *epigr.* I. *Barlæus in hort. Leydenſi. Caſimirus.* III. *lyr.* 22. *od. Barbarini Urban.* PP. *p.* 226.

Flos languens, *Comp. Virg.* IX. 435.

decerptus, *Virg.* XI. 68. *Catul.* 63.

Heliotropion, *Leocbæus*, II. *eleg.* 3.

Fluviale numen, *Virg* VIII. 33. *Claud.* IV. *conſ. Honorii*, 159. *Sannazarius de partu virgin.* III. 291. *Barlæi* Rhenoberca.

Fluvius, *vide* rivus. Moſella, *Auſon. Edyll.* 10. Fluvii Europæ. *Sidonius carm.* V. 208. *Simon Ogerius, Jac. Gaddius,* II. 4.

Fluvius exundans, *Virg.* II. 305, 496. *Lucret.* I. 281. *Stat. Theb.* III. 671. IX. 446, 465. X. 858. *Sil.* III. 468. IV. 524. *Claud. in Rufin.* I. 269. *Balzar, le prince.*

Flumina, *Caſſ. Barlæus hymn. in Chriſtum*, 30. *v.*

Flumina Germaniæ, *Felix Fidlerus.*

Fœderatum ſacrum, *Virg.* XII. 169.

Fons, *Ovid. Met.* III. 407. *Stat.* I. *Sylv.* 5. *verſ.* 21. *Heinſius* III. *el.* 9. *Barberin. Urbani.* P P. *pag.* 206.

Forma bonum fragile & pernicioſum, *Virg.* 2. *ecl. verſ.* 15. *Ovid. de arte*, II. 113. *Triſt.* III. *el.* 7. *verſ.* 31. *Sen. Hippol.* 758. *Herc. Oet.* 380. *Juvenal. Sat.* X. 288. *Auſon.* 54. *epigr. Paling. cancer. Buchanan. eleg.* 6. *Cauſſini Felicitas trag.* 2. *act.*

Formæ decus, *Enni.* XI. *Virg.* I. 406. 593. X. 135. XII. 67. *Tibul.* III. *el.* 4. *Propert.* II. *el.* 3. 21. IV. *el.* 5. *Gall. el.* 1. *Ovid. Met.*

III.

l. Sylv. I. *verſ.* 211. *Theb.* ii. 55. *Sil.* x. 521. *Val. Flacc.* v. 8. *Joſ. Iſcanus* iv. 445. *Barlæus in obitu Rutgerſii.*

Funebria, *vide* Epicedion, *Lucan.* ix. 186.

Fures, *Plaut. Aulid. act.* iii. *ſc.* vi. *v* 18.

Furiæ, *Alecto*, &c. *Virg.* vii. 324, 450. xii. 845. *Ovid. Metam.* iv. 452. *Sen. Med.* 13. 956. *Sen. Agam.* 754. *Senec. Herc. Fur.* 86. *Herc. Oet.* 1002. *Stat. Theb.* i. 104. *Sil.* ii. 541. *Claud. rapt. Proſ.* i. 39. *in Rufin.* i. 27, 119. *Alabaſtri Roxana, act.* ii. *ſc.* 3.

Furiis actus, *Virg.* iv. 468.

Comp. turbini, *Virg.* vii. 378.

Furor, *Virg.* i. 298. *Senec. Herc. Fu.* 938. *Oedip.* 957.

G

GAllia, *Sannazarius de partu Virginis* ii. 194.

Gallorum & Batavorum mores, icones, *Barlæus* 18. *Miſcellan.*

Gallus leoni terror, *Lucret.* iv. 711. *vide* Leo.

Gallus, avis, *Paſſeratius* 21. *Tobius Sculetus, Juvenil. Nathan. Chytræus*, *Barthaſius Hebd.* I. *lib.* 5. *Jo Poſthius.*

Gallorum pugna, *Barclaius* ii. *li. poematum.*

Galli ſacerdotes Cybeles, *Virg.* viii. 658. *Claud. in Eutrop.* i. 227.

Ganymedes, *vide* Aquila Ganymedem rapiens, *de raptu Ganymedis Melchior Barlæus, lib. ſingulari.*

Garrulitas, *Hor. Sat.* i. 9 *Ovid. Metamorph.* ii. 540. iii. 356. *Petron. Fragm.* ——— ——— Nam citius.

Gemini, *Joſ. Iſcanus* iv. 165.

Gemma, *Buchanan.* 10. *ſylv. de adamante.*

Gemmata armilla, *Barclaii Argenis* 2. *metr.* 4.

Generatio ex corruptione, *Ovid. Met.* xv. 362.

Genethliacon, *Virg.* 4. *ecl. Stat.* ii. *Sylv.* 7. iv. *Sylv.* 8. *Martial.* vi. 3. *Claud. laud. Stilic.* ii. 342. *Laus Serenæ*, 86. *Auſon. Edyll.* 5. *Fracaſtorius Naugerius*, 41. *Ti. Strozza. Sannazarius* i. *eleg.* 4. & ii. *el.* 8. *Paſſeratius* 22. *Sammarthanus* iii. *Sylv.* 3. *Stigelii Geneth. Frid. Buchanan. Sylv.* 7. *Gul. Alabaſter. ad Jacobum Regem ſuper nepote nato ipſis Cal. Jan. Octav. Meninus nata filia* Henrico iv. *Gall. regi.*

Gens fera, *Ovid. Triſt.* v. *el.* 8, 15.

Gentium variæ facies, linguæ, mores, *Manil.* iv. 701. *Claud. laud. Stil.* i. 156.

Geographia, Mundi partes &c. *Manil.* iv. 590. Poetica, *Lamb. Danæo Collect.*

Germania, *Huttenus*, *Stigelius.*

Geryon, *Silius*, xiii. 200.

Gigantomachia, *Virg. Ætna*, 42. *Hor. od.* iii. 4. *Ovid. Met.* i. 151. v. 321. *Sen. Herc. Fu.* 965. *Manil.* i. 413. *Claud. de rapt. Proſ.* iii. 237.

H

Hercules Surrentinus, *Stat.* iii, *Silv.* 1.

Heredepetæ, *Hor. Sat.* ii, 5. *Juvenal.* xii, *Sat.* 93. *Martial*, vi, 63. *Plauti Miles glorios. act.* iii, *sc.* i, 115. *v.* parcus ob Heredem, *Pers.* vi, 34. *Martial.* viii, 44.

Heroës, *Jul. Scaliger. Petr. Lindebergius.*

Heroïnæ, *Jul. Scalig.*

Hesperus, *Sen. Medea.* 71.

Hesperidum horti, *Lucan.* ix, 360.

Hyems, *Virg. Ge.* iii, 354. *Ovid. Trist.* iii, *el.* 10. *Balbus* 2. *Raphael Thorius Erici Puteani Bruma, in Musarum ferculum & diatr.*

Hyemis commoda, *Hug. Grotius* i, *eleg.*

Hyems genialis, *Virg. Ge.* i. 302.

Hippolitus, *Ovid. Fast.* vi, 737. *Sen. Hyppol.*

Hippomanes, *Virg. Ge.* iii, 280. *Æn.* iv. 515.

Hirundo, *Comp. Virg.* xii. 474.

Hispania, *Sannaz. de partu virginis* ii, 198.

Hispaniæ laus, *Claud. laus Serenæ.* 50.

Histrio, *Gazæus, pag.* 202.

Histr. x, *Claud. epigr. Natalis Comes* iii, *venat.*

Hodœporicon, *Hor. Sat.* i, 5. *Mart. Brascius : Joach. Camerarius, Georgii Fabricii itinera. Lindeberg, Hodæp. Georg. Sabinus* ii, *eleg.* 1.

Hominis creatio, *Ovid. Met.* i, 76. *Claud.* 4. *Cons. Honorii* 221. *Jos. Iscanus* iv, 194. *Barlæus hymn. in Christum*, 95. *v.* Reparatio ex lapidibus Deucal. & Pyrrhæ, *Ovid. Met.* 1, 400.

Os homini sublime datum est, ut cœlum tueatur, despiciat terras; cetera animalia cernua terram spectant, *Ovid. Met.* i, 81. Boeth. v. *metr.* 5. *Paling. aries.*

Homo comparatur ædificio. *Plaut. Mostellaria, act.* 1. *sc.* ii, *v.* 9.

Homo bulla, *Bauhusius* 11. *lib. epigr.*

Honor non expetendus, cujus apex lubricus, *Juvenal.* x, *Sat.* 54. *Claud. in Rufin.* i, 22 *Jos. Iscan.* i, 37. *Plaut. Aulid. act.* ii, *sc.* i, *v.* 45. *Gazæus pag.* 101.

Honoris Templum statuit poeta, *Virg. Ge.* iii, 13.

Horologium, *Nicod. Frischlini, Argentoratense : Cabillaus epigr. select. Barlæus* 10. *Miscellan. Famian. Strada*, ii, *prolus.* 3. *pars* 2.

Horoscopus, *Hor. od.* ii, 17. *Ovid. in Ibin.* 206. *Claud.* vi. *cons. Honorii* 18.

Hortatio, *Virg.* vi, 95, 361, 546. ix, 641. *Sil.* iv, 477. ad virtutem, *Barb. Urban.* P P. *p.* 245.

Hortatio militum, *Virg.* x, 279, 369.

Hortatio Nautica, *Virg.* v, 189. x, 294.

Hortus, *Catul.* 19. *Virg. epigr. hortuli laudes, Martial.* iv, 64. viii, 68. *Lucan.* ix, 360. *Sidonius carm.* xxiv, 69. *Passeratius* 10, 11. *Nic. Rhedigerus, Barlæus de horto Leydensi. Jacob. Gaddius* li, 48.

I

Metamorph. 11.285. *Virg. Culex.* 222.

Innocentia, *vide* Conſcientia recta, arx munita, *Tibul.* iii. *el.* 5. *Octav. Meninus.*

Ino & Melicerta, *Ovid Metamorph.* ii. 285. *Ovid. Faſt.* vi. 489.

Inſaniunt aliqua ex parte omnes, *Hor. Sat.* ii. 3.

Inſidiæ bellicæ, ſtratagemata, *Virgil.* xi. 522. *Ovid. Faſt.* ii. 214. *Lucan.* iv. 730. *Sil.* 5. 42.

Inſulæ fortunatæ, *Sidonius carm.* ii. 407.

Invidia, *Epigr. Virgilio adſcript. Ovid. Metamorph.* ii. 761. *Martial.* v. 30. *Baudius* iv. *Iambic. in Typhoeum. Dan. Heinſius* i. *Sylv.* 2. *Zevecotius* iii. *el.* 16.

Invitatio, *Horat. Ode.* i. 20. iii. 29. iv. 11. *Epiſtol.* i. 5. *Catul.* 13. *epigr. Juvenal. Sat.* xi. *Martial* v. 79. x. 53. *Auſon. Ephemer. Sidonius carm.* xvii. *ad Omatium. Baudius* ii. *Iambic. ad.* 2. *Septimium, Juſt. Lipſius ad Victorem Gileſ.*

Invocatio numinis, patroni, *Virg. Georg.* i. 524. ii. 40. *Æn.* xii. 500. *Ætna.* 4. *Lucan.* i. 63. *Stat.* i. *Sylv.* 4. *verſ.* 19. *Stat. Theb.* i. 23. *Sidonius carm.* xiv. *Sannazarius de partu Virginis,* ii. 5. *Barlæi Britannia triumphans,* v. 37. *Got. Torinus* v. *p.* 96. *Barb. Urban.* PP. *p.* 286.

Invocatio Muſarum, *Virg.* vii. 641.

Jocandi ars, *Mat. Delius.*

Jovis furta & amores, *Ovid. Metam.* vi. 208. *Sen. Octav.* 220. *Petron.* 17. *metr. Sidonius carm.* xv. 173.

Ira, *Virg.* xii. 527. *Horat. ode* i. 16. *Ovid. Metamorph.* iii. 72. *alluſ. Sen. Med.* 591. *Sen. Troad.* 670. *Stat. Theb.* ii. 178. *Sil.* xi. 216. *Joſeph. Iſcan.* iv. 151.

Ira tauro comparata, *Virg.* xii. 101.

aheno æſtuanti, *Virg.* vii. 462.

Ira generoſa, *Virg.* v. 453.

Iris, *Ovid. Metam.* xi. 63. xi. 590. *Sen. Oedip.* 315. *Claud. rapt. Proſ.* ii. 98. *Paling. ſagitt. Jac. Gaddius,* ii. 68.

Irriſio, poſticæ, ſannæ, *Perſ. Sat.* i. 58.

Irrita fecit, *Virg.* xi. 798.

Iſidis ſacra, *Claud.* iv. *Conſ. Honorii,* 570.

Italia, *Sannazarius de partu Virginis,* ii. 181.

Italiæ laus, *Virg. Georg.* ii. 136. *Propert.* iii. *eleg.* 20.

Judex corruptus, *Claud. in Eutrop.* i. 197.

Judex integer, *Dom. Baudius* ii. *Iambic. ad Tuanum, item, ad Molæum* ; *& ad Myronem.*

Judicum mollities, *Juvenal.* ii. *Sat.* 66.

Judicium Paridis, *Sil. Ital.* vii. 466. Dearum orationes, & ſententia Paridis *Joſ. Iſcan.* ii. 237. *Chriſtoph. Stummelius, Dionyſ. Gotofredus, in appendice ad Comment. in Ovid. Metamorph.*

Juno, *Ovid. Faſt.* vi. 27. *Senec Agam.* 338. *Joſeph. Iſcan.* ii.

Juramenta, *Tibul.* iii. *el.* 6. *Ovid.*

L

Luxus in vestitu, *Virg.* iv. 262. vii. 814. *Lucr.* iv. 1117. *Tibul.* i. *el.* 9. ii. *el.* 6. *Propert.* i. *el.* 2. *Ovid. de Arte* iii. 100. *Ovid. Metamorph.* ii. 733. v. 52. *Sen. Hippol.* 386. *Herc. Oet.* 659. *Silius* 14. 653. *Claud.* iv. *conf. Honorii* 585. vi. *conf. Honorii* 523. *de laud. Stilic.* ii. 88. *de nuptiis Honorii & Mariæ*, 87, 99. *Phœnix. Claud.* 84. *Sidonius carm.* xv. 126 *de palla Jovis. Sannazarius de partu virginis* i. 435, & iii. 508. *Barber. Urbani PP. p.* 231.

Luxus in ædificiis, *Hor. od.* ii. 15, 18. iii. 1. *Epist.* i. 1. *Tibul.* iii. *el.* 3. *Propert.* ii. *el.* 23. *Stat.* i. *Sylv.* 2. *verf.* 147. *Sylv.* 3. *v.* 35, 48. *Petron.* 16. *metr. Barlæus in prætorium Fred. Henr. Got. Torinus* i. *p.* 5.

Luxus dissuasor honesti, publica pernities, *Lucan.* i. 158. *Sil.* xi. 32. *Manil.* iv. 9. *Claud. rapt. Prof.* iii. 28.

Luxuria, *Manil.* .. 505. *Petron.* 6. *metr.* 12. *metr.* & 16. *metr. Juvenal.* xi. *Sat.* 93. 120. *Martial* ix. 23. *Claud. de laud. Stilic.* ii. 132. *de nuptiis Honorii & Mariæ*, 213.

Lyra, *Claud. præf. ad el.* ii. *de rapt. Prof.*

M

MAchinator, *Sil.* vi. 552.

Magici ritus, *vide* Veneficia, Necromantia.

Magiæ vis, *Virg.* 8. *ecl.* 68. *Æn.* iv. 483. *Tibul.* i. *el.* 2. *el.* 9. *Ovid. Metamorph.* vii. 200. *Sen. Med.* 751. *Oedip.* 547. *Herc. Oet.* 454. *Lucan.* vi. 431, 460. *Sil.* viii. 498. *Petron.* 24. *metr. Claud. in Rufin.* i. 144. *Sannazarius eclog.* v. *Jo. Secundus* iii. *el.* 1 *Leochæus eclog.* 3. *Barcl. Euphorm.* i. *metr.* 4. *Caussini Nabuchodonozor. act.* 2. *Lud. Celotti Sapor. act.* ii. *sc.* 13.

Magnes, *Claud. epigram. Famian. Strada* ii. *prolus.* 6. *poet. academic. ibid. Chrysomagnes.*

Maledicentia, in maledicos detractores. *Hor. Epist.* 6. *Ovid. Trist.* iii. *el.* 11. *Martial.* v. 30. vi. 64. *Sannazar.* i. *el.* 11. *Sabini Hendecasyllab. Baud. in Scoppium* i. *v. Iamb. Ibid. in rabulam, falsarium, & alios. In Tragoram, Var. Sylv. Dan. Heinsii Hipponax, Malapertius in Miscellan. Zevecotius* ii *sylv.* & iii.

Malum aureum, citreum, punicum, medicum, *Virg. Georg.* ii. 126. *Sannazarius* ii. *eleg.* 10.

Maniam invocatio, *Senec. Med.* 739. *Hippol.* 195. *Lucan.* vi. 694. *Claudian. rapt. Prof.* i. 20.

Mare infidum, *Virg.* .. 818. *Catul.* 64. *Propert.* iii. *el.* 5.

Maris æstus, *Comp. Virg.* xi. 124. *Casp. Barlæus hymn. in Christum*, *v.* 160.

Maris discrimina, *Tibul.* iv. *el.* 1.

Marius & Sylla, *Lucan.* ii. 69.

Mars & Comitatus, *Virg.* xii. 330. *Stat. Theb.* iii. 222, 422. *Sil.* iv. 446. ix. 447. *Val. Flacc.* ii. 204. *Petron.* 16. *metr. Claud. in Rufin.* i. 342. *Claud. Gigantomachia*, 75. *Faust. Advocatus.*

Mars & Venus irretiti, *Ovid. Met.* iv. 151. *de Arte* ii. 562.

Martyres, *Prudentius* περὶ στεφάνων, *Caussini trag. Felicitas prolog. Francisc. Mendoca flor. poet.*

Mathematica, *Grotius* ii. *Sylv. Barlæus Miscellan.* 2. & 10. *Idem ad Jo Heurnium.*

Medea, *Ovid. Metamorph.* vii. 9. *Sen. Medea. Val. Flacc.* vi. 439.

Medicina & Medicamenta, *Virg.* xii. 392, 418. *Stat.* i. *Sylv.* 4. *vers.* 99. & 111.

in Medicos malos, *Schoberus.*

Medicina adhibeatur tempestiva, *Virg. Georg.* iii. 452.

Medici elogium, *Baudius* iii. *epist Barlæus* ii. *eleg.* 7. *Idem* 5. *Miscellan.*

Mediocritas aurea, tuta, & firma, *Horat. Od.* ii. 10. *Ovid. Metamorphos.* i. 134. *Sen. Hippol.* 1120. *Sen. Oed. p.* 872. *Agamem.* 102. *Herc. Oet.* 675. *Boeth.* ii. 4. *metr. Baudius* i. *Iambic. ad Lud. Transaquanum*, &c. *Barlæus*, ii. *eleg.* 22.

Medium tene, *Virg.* iii. 785.

Mens concipit, agit, fit omnia, *Boeth.* v. 4. *metr.*

comparata aquilæ, *Paling. Gemini.*

Menses, *Ovid. Fast.* i. 31. *Auson. in eclogario*, *Nath. Chitræi epig. Ranzovius.*

Mercurius, *Virg.* iv. 238. *Ovid. Metamorph.* i. 671. *Stat. Theb.* i. 305. *Claudian. rapt. Pros.* i. *Sidonius carm.* vii. 20.

Mergus, *Virg.* iv. 255. *Jacobus Eyndius.*

Meridies, *Virg. Ge.* iii. 327. iv. 401, 425. *Culex*, 100. *Stat. Theb.* iv. 680.

Metalla, Fodinæ, *Sil.* 1. 281.

Midæ votum, *Ovid. Met.* xi. 101. *Claud. in Ruf.* i. 164. *Paling. Aries.*

Miles strenuus, *Virg.* vi. 889. *Tibul.* iv. *el.* 1. *Sil.* i. 160. *Flacc.* iii. 88. *Sidonius*, v. *carm.* 186. *Barlæi Manes Auriaci*, v. 87.

Militares discipl. *Claud.* iv. *cons. Honorii* 320, 527. *de laud. Stilic.* i. 162. *Petr. Tiara.*

Militaria signa, *Sidonius carm.* v. 408. *Casimir. lyr.* i. *od.* 11.

Militares ordines comp. cygnis, *Virg.* vii. 699.

Militum privilegia, *Juvenal. Sat.* xvi.

Militaris seditio, *Lucan.* v. 240.

nulla fides pietasque viris qui castra sequuntur. *Lucan.* x. 406.

Minæ, interminatio, *Virg.* iv. 384. *Sen. Hippol.* 327.

Miner-

Mortis votum, *Gall. el.* I. Cohortatio ad mortem, *Lucan.* iv. 476.

Mortis necessitati nemo non obnoxius, *Lucret.* iii. 1038 *Virgil. Æn.* iv. 690. *Horat. ode.* i. 4, 28. ii. 3, 14. iii. 1. iv. 7, *Epist.* ii. *Propert.* iii. *el.* 16. *Gall. el.* 6. *Ovid. el. ad Liviam.* 360. *Ovid. Metamorph.* x. 32. *Martial.* iv. 60 *Boeth.* ii. *metr.* 7. *Plaut. Trinumm. act.* ii. *sc.* iv. *v.* 90. *Talmg. Virgo. Zevecotii Maria Græca,* iii. *chorus.*

oppida posse mori, *Sannazarius de partu Virginis,* ii. 214. *el.* 9.

Morus candida, *Sannaz.* ii. *eleg.* 4.

Morus, *Passeratius* 25.

Morus excisa, *Adrianus Marius* ii. *el* I.

Multi, innumeri, comp. *Virg.* vi. 309, 626. vii. 718. ix. 668. *Claud. rapt. Pros.* ii. *Ovid.* iv. *Trist.* iv. *de Ponto,* i. *de Arte* 308. *Josephus Iscanus* vi. 614. *Sannazarius de partu Virginis,* ii. 171. *Silius* vii. *Marullus. Sen. Herc. Fu. Oedip.*

Mulierum laus, *Propert.* iii. *el.* 9. *Claud. laus Serenæ,* xii. 149. *Simon. Ogerius Sylv. Barlæus hym. in Christum,* 768. *v.* *Idem in Manibus Bavaris. Idē ad Ann. Mariam à* Sch. *Lud. Colotti Adrianus, chorus* 4.

Mulierum nequitia & scelera, *Propert.* iii. *el.* 17. *Sen. Med.* 263. *Juvenal.* vi. *Sat. tota. Jos. Iscanus* iv. 202. *Plauti Miles glorios. act.* ii. *sc.* ii. *v.* 33.

Mulier comparata navi, *Plauti Pœnulus act.* i. *sc.* ii. *v.* I.

Mulier umbra viri, *Bart. Atulus.*

Muliebris mundi artifices, *Plaut. Aulul. act.* iii. *sc.* v. *v.* 34. vestes ipsæ, *Epidicus, act.* ii. *sc.* ii. *v.* 45.

Mundi creatio, *Virg.* 6. *ecl.* 32. *Tibul.* iv. *Ovid. Metamorphos.* i. 5. *Jovian. Pontanus, Sannazarius de partu virginis,* iii. 10. *Nath. Chytræi Uranscopia, Geoscopia, Zooscopia, Æoloscopia : Palingen. libra. Salust. Bartasius Hebdom Casp. Barlæi hymn. in Christum,* 69. *Barlæus* i. *eleg.*

Mundi rudimenta, *Virg. Ætna,* 93. *Stat.* iv. 278. *Manil.* i. 75.

Mundi dissolutio, *Senec. Hercul. Oet.* 1103. *Lucan.* i 72.

Mundi plagæ quatuor, *Sen. Hippol.* 184. *Herc. Oet.* 1521. *Claud. in Rufin.* ii. 240. *Sannazar. de partu Virginis,* ii. 123. *Zevecotii Maria Græca, chorus* i. *& act.* iv.

Mundi Geographica descriptio, poetarum, *Collectore Lamb. Danæo.*

Mundus concordi stat vinctus amore, *Boeth.* ii. 8. *metr.*

Mundus in tela pictus, *Claud, rapt. Pros.* i. 250

Murmuri maris comp. fremitus populi, *Virgil. Æn.* xi.

Muse, *vide* Poeta.

Musa comes fugæ ; *Ovid. Trist.* iv. *el.* I. *vers.* 19. *& el.* 10.

el. 10. *verf.* 121. *Boeth.* i. 1. *metr.*

Mufarum inventa, *Aufon. eidyl.* 20. *epig. Virgilio adfcript.*

de Mufca aureæ phialæ infculpta, *Hen. Cunradinus.*

Mufica, *Lucret.* v. 1381. *Gall. el.* 5. *Ovid. Metamorph.* x. 41. *Sil.* xi. 433, 464. xiv. 468. *Claud. conf. Mallii* 310. *Jo. Linckius, Palingen. gemini.*

Mutantur omnia, Nihil conftat, *Ovid. Metamorphof.* xv. 185. *Manil.* iii. 529. iv. 414. *Boeth.* ii. 3. *metr. Jofeph. Ifcanus,* v. 512. *Jo. Albinus, Jo. Secundus Sylv.* 3. *Barlæus Panegyr. ad Voffium, Heinfii Herodes, chorus* v. *Barberini Urbani* P P. *pag.* 145.

N

NArciffus, *Ovid. Metam.* iii 413. *Aufon. Epig.* 94, 95.

Natalis celebratus, *Epigr. Virgilio adfcript. Tibul.* ii. *el.* 2. iv. *el.* 5. *Ovid. Trift.* iii. *el.* 13. v. *el.* 7. *Perf.* ii. 1. *Martial.* iv. 1. *Pafferatius* 19. *Lotichius* ii. *eleg.* 8. *Sabinus* vi. *eleg.* 1. *Lipfius de Natali Jani Douzæ Mifcellan. Fran. Modius, Heinfius in Iambicis. Hugo Grotius* ii. *Farraginis,* & iii. *Farrag.*

Natalis infauftus, *Ovid. in Ibin.* 217.

Natura parvo & parabili contenta, *Lucr.* ii. 23. *Lucan.* iv. 377. *Petron. fragm. Omnia quæ miferas,* &c.

Naturæ mira, *Ovid. Met.* xv. 308.

Naturæ opera, *Sannazarius de partu virginis,* iii.

Naturæ rerum divifio, *Sidonius carm.* xv. 102.

Naturæ potentia, *Boeth.* iii. 2. *metr.*

Naturalis fimplicitas viriata, *Virg. Ge.* ii. 464. *Perf.* ii. 63. *Juvenal.* iii. *fat.* 19.

Naves, *Virg.* viii 68.

Naves & infignia navium, *Virg.* x. 169. *Jof. Ifcanus,* iii. 164.

Navium fabrica, *Claud. rapt. Prof.* iii. 359.

Navale certamen ludicrum, *vide* Certamen.

Navale prælium, Actiacum, *Virg.* viii. 670. *Lucan.* iii. 538. *Silius,* xiv. 358.

Navigatio, *Hor. ode.* i. 2. *Catul.* 65. *Propert.* i. *el.* 17. iii. *el.* 5, 19. *Ovid. Amor.* ii. *el.* 11. *Trift.* i. *el.* 2. *verf.* 72. *Senec. Med.* 301, 607. *Stat.* iii. *Sylv.* 2. *verf.* 3 & 61. *Val. Flac.* i. 687. *Petron.* 4. *metr. Juvenal.* xii. *fat.* 55. *fat.* xiv. 266. *Claudian. præf. ad rapt. Prof. Jofephus Ifcanus* i. 63, 84. *Baudius* v. *epos. Leochæi eclogæ nauticæ: Barlæi Manes Auriaci* 56. v. *Ejufdem Argo Batava. Zevecotius* ii. *eleg.* 11 *Jacob. Gaddius* ii. 66. *Cafimirus Sarb.* ii. *Lyric.* 21. *ode.*

Nunquam

Nunquam à contrariis, *Virg Diræ*, 4. *Ovid. in Ibin.* 31. *Senec. Hippol.* 567. *Sen. Herc. Fur.* 372. *Senec. Thyest.* 475. *Herc. Oet.* 334. *Octav.* 219. *Claud. Conf. Prob. & Olyb.* 169. *Sidon. carm.* v. 281. *Buchanan. Sylv.* 3.

Nuptiæ, *Virg.* i. 77.

Nuptiæ multo emptæ, *Claud. laus Serenæ*, 165. *Sidonius carm* ii. 490.

Nuptiale festum, ritus, apparatus, pompa, *Virg. Circ.* 443. *Ov. Met.* iv. 758. *Lucan.* ii. 254. *Stat.* i. *Sylv.* 2. *vers.* 230. *Theb.* ii. 2?7. *Claud. rapt. Prof.* ii. 320. *de nuptiis Honorii & Mariæ. Iscan.* ii. 86.

Nuptiæ impares, *alluf. Virg.* viii. 485.

Nuptiæ inauspicatæ, *Virg* iv. 167. *Ovid. Met.* vi. 429. *Lud. Celotti, Nuptiæ Tragicæ Mahumetis* ii. *Alabastri Roxana, act.* iv. *sc.* 1.

Nuptiæ Thetidos & Pelei, *Claud. de nuptiis Hononorii & Mariæ præfat.*

Nuptiale carmen, *vide* Epithalamium.

O

OBlivio, *Virg.* 9. *ecl.* 51.

Obsidio urbis & expugnatio, *vide* Oppugnatio, *Sil.* i. 298. xiii. 104. *Jos Iscanus* i. 378. vi. 557. *Barlæi Vesalia deprehensa, Barlæi Sylv. Ducis, Barlæi Rheno Berca, capta. Caussini Solyma, chorus* 2, & 3. *act.* & 3. *chorus.*

Obsunt quæ prosunt, *Ovid. Trist.* ii. *vers.* 267, 279. iv. *el.* 1. *vers.* 31.

Obtestatio, *Virg.* ii. 141. iv. 316. *Ovid. Trist.* ii. *vers.* 155. *Sen. Med.* 258, 479. *Herc. Fur.* 1245.

Occasionis simulachrum, *Auson.* 12. *epigr.*

Occidens, *Virg. Georg.* iii. 358.

Ocelli, *Jan. Lenertius.*

Otia læta, *Virg.* 1. *ecl.* 51.

Otia corpus alunt, animus quoque pascitur illis, *Ovid. de Ponto*, i. *el.* 5. *vers.* 11. *Dom. Baudius*, ii. *Iamb. ad Gul. Dupeyrat. Justus Lipsius ad Jan. Dousam.*

Oestrum, asilus, *Virg. Georg.* iii. 146.

Oliva, *Passeratius* 24.

Olor, *vide* Cycnus.

Omnia, *Stat.* iii. 495. *Claud. rapt. Prof.* iii. 125. *Claud. bell. Get.* 226. *Zevecotius* i. *el* 3. *Alabastri Roxana act.* iv. *sc.* 1.

Omnis lusus, *Jo. Alexander Brassicanus.*

Onager, *Martial.* xiii. 97. & 101. *Natalis Comes* iv. *Venat.*

Opportunum tempus alloquii, *Virg.* iv. 293, 421.

Oppugnatio, *vide* obsidio, *Virg.* ii. 440. v. 439. ix 505. xii. 575. *Petr. Angelius de Cosin. Medicem. Lotichius*, ii. *eleg.* 4. *Baudius* iii. *Iambic.* Ostendæ obsid. *Barclaius* ii. *lib. poemat.*

Oracula, *Virg.* iii. 90.

Sen.Oedip. 227. *Stat.Theb.*iii. 471. *Claud. bell. Get.* 550. iv. *Conſ. Honorii*, 25.

Oraculum Delphicum, *Lucan.* v. 86.

Oraculum conſultum per ſomnia, *Virg.* vii. 81.

Oraculum Fauni, velleribus incubando, *Virg.* vii. 81. *Ovid. Faſt.* iv. 647.

Oraculorum defectus, *Sannazarius* ii. *eleg.* 7. *Caſp. Barlæus hymn. in Chriſtum.* 3780.

ſapiens ſibi eſt oraculum, *Lucan.* ix. 566.

Oratores inepti, *Perſ. Sat.* i. 83.

Oratorum & cauſſidicorum conditio vilis, *Juvenal.* vii. *Sat.* 104.

Oriens, *Virgil. Georg.* i. 251.

Orion Gigas, *Vir.* x. 763.

Orpheus, *Virg.* vi. 645. *Culex.* 269. *& epigram. Virgilio adſcript. Horat. Epiſt. ad Piſones verſ.* 392. Senec. *Med.* 624. Senec. *Herc. Fur.* 568. *Herc. Oet.* 1031. *Sil.* xi. 460. *Manil.* v. 320. *Martial. lib. ſpect. Epigram.* 21. *Claudian. præf. ad.* ii. *lib. rapt. Proſ. Epiſt. ad Serenam.* dona Orpheo à feris delata. *Boeth.* iii. 12. *metr. Joannes Secundus ſylva* 5. *& Mythologiſt.*

deſcendit ad inferos, *Virg. Georg.* iv. 454. *Ovid. Met.* x. 11.

diſcerptus à Menadibus, *Ovid. Met.* xi. 40.

Oryx, *Natalis Comes*, iv. *Venat.*

Othonis mors, *Martial.* vi. 32.

Ovium & caprarum cura, *Virg. Ge.* iii. 294.

P

PAllas, *vide* Diana; *Sen. Agam.* 352, 522. *Sil.* ix. 442. *Claudian. rapt. Proſ.* ii. 18, 141. *Claudian. Gigantomach.* 94. *Sidonius carm.* xv. *Epithal.* 3. *Joſ. Iſcanus*, ii. 335.

Palilia, *Ovid. Faſt.* iv. 719.

Pallor, *Eryc. Puteon. Muſarum ferculum.*

Palma, *Paſſeratius* 27.

Pan, *Silius* xiii. 325.

Pani aſinus immolatus, *Ov. Faſt.* i. 425.

Panicus terror, *Gazæus p.* 174.

Panegyris, *Tibul.* iv. 1. *Ovid. vel Lucan. ad Calp. Piſonē. Claud. de Conſulatu* 3, 4, 6. *Honorii de Coſſ. Mallii Theod. de Conſulatu Probini & Olyb.* itē *Mallii Theodori*: *Paneg. Anthemio Auguſto dicta. Sidonius Apol.* ii. *carm. Valerio Auguſto dict. Sidon. carm.* iv *Avito Aug. dict. carm.* vii. *Caſp. Enſius, Ulric. Huttenus, Poſthii epos gratulatoriū. Janus Pannonius epiſc. poem.* 1. *&* 2. *Friſchlinus de Cæſ. Auſtr. Barlæus de Fred. Henrici præfect. ad Jo. Ger. Voſſium. Caſim. lyr.*

Panthera, *Natalis Comes*, iv. *Venat.*

Paraſitus, *Plaut. Captivi act.* i. *ſc.* i. *v.* 1.

Parcæ, *vide* Fata, *Senec. Herc. Fur.* 180. *Claud. rapt. Prof.* i. 48.

Pardus, *Natalis comes*, iv. *Venat.*

Parentes ſoliciti de liberis, *Virg.* i. 650.

Parentum indulgentia, *Adrianus Junius.*

Parentalia, *Virg.* iii. 301. v. 49, 76. *Ovid. Faſt.* ii. 533. *Silius* xvi. 287, 304. *Auſonius opere cognomine*, *Joſ. Iſcanus*, vi 73. *Jo. Major.*

Parnaſſus, *Lucan.* v. 71. terræ umbilicus, *Claud. præfat. ad conſulatum Mallii Theodori.*

ne Pars ſincera trahatur, &c. *Ovid. Met.* i. 191. *Claud. in Eutrop.* ii. 21.

Parthenope, *Aud. Aurelius.*

Parvis ineſt ſua gratia & virtus, *Virg. Georg.* ii. 412. iv. 6. *Æn.* v. 755. *Ovid. Remed.* ii. 23. *Stat.* i. *Sylv.* 4. *verſ.* 34. *Manil.* iv. 913.

Parvo contentus, *vide ſub tit.* Avaritia, Dives eſt qui parvo beatus nihil cupit, *Tibul.* i. *el.* 1, *&c.* Natura parvo contenta, *Claud. in Ruf.* i. 215.

Paſiphaë, *Virg.* 6. *ecl.* 45. *Ov. de arte* i. 290. *Petron. vario metri genere.*

Paſſer, *Catul.* 23. *Adr. Marius*, *epigr. Jo. Secundus epigr. Jo. Auratus.*

Patientia, *Virg.* v. 710. *Propert.* ii. *el.* 20. *Claudian. Conſ. Mallii* 210. *Joſ. Iſcan.* i. 141. *Val. Acidalius*, i. *el.* 7. *Plaut. Aſin. act.* ii. *ſc.* ii. v. 57.

Patriæ amor & deſiderium, *Virg.* vi. 823. *Ovid. de Pont.* i. *el.* 4. *verſ.* 33. *Joach. Bellaius. Heinſii monobiblos*, 9. *eleg.*

Patria eſt ubicunque bene eſt, *Ovid. de Ponto. el.* 4. *verſ.* 75. *Barlæus* i. *eleg.* 5.

Patris exemplum, *Virg.* xii. 433. *Juvenal.* xiv. *Sat. tota.*

Pavo, *Paſſeratius* 15.

Pauper, *Virg.* xii. 518.

Paupertas læta ſecura, *Ovid Metamorphoſ.* viii. 634. *Lucan.* v. 525. *Claud. in Ruf.* i. 202. *Jo. Fabricius*, *Palingen. taurus*, *Druræi Aluredus* ii. *act.* viii. *ſo.*

Paupertatis & divitiarum collatio, *Claud. in Ruf.* i. 204. *Auſon.* 53. *Epigr.*

Paupertas contemptui habetur, *Juvenal.* iii. *Sat.* 147.

Paupertatis mala, *Natalis comes*, i. *Mythol. c.* 10.

Pax, *Virg. eclog.* 16. *Æn.* i. 295. *Tibul.* i. *el.* ii. *Propert.* iii. *el.* 3. *Ovid. Faſt.* i. 705. *Senec. Medea.* 63. *Senec. Herc. Fur.* 927. *Lucan.* i. 60. *Sil.* xi. 595. *Claud. bell. Gildon. præfat. Claud. de laud. Stilic.* i. 220. ii. 191, 287. *de nuptiis Honorii & Mariæ*, 195. *Calphurn. eclog.* i. *Paſſeratius*, 5 *Nath. Chytræi ſylva. Secundus*, iii. *el.* 8. *Paling. cancer. Barcl. Argenis*, iii. *metr.* 2. *Heinſii Herodes*, *chorus.* iv. *Caſimirus Sarb.* i. *lyr.* 1. *ode.*

Peccata non ſunt æqualia, *Hor. Sat.* i. 3.

Pecudes, *Lucr.* ii. 318.

Joan. Sommeri *poemata*, *Bilibaldus Birekheymerus*, *Georg. Bartholdus Pontanus*, *Barberini Urban.* PP. *p.* 238.

Poeta, *Lucr.* i. 918. *Horat. Od.* i. 1. iv. 3. *Propert.* iii. *el.* 2. *Ovid. de Arte*, iii. 539. *Juvenal.* vii. *Sat.* 52. *Sidon. carm.* ix. 208.

Poetarum catalog. *Sidonius carm.* xxiii. 135. *Heinsius* iii. *el.* 4. *Barlæus* ii. *eleg.* 27. *Idem Miscellan.* 3. *Jacob. Gaddius*, ii. 31, & 49, & 55, & 82. *Casimirus Sarb.* i. *lyric.* 22. *ode.*

Poeta solicitudine omni liber, Musis vacet, *Horat. od.* i. 26. *Epist.* ii. 2. *Ovid. Trist.* i. *el.* 1. *vers.* 39. *Ovid. Trist.* v. *el.* 13. *vers.* 3. *Juvenal.* vii. *sat.* 56. *Zevecotius* ii. *el.* 10.

Poetarum vita, studia, mores asseruntur, *Heinsii Hipponax.*

Poetæ ducibus curæ, *Claud. præfat. ad* iii. *de laud.* Stilic. *Barlæus Panegyr. ad Comitem Penbrochiæ.*

Poetarum Latinorum elogia, *Barlæus.*

Poetarum sterile studium, miseriæ & neglectus, *Martial.* i. 77. x. 4. *Juvenal.* vii. *Sat.* 1. *Barlæus D. Oldiswertho Zevecotius*, ii. *eleg.* 12.

Poetarum fabulæ & mendacia, *Virg. Ætna*, 74. 567. *Jos. Iscanus*, iii. 454. *Paling. aries & gemini.*

Poetarum œstrum amor, *Ovid. Trist.* ii. *vers.* 363. *Martial.* viii. 73. *Heinsius* iii. *el.* 7. *Barlæus in Epithalam. Const. Hugenii.*

facit indignatio versum, *Juvenal.* i. *Sat.* 22, 79.

carmina morte carent, *Horat. od.* iii. 30. iv. 9. *Ovid. Amor.* i. *el.* 15. *Lucan.* ix. 980. *Martial.* x. 2. *Claud. laus Serenæ*, 4. *Sannazarius* i. *eleg.* 9. *Baudius* ii. *Iambic. ad Sebast. à Berghen.* *Scriverius Barberini Urbani*, P P. *pag.* 270.

carmine fit vivax virtus, *Horat. ode.* iv. 8. *Tibul.* i. *el.* 4. *Propert.* iii. *el.* 1. *Ovid. de Ponto*, iv. *el.* 8. *vers.* 45. *Barlæus in Panegyr. ad Comitem Penbroch.*

Poetæ veteres in precio, *Hor. Epist.* ii. 1. *Pers.* i. 76. *Martial.* v. 10.

in Poetarum recitationes, *Pers.* i. 45. *Juvenal.* i. *Sat.* 1.

Poetæ malæ notæ, *Virg.* 3. *ecl.* 26. *Horat. Sat.* i. 4. *Pers.* i. *tota.* *Theod. Beza sylva* 10. *Schoberus*, *Thom. Morus epigr.*

Poetæ vinosi, *Horat. Epist.* i. 19.

de Arte Poetica, *Horat. ad Pisones Epist.* *Ovid. Remed.* i. 373. *Scriverius*, *Barberini Urbani* PP. i. *pag.* 1. *Wolgang. Loriseca.*

Poemata sacra, *Auson. Ephem. oratio*, *Damasi Episcopi Romani elogia*, *Juvenci historia Evangelica*, *Aureli Prudentii Psychomachia*, *vitiorum & virtutum pugna.* *Hymni cathemerini.* *Peristaphanon de corona Martyrum.*

Apo-

Apotheosis de divinitate. 'Αμαρτιγένεια, *de origine peccatorum in Symmachum.* 'Εξχειρίδιον *novi & veteris Instrumen.i. Paulinus de S.Jo. Baptista, & epist. ad Ausonium* : Honorii *Fortunati lib.* 4. *de partu Virginis, de Christo, de vita hominum, de miraculis piorum, Sidonius carm.* xvi. *ad Faustum Episcop. Eucharistic. Frischlinus de Natali Christi, lib. Barberini Urbani* PP. *Hymnus ad Sp. S. de S.* Eli*zabetha Lusitaniæ regina, de* S. *Maria Magdal. ode. de partu virginis Sannazarius, Christi genethliacon. lib.* 3. *Idem de morte Christi, Sannazarius Hieron. Vida. Christi* Natalia *Theod. Beza sylva* 3. *Cunæ Christi. Valens Acidalius,* i. *el.* 1. *Fabricii victoriæ cœlestes. Husanus de Angelis. Cunradi Leii Idiotismi sacri. Lotichii Natalis Christi,* iv. *eleg.* 6. *Jo. Major. Adam Siberius. Baudius,* i. *Iambic. in Trochaïcis Canticum Mosis. Idem à Baldvino, Berligomio dictum. Hugo Grotius,* i. *sylv. Malapertius, Baukusius Cabillam, Barlæus, l.* i. *elegiæ plurimæ, Jac. Zevecotius, Jacobus Gaddius, Lud. Celotti Adrianus, chorus.* 2. *Ejusdem Hendecasyllaba ad Christum nascentem, Casimirus Sarb. Franciscus de Mendosa flor. Poet.*

Polyphemus, *Virgilius* iii. 617. *Ovid. Metamorphos.* xiii. 770

Pompa, *Joseph. Iscanus* iii. 299. *Robertus Turnerus, vide* Triumphus.

Populi favor perniciosus, *Sen. Octav.* 867.

Portenta, vide prodigia.

Portus, *Virgil.* i. 163. iii. 533. *Josephus Iscanus,* iii. 211.

Posteri, *Virg.* iii. 98.

Prælium, *vide* Belli, & exercituum conflictus, *Lucret.* vii. 475. *Stat. Theb.* viii. 597. *Josephus Iscanus* v. 140, 230. *Casimirus Sarbiev. lyr.* iv. *ode* 4.

Prælustria vita, *vide* Alta cadunt.

Præmia victorum, *Virgil.* v. 110. *Silius* xv. 254. xvi. 445.

Præmia promissa, *Virg.* ix. 254.

Priapo immolatur asinus, *Ovid. Fastorum* vi. 339.

Principia rerum sunt ardua, *Ovidii Metamorphosis, allus.* ii. 63. *Auson.* 801. *epigram.*

rudia, *Claud. cons. Mallii Theod.* 43.

Principiis obsta, *Ovid. de Remed.* i. 79. *Sen. Hippol.* 130. *Senec. Troad.* 535. *Pers.* iii. 63. *Claud. in Eutrop.* ii. 5. *Palingen. Scorpius.*

Principis officium & virtutes, *Virgil.* i. 511. *Sen. Med.* 220. *Senec. Octav.* 463. *Claudian.* iv. *cons. Honorii* 257, 487. *Martinus Prætorius, Jo. Simonii, Princeps. Baudius* ii. *Iambic. in Soterio,* Bar-

Barlæi Britann. triumph. Balzac. le prince.

cura ſolicita, *Virgilius* v. 700.

amicitiæ emerendæ, *Hor. ep.* i. 17.

vitia, *Sidonius carm.* v. 322.

Procris & Cephalus, *Ovid. de Arte* iii. 675. *Ovid. Met.* vii. 694.

Prodigia, portenta, *Virgilius Georg.* i. 468. *Ovid. Metamorphoſ.* xv. 785. *Lucan.* i. 525. *Stat. Theb.* ii. 53. vii. 4?3. *Sil.* v. 45, 624. *Claud. in Eutrop.* ii. 40. *de bello Get.* 226. *Joſ. Iſcanus*, vi. 662. *Barclaii Argenis*, ii. *metr.* 2.

Prodigus, *Perſ.* vi. 23.

Proditio, *Claud. bell. Gildon.* 26?. Trojæ, *Joſ. Iſcanus*, vi. 707.

Prometheus, *Hor. od.* i. 3. *Val. Flacc.* iv. 64. *Martial.* ix. 46.

Prometheus & Epimetheus: ratio provida & ſenſus improvidus, *Claud. in Eutrop.* ii. 490.

Propempticon, *Stat.* iii. 2. *Sylv. Dan. Heinſius, Sylv.* i. 1. & *Sylv.* ii. 9. *Barclaius lib.* ii. *poematum, Barcl. Argen.* v. 4. *metr. Caſp. Barlæ. ad Georg. & Winceſlaum, Cigan. Ejuſd. ad Foppium. Ejuſd. ad Jo. Schoterb. Zevecotius*, ii. *eleg.* 8.

Proſerpinæ raptus, *Ovidius Metamorphoſ.* v. 391. *Ovid. Faſt.* iv. 423. *Stat. Theb.* xii. 269. *Claudius trib. libb. perpetuis.*

Proteus formas mutans, *Virgilius Georg.* iv. 406. *Sil.* vii. 421. *Sannazarii ecloga* iv.

Protrepticon, *Stat.* v. *Sylv.* 2. *Auſonius.*

Providentia divina, *Boeth.* iv. 6. *metr.*

Providentia divina ſi regat vitam, cur bonis male ſit, malis bene, *Senec. Hippol.* 971. *Boeth.* i. 5. *metr. Plaut. Miles glor. act.* iii. *ſc.* i. *verſ.* 135. *Palingen. ſcorpius, Hugo Grotius*, iii. *Farrag.* Bono nihil mali. *Barlæus* i. *eleg.* 12. *Zevecotii Maria Græca*, ii. *act.* 2. *ſc. Alabaſt. Roxan. act.* iv. *ſc.* 5.

Providentiane an fortuna res humanæ regantur, *Claudian. in Rufin.* i. 1. *Barlæi Venus ἀναδυομένη. Cauſſini Theodoricus* 1. *act. Nemeſis, Lud. Celotti Sapor. act.* ii. *ſc.* 7.

Pſittaccus, *Ovid. Amor.* ii. *el.* 6. *Stat.* ii. *Sylv.* 4. *Ti. Strozza. Paſſeratius.* 28. *Lotichius* 21. *carm. Gazæus*, *p.* 25.

Pſylli, *Lucan.* ix. 906.

Pueritia, *Hor. Epiſt. ad Piſones*, *v.* 158.

Pugna tumultuoſa, *Ovid. Metamorphoſ.* v. 2. xii. 222. *Stat. Theb.* i. 412. v. 240. vi. 164.

Pulchritudo *vide* forma.

Pulex, *Ovidius, Lud. Bochellus, Barn. Briſſonius, pulex Catharinæ*

Catharinæ Rupellæ. Joseph. Scaliger. Jacob. Mangotius. Nic. Rapinus, Hieron. Angerianus.

Pulicis epitaphium, *Fr. Taubmannus, Adam Siberius Sal. Frencelius.*

Pulvera nubes, *Sil.* v. 535. *Claud. de bell. Get.* 455.

Purpura, *Nic. Rigaltius.*

Pigmæi, *Juvenal*. xiii. 167. *Claud. de bell. Gildon.* 474.

Pygmalionis ſtatua, *Ovid. Met.* x. 243.

Pythagorica, μετεμψύχωσις *Tibul.* iv. *el.* 1. *Ovid. Met.* xv. 157.

Pythagorica litera, Y, *Perſ.* iii. 56. *epigram. Virgilio adſcript.*

Python, *Ovid. Met.* i. 438. *Claud. præf. ad* i. *in Rufin.*

Q

QUercus, σκυλοφόρος, *Lucan.* i. 136.

Quercui immotæ comparata conſtantia, *Virg.* iv. 441.

Quies, *Propert.* ii. *el.* 19. *Barcl. Euphorm.* ii. *metr.* 11.

R

RAmus aureus, *Virg.* vi. 136.

Ranarum & murium pugna, *Huntingd. Plumtreus, vide* Batrachomyomachia.

Rationis cum affectu lucta, *vide* Affectus.

Rector navis, *Claud.* iv. *Conſ. Honorii*, 419.

Regia, *Virg.* vii. 170. *Catul.* 64. *Ovid. Met.* ii. 1. *Sen. Thyeſt.* 641. *Claud. rapt. Proſ.* i. 239. *Simon Ogerius Sylv.*

Regnum ſplendida miſeria, *Sen. Oedip.* 6. *Troad.* i. 269. *Agam.* 56. *Thyeſt.* 451. *Herc. Oet.* 648. *Octav.* 615. *Zevecotii Maria Græca, act.* ii. *ſc.* 2, *&* iii. *chorus, Ejuſdē Roſimunda,* iv. *act.* 2. *ſc. Druræi Aluredus* i. *act.* iv. *ſc. & act.* ii. *ſc.* 4. *Heinſii Herodes act.* iii. *Lud. Celotti Choſroes, act.* iii. *ſc.* 3.

Regni adminiſtrandi præcepta, *Claud.* iv. *Conſ. Honorii*, 257.

Religio, *Lucr.* i. 83. *Sil.* vii. 88. xiii. 316. *Petron. frag. Primus in orbe deos, &c. Joſ. Iſcanus* i. 101. *Caſimir. Sarb. Lyr.* iv. *od.* 1.

Remora, *Gazeus pag.* 25.

Res ſecundæ non nôrunt modum, *Virg.* x. 509. *Joſ. Iſc.* i. 33.

Rex, *Sen. Herc. Fu.* 796. *Lud. Celotti Sapor.* 3. *chorus.*

Rex eſt qui metuit nihil. Mens bona te Regem non Diadema facit, *Sen. Thyeſt.* 345. *Claud.* iv. *Conſ. Honorii*, 257. *Tho. Morus, epigr. Malapertii Sedechias,* iii. *Chorus, Druræi Aluredus, act.* iv. *ſc. ult. Heinſii Herodes, act.* 4. *Cauſſini Felicitas trag. act.* 1. *Jac. Gaddius,* 12. *Caſimir. Sarb.* i. *lyric.* 17. *ode. Caſimir.* iv. *lyric.* 3. *ode.*

Rex

Rex colendus, ut qui ſalus populi, *Virg. Georg.* iv. 210.

Rex juvenis, *Silius* xiv. 87.

Rhetorum conditio miſera, *Juvenal.* vii. *Sat.* 150.

Riſus encomium, *Cæl. Calcagninus.*

Rivus *vide* Fluvius, *Catul. ep.* 69. *Claud. rapt. Proſ.* ii. 112.

Rōbigalia, *Ovid. Faſt.* iv. 914.

Roma, *Virg.* vi. 781. *Sidonius carm.* ii. 395. *carm.* v. 13. 160. *Zevecotius* i. *el.* 3. *Heinſius Herodis chorus* iv. bonarum artium nutrix. *Caſimirus Sarb.* iv. *lyric.* 9. *ode. Barber. Urban.* PP. *pag.* 209, 210.

Romæ incunabula & incrementa, *Virg.* viii. 338, 630. *Tibul.* ii. *el.* 5. *Prop.* iv. *el.* 1. *Ovid. de Arte.* iii. 115. *Ovid. Faſt.* i. 103. *Sil.* i. 606. *Aud. Aurelius perpetuo carmine, Lipſius Miſcellan.*

de vitis Cæſ. ex numiſmatis Romanis reſtitutis, *Barlæus* ii. *Miſcellan.*

Romani imperii majeſtas, *Virg.* xii. 838.

Ros, *Sannazarius de partu Virginis* ii. 360.

Fabula roris, *Dan. Heinſius Eleg. Juvenal.* 2.

Roſe, *Auſon. eidyll.* 14. *Paſſeratius,* 31. *Valens Acidalius* 2. *Joach. Camerarius, Janus Gulielmus, Barb. Urban.* PP. *p.* 236.

Rubor ex Verecundia, *Ovid. Metamorphoſ.* iii. 183. iv. 330. *Claudian. rapt. Proſ.* i. 173.

Rupes, *Virg.* vii. 587. *comp.* x. 694. *Stat. Theb.* ix. 92. *Lud. Alealmus, Dom. Baudius. epos* vii.

Ruſtica vita laudata, *Virg. Ge.* ii. 458, 513. *Ætna* 259. *Culex.* 57. *Hor. Eped.* 2. *Sat.* ii. 6. *Epiſt.* i. 10, 14, 16. *Tibul.* i. *el.* 1, 5. ii. *el.* 1, 3. *Ovid. Re.* i. 169. *Sen. Hippol.* 482. *Manil.* v. 235. *Juvenal.* iii. *ſat.* 190. *Martial.* x. 51. *Claud.* i. *in Ruffinum* 201. & *epigr. de ſene Veronenſi, Ang. Politiani ruſticus, Ant. Muretus Sannazarius* i. *eleg.* 2. *Hen. Stephanus Idyll. Lotichius,* iii. *eleg.* 8. *Jo. Secundus, epigr. ad Hier. Suritam, Leochæus eclog.* 1. *Saluſt. Bartaſ.* iii. *Zevecotii Roſimunda, act.* iv. *ſc.* 2. *Jac. Gaddius* ii. 68. *Barber. Urban.* PP. *pag.* 168, *pag.* 192, *pag.* 199.

urbanæ vitæ & ruſticæ diſcrimina.

Caſp. Barl. ii. *el.* 13. *Eliſ. Jo. Weſtonia* 8. *epig.*

Urbanæ & aliis vitæ inſtitutis prælata, *Virg. Ge.* ii. 493.

Ruſtica ſacra, *Virg. Georg.* i. 338. ii. 380. *Ovid. Faſt.* i. 667.

Ruta, *Lotichius* ii. *l. carm.*

S

Sabinæ raptæ, *Ovid. Art.* i.100. *Ov. Fast.* iii.196.

Sacerdotum mollities perversa, *Juvenal.* ii. *Sat.* 84.

Sacra, *Virg.* i. 420. iv. 200. viii. 179, 273. *Tibul.* ii. *el.* 1,5. *Senec Agam.* 575 *Hercul. Fu.* 908. *Herc. Oet.* 764. *Sil.* i. 119.

Sacra execranda *Sen. Thyest.* 680. *Sil.* iv. 799. *Heinsii Herodes, act.* 1.

in sacris velamen, *Virg.* iii. 405.

mens pura melius litat, quam manus plena, *Hor. od.* iii. 23. *Ov. Trist.* ii. 75. *v. Pers.* ii. 71. *Jos. Isean.* iii. 10.

victima parva litat. *Ovid. de Ponto.* iv. *el.* 8. *vers.* 37. *Stat.* i. *Sylv.* 4. 125. *Martial.* x. 58. *Barlæus in Eucharistico ad comitem Penbroch. Idem* ii. *eleg.* 2.

Sagittandi gestus, *Virg.* xi. 853.

Sagittandi peritus, *Sil.* ii. 93.

Sagitta Parthi, *Virg.* xii. 856.

Salices, *Sannazarii ecloga* 61.

Salmoneus, *Virg.* vi. 585.

Salubria pro suavibus propinanda, *Lucr.* i. 932.

Sapientia robore potior, *Hor. od.* iii. 4. *Ovid. Met.* xiii. 371. *Got. Torinus* ii *p.* 35.

Sapientia præstat tranquillitatem, quam cætera impediunt, *Lucr.* ii. 1.

Sapiens, *Hor. ep.* i. *Lucan. allus.* ii. 268. *Claud. cons. Mallii*, 205. *Dom. Baudius* ii. *Iamb. ad Win. Everwizium Casimir. Sarb. lyr.* iv. *ode.* 3.

Sapientes 7 Græciæ, *Ausonii ludus sapientum, Sidonius carm.* ii. 157. *carm.* xv. 44. *carm.* xxiii. 98.

Saturnalitius risus, *vide* Cal. Jani. Decembris, *Stat.* iv. *Sylv.* 9.

Saxum de monte ruens, *Virg.* xii. 684.

Scævæ factum, *Lucan.* vi. 149

Scævolæ spectaculum, *Martial.* viii. 30. *lib. spect. ep.* 7. factum, *Martial.* ii. 22. *Sidon. carm.* v. 76. *Barlæi oratio Scævolæ.*

Scelera, *Manil.* ii. 583. *Juvenal.* xiii. *Sat.* 145. *Claud. Bell. Gildon.* 166.

Scelera in autores redeunt suos, *Ovid. de Arte* 650. *Claud. in Eutrop.* i. 158. *Heinsii. Herodes trag. act.* 4. *sc.* 1, & 3. *Lud. Celotti Chosroes, chorus* 1, & 4.

Scelus horrendum, suorum cædes & epulæ, *Senec. Med.* 40, 120. *Thyest.* 690. *Lucan.* i. 375. *Stat. Theb.* vi. 498. *Juvenal. Sat.* xv. 122. *Sidon. carm.* ix. 107. *Alabastri Rox. act.* v. *sc.* 4.

Sceptrum, *Virg.* xii. 206.

Schola, *Hulricus Schoberus.*

Scholarcha, *Barlæus* 6. *Miscellan.*

*Prof.*iii. 254. *Claudian. epigr.*

Siria ſtella, *Virg.* x. 273. *Stat.* iii. *Sylv.* 1. *verſ.* 52. *Sil.* xiv. 255.

Sitis, *Lucan.* iv. 333. *Raph. Thorius hymn. Tabac. p.* 2.

Sol, *Ovid. Metamorph.* ii. 24. iv. 226. xv. 192. *Heinſius* iii. *Sylv. manes Douzæ* 4. *Paling. cancer. Barlæus hymn. in Chriſtum,* 90. *v. Idem* 10. *Miſcellan.*

Solis regia, *Ovid. Met.* ii. 1.

Sol refugus, *Sen. Thyeſt.* 783.

Solis eclipſis, *Sannazarius de partu Virginis* i. 371.

Somnium, *Virg.* vi. 283. xii. 908. *Lucr.* iv. 35, 454, 1000. *Tibul.* iii. *el.* 4. *Ovidii ſomnium. Ovid. Metam.* xi. 634. *Lucan.* vii. 7. *Sil.* iii. 166. *Petron.* 19. *metr. Martial.* vii. 53. *Claudian. in Rufin.* ii. 327. *Auſon. Ephemeris, Joſeph. Iſcan.* v. 428. *Tit. Strozza, Bezæ Juvenilia,* Heinſius iii. *eleg.* 2. *Zevecotii Maria Græca* iii. *act.* 2. *ſc. Druræi Aluredus,* ii. *act.* 1. *ſc. Cauſſini Nabuchodonoſ. act.* 2. *Alabaſtri Roxana, act.* ii. *ſc.* 4. & *act.* iii. *ſc.* 2.

Somnia ſibi quiſque facit, *Lucr.* iv. 959. *Sen. Octav.* 630. *Petron.* 13. *metr. Zevecotii Maria Græca, chorus* ii.

Somnii portæ, *Virg.* vi. 893. *Claud. præf. in* vi. *conſ. Honorii.*

Somnus, *Virg.* iii. 511. v. 854. vi. 523. *Culex.* 155. *Ovid. Met.* xi. 614. *Sen. Herc. Fur.* 1064. *Stat.* v. *Sylv.* 4. *Theb.* ii. 142. v. 196. *Sil.* x. 341. *Val. Flacc.* viii. 70. *Jo. Secundus,* ii. *el.* 9. *Jan. Pannonius eleg.* 12. *Tho. Morus epigr. Leochæus* i. *Panthea.*

Somni regia, *Ovid. Met.* xi. 593. *Stat. Theb.* x. 86.

Soteria, *Stat.* 1. *Sylv.* 4. *Baudius* ii. *Iambic. Henric.* iv. *Gal. Reg. Barcl. Argenis* v. 1. *metr. Barlæus reſt. Conſt. Hugen.*

Spectrum, *Zevecotii Roſimunda act.* iii.

Spelunca, *Virg. Ge.* iv. 419. *Ovid. Metam.* iii. 29. *Sannazarius de partu Virginis* ii. 284.

Spes, *Tibul.* ii. *el.* 7. *Ovid. de Ponto,* i. *el.* 7. *verſ.* 27. *Barcl. Euphorm.* i. *metr.* 3.

Sphæræ & Zonarum ratio, *Virg. Georg.* i. 234. *Ovid. Met.* i. 45. *Buchanan lib. quinque, Claud. epigr. in* Sphærum *Archimedis.*

Sphinx, *Sen. Oedip.* 92.

Spolia hoſti exuta, *Virg.* vii. 185.

Sponſio, *Virg.* 3. *ecl.* 29.

Statuæ, *vide* Artificium opera.

Stella cadens, *Virg.* v. 527. *Sil.* i. 348.

Sterilitas, *v.* Terra ſterilis.

Straminis encomion, *Widebrami Palamedia.*

Strena, dona Saturnalitia, *vide* Cal. Decembres, *Stat.* i. *Sylv.* 6. *verſ.* 10. *Jo. Paſſeratii plurima & varia, Dom. Baudius* ii. *Iambic. ad Elizabetham regin. Ibidem ad Jo. Boiſſiſium,* ix. *epos ad Philipp. Sidneium, Jan. Lernutius D. Ferdinando, Juſt. Lipſius. Buchanan. Strenæ, epigr.* iii.

Struthiocamelus, *Claud. in Eutrop.* ii. 310.

Styges, *Ovid. Fast.* vi. 131.

à Studiis assuetis haud facile recedimus, *Ovid. de Ponto* i. *el.* 6. *vers.* 35.

Studia, *Barlæus Paneg. ad Ger. Voss.*

Stygis jusjurandum, *Virg.* ix. 104. xii. 817. *Ovid. Met.* iii. 299.

Superbia, *Claud. de laud. Stilic.* ii. 160. *Got. Torinus*, iv. *p.* 76.

Superbos ulciscitur Deus, *Hor. od.* i. 34.

Insolentia Niobes, *Ovid. Met.* vi. 193.

Superstitio, *Hor. Sat.* ii. 3. *Pers.* ii. 30. v. 180. *Juvenal. Sat.* vi. 512. xv. 1. *Jos. Iscan.* iv. 320.

Supplicatio deorum, *Virg.* xi. 477.

Symplegades, *Sen. Med.* 341 *Val. Flacc.* iv. 636, 658.

Syrtes, *Lucan.* ix. 301.

T

TAbaci seu Pæti Hymnus, *Raphael Thorius, Petrus Bethius.*

Contra Tabacum, *Barclaii Euphorm.* ii. *metr. ult. Petrus Bethius.*

Taciturnitas, *Hor. od.* iii. 2. *Petron. Frag.* Nam citius flammas, &c. *Claud. in Rufin.* ii. 285. *Auson. Epist.* xxv. 26.

Tantalus, *Sen. Agam.* 762. *Sen. Thyest.* 140. *Petron.* 9. *metr.*

Tarpeia, *Propert.* iv. *el.* 4.

Tartarus, *Virg.* vi. 574. *Val. Flacc.* iii. 398.

Taurus, *Sannazarius de partu Virginis* i. 413.

Taurorum pugna, *Virg. Ge.* iii. 220. *Æn.* xii. 715. *Lucan.* ii. 601.

Taurus Marinus, *Sen. Hippol.* 1033.

Tela Martia, *Virg.* xii. 283. *Stat. Theb.* v. 384. vi. 406. *Achilleid.* ii. 418.

Telæ, *Ovid. Metam.* vi. 55. *Claudian. rapt. Pros.* i. 249. ii. 41. *Claudian.* iv. *Cons. Honorii*, 529.

Tempestatum prognostica, *Virg. Ge.* i. 253, 311, 350. *Æn.* v. 11. *Lucan.* 540. *Claud. de bell. Gildon.* 490.

Tempestas cœli, *Virg. Ge.* i. 318. *Æn.* iv. 160. v. 694. *Lucr.* vi. 172. *Sil.* xii. 608. 652 *Malapertius de Ventis lib. duob.*

Tempestas maris, *Virg.* i. 83. iii. 194. *Culex.* 346. *Hor. Epod.* 10. *Ovid. Metamorph.* xi. 481. *Ovid. Fast.* iii. 587. *Ovid. Trist.* i. *el.* 2. & *el.* 3. *vers.* 105. *el.* 10. *vers.* 15. *Sen. Agam.* 462. *Thyest.* 575. *Lucan.* v. 565, 635. *Stat. Theb.* iii. 26. v. 363. *Sil.* xvii. 241. *Val. Flacc.* i. 614. *Juvenal.* xii. *Sat.* 17. *Adr. Damman. Barcl. Euph.* i. *metr.* 2. *Caussini Solyma* 3. *act. scen.* 2. *Jac. Gaddius* ii. 65.

Templum & lucus, *Virg.* i. 445. *Sil.* i. 81. *Calphurn. eclog.* vii.

Tempus fugit, *Tibul.* i. *el.* 4. *Ovid. Met.* ii. *allus.* 70. xv. 179.

Tranquil-

V

Vesti

Volupta-

FINIS.

Catalogus

Catalogus Poetarum.

Poetæ veteres.

Q. Ennius.
M. Accius Plautus.
P. Terentius.
Caius Lucilius.
T. Lucretius.
C. Valerius Catullus.
Virgilius Maro.
Q. Horatius Flaccus.
Alb. Tibullus.
Cn. Cornelius Gallus.
Sex. Propertius.
P. Ovidius Naso.
L. Annæus Seneca.
Caius Asinius Gallus.
Aulus Persius.
Annæus Lucanus.
Publius Statius Papinius.
Silius Italicus.
Caius Valerius Flaccus.
Junius Juvenalis.
M. Valerius Martialis.
Rufus Festus Avienus.
Alphius Avitus.
Titius Calphurnius.
Aurel. Olympius Nemesianus.
Cl. Claudianus.
Decius Ausonius.
Damasus Hispanus.
Juvencus Hispanus.
Aurelius Prudentius Clemens.
Pontius Paulinus.
Venantius Honorius Fortunatus
C. Sollius Sidonius Apollinaris.

Poetæ Recentiores.

ITALI.

Faustinus Advocatus.
Andr. Alciatus.
Jo. Bapt. Amaltheus.
Petrus Angelius.
Hieron. Balbus.
Maphæus Barber. Urb. 8. PP
Petrus Bembus.
Lud. Bigus.
Laz. Bonamicus.
Cælius Calcagninus.
Hippolytus Capilupus.
Natalis Comes.
Petrus Crinitus.
Hieron. Fracastorius.
Jacobus Gaddius.
Paulus Maccius.
Octavius Meninus.
Andreas Naugerius.
Angelus Politianus.
Marcellus Palingenius.
Jo. Jovianus Pontanus.
Francis. Quintianus.
Actius Syncerus Sannazarius.
Jul. Cæsar Scaliger.
Baptista Spagnolus.
Famianus Strada.
Titus Strozza.
Hercules Strozza.
M. Hieron. Vida.
Basilius Zanchius.

GALLI.

Ludovicus Alcalmus.
Bartholomæus Anulus.
Germ. Aubertus Aurelius.
Gul. Salustus Barthasius.
Joachimus Bellaius.
Barnabas Brissonius.
Theodorus Beza.
Nicolaus Caussinus.
Ludovicus Colottus.
Anthonius Fayus.
Dionysius Gotofredus.
Michael Hospitalius.
Adrianus Junius.
Theodorus Marcilius.
Antonius Muretus.
Johannes Passeratius.
Nicolaus Rapinus.
Nicolaus Rigaltius.
Scævola Sammarthanus.
Josephus Scaliger.
Adrianus Turnebus.
Raphael Tharius.
Gotofredus Torinus.

BELGI.

Eilardus Alma.
Joachimus Aconius.
Melchior Barlæus.
Caspar Barlæus.
Dominicus Baudius.
Bernardus Bauhusius.
Georgius Benedictus.
Baldvinus Berlegamius.
Laurentius Beyerlingius.
Adrianus Blienburgius
Damasus Blienburgius.
Johannes Bochius.
Baldvinus Cabilleus.
Johannes Calzius.
Adrianus Dammas.
Janus Douza.
Angelinus Gazæus.
Hugo Grotius.
Nicholaus Grudius.
Daniel Heinsius.
Adrianus Junius.
Dominicus Lampsonius.
Janus Lernutius.
Justus Lipsius.
Carolus Malepertius.
Adrianus Marius.
Ludovicus Masurius.
Johannes Meursius.
Franciscus Modius.
Simon Ogerius.
Ludolphus Pithopæus.
Elias Putschius.
Adrianus Scorelius.
Petrus Scriverius.
Joannes Secundus.
Franciscus Sweertius.
Petrus Tiara.
Lævinus Torrentius.
Jacobus Zevecotius.

GERMANI.

Valens Acidalius.
Melchior Acontius.
Quintius Æmilianus.
Joannes Albinus.
Georgius Bersmannus.
Martinus Braschius.
Alexander Brassicanus.
Joachimus Camerarius.
Pantalion Candidus.
Andræus Canonhertius.
Nathan Chytræus.
Wolfgangus Crellius.
Henningus Cunardinus.
Fredericus Dedekindus.
Mattheus Delius.

Caspar

Caspar Ensius.
Helius Eobanus.
Georgius Fabricius.
Fœlix Fidlerus.
Sal. Frencelius.
Nichodemus Frischlinus.
Janus Gulielmus.
Sebastianus Hernmoldius.
Henricus Husanus.
Ulricus Huttenus.
Johannes Lauterbachius.
Cunradus Leius.
Andreas Libavius.
Joannes Linckius.
Petrus Lindebergius.
Joannes Lorichius.
Petrus Lotichius Secundus.
Elihardus Lubinus.
Joannes Major.
Paulus Melissus.
Jacobus Micyllus.
Vincentius Opsopœus.
Joannes Posthius.
Bernardus Prætorius.
Martinus Prætorius.
Henricus Ranzovius.
Nicolaus Reusnerus.
Nicholaus Rhedigerus.
Conradus Rittershusius.
Nicholaus Rudingerus.
Georgius Sabinus.
Christophorus Schellenbergius
Hulricus Schoberus.
Joannes Schofferus.
Tobias Scultetus.
Adam Siberus.
Joannes Simonius.
Henricus Smetius.
Joannes Stigelius.
Christopherus Stummelius.
Fredericus Taubmannus.
Georgius Tilenus.
Caspar Ursinus Widebramus.
Fredericus Widebramus.
Gulielmus Xylander.

ANGLI.

Gulielmus Alabaster.
Thomas Campianus.
Gulielmus Druræus.
Josephus Iscanus.
Thomas Morus.
Robertus Turnerus.
Elis. Joanna Westonia.

SCOTI.

Georgius Buchananus.
Joannes Barclaius.
Arthurus Jonstonius.
Joannes Loochæus.
Thomas Readus.

HUNGARY.

Joannes Filiczki.
Janus Pannonius. Episcopus Quinque ecclesiensis.
Joannes Sambucus.
Joannes Sommerus.
Georgius Thurius.

Franciscus de Mendosa, Lusitanus.

Michael Tarchanita Marullus Constantinopolitanus.

Matthæus Casimirus Sarbievus, Polonus.

Nicolaus Taurellus, Montebelgradensis.

Joan. Huldrichus Grobrius, Tigurinus.

Hieronym.

Catalogus Poëtarum.

Hieronym. Angerianus.
Ludovicus Backellus.
Elisius Calentius.
Johannes Darchius.
Jacobus Eyndius.
Michael Pendius.
Ludovicus Helmboldus.
Johannes Jacomotus.
Dionysius Lebeus
Jacobus Mangotius.
Christophorus Mantias.
Antonius Tilesius.

FINIS.

Imprimatur,
THO. WEEKES. *R. P. D.*
Episcopo Lond. Cap. domest.

